

SPIN

Jaar
ver
slag

2020

%

Stichting Pensioenfonds
IBM Nederland

Inhoud

1	Kerncijfers, profiel en personalia	5
1.1	Kerncijfers	5
1.2	Profiel	6
1.2.1	Ontstaan en status van het fonds	6
1.2.2	Missie en visie van het fonds	6
1.2.3	Omvang SPIN	7
1.2.4	Opzet van de organisatie	7
1.3	Onderscheid DB-regeling en DC-regeling	8
1.4	Personalia per 17 juni 2021	9
2	Verslag van het Algemeen bestuur	11
2.1	Voorwoord	11
2.2	Financiële positie en resultaat DB-regeling over 2020	13
2.2.1	Dekkingsgraad ultimo boekjaar	13
2.2.2	Ontwikkeling dekkingsgraad over meerdere jaren	14
2.2.3	Verloop dekkingsgraad naar oorzaken	14
2.2.4	Reële dekkingsgraad	15
2.3	Beleggingen	16
2.3.1	Terugblik 2020	16
2.3.2	Beleggingsbeleid - beleggingsbeginselen	16
2.3.3	Beleggingsbeleid SPIN DB-regeling	16
2.3.4	Beleggingsresultaten 2020 DB-regeling	21
2.3.5	Beleggingsbeleid DC-regeling	21
2.3.6	Beleggingsresultaten 2020 DC-regeling	23
2.3.7	Maatschappelijk verantwoord beleggen	24
2.4	Pensioenen	28
2.4.1	Ontwikkelingen pensioenen	28
2.4.2	Pensioenregelingen	30
2.4.3	Toeslagverlening DB-regeling	33
2.4.4	Rendementsbijschrijving DC-regeling per cohort	36
2.4.5	Premie DB-regeling	36
2.4.6	Premiebeleid DC	38
2.4.7	Ontwikkeling deelnemersbestand	39
2.5	Governance	41
2.5.1	Strategie	41
2.5.2	Risicohouding	41
2.5.3	Organisatie van het bestuur	43
2.5.4	Geschiktheid bestuur en organisatie	46
2.5.5	Competenties en zelfevaluatie	46
2.5.6	Code Pensioenfondsen	46
2.5.7	Algemene verordening gegevensbescherming	47
2.5.8	Sleutelfunctiehouders	48
2.5.9	Overige organen van SPIN	48
2.6	Communicatie	49
2.6.1	Beleid en aanpak	50
2.6.2	Projecten en activiteiten	50
2.7	Risicomanagement	51
2.7.1	Opzet risicomanagement	51

2.7.2	Risicobereidheid	53
2.7.3	Beschrijving risico's en het risicobeleid DB-regeling	53
2.7.4	Beschrijving risico's en het risicobeleid DC-regeling	60
2.7.5	Compliance officer	63
2.7.6	Extern toezicht	63
2.8	Pensioenkosten	63
2.9	Verwachtingen 2021	67
2.10	Vaststelling verslag van het Algemeen bestuur	68
3	Verantwoording en toezicht	69
3.1	Verslag intern toezicht	69
3.1.1	Samenvatting verslag van het Intern toezicht	69
3.1.2	Reactie van het Dagelijks bestuur	73
3.2	Verslag Verantwoordingsorgaan	73
3.2.1	Reactie van het Algemeen bestuur	79
4	Jaarrekening	80
4.1	Balans per 31 december 2020	80
4.2	Staat van baten en lasten	81
4.3	Kasstroomoverzicht	82
4.4	Toelichting op de Jaarrekening	83
4.4.1	Algemeen	83
4.4.2	Grondslagen	83
4.4.3	Grondslagen voor waardering van activa en passiva	85
4.4.4	Grondslagen voor bepaling van het resultaat	89
4.4.5	Kasstroomoverzicht	90
4.4.6	Toelichting op de balans per 31 december 2020	90
4.4.7	Risicobeheer	100
4.4.8	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	108
4.4.9	Verbonden partijen	109
4.4.10	Toelichting op de Staat van baten en lasten over 2020	109
4.4.11	Belastingen	114
4.5	Gebeurtenissen na balansdatum	114
4.6	Vaststelling jaarrekening	115
5	Overige gegevens	116
5.1	Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	116
5.2	Actuariële verklaring	116
5.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	118
6	Bijlagen	126
6.1	Bijlage 1: Relevante nevenfuncties	126

1 Kerncijfers, profiel en personalia

1.1 Kerncijfers

(bedragen x € 1 miljoen)	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal deelnemers					
Actieve deelnemers	2.371	2.451	2.561	2.862	3.181
Gewezen deelnemers	5.906	5.978	5.992	5.799	5.652
Pensioengerechtigden	5.417	5.364	5.332	5.289	5.210
Totaal	13.694	13.793	13.885	13.950	14.043
Deelnemers met alleen een DB aanspraak	8.176	8.347	8.503	8.660	8.779*
Deelnemers met een DB- en DC aanspraak	3.218	3.232	3.281	3.254	3.138
Deelnemers met alleen een DC aanspraak	2.300	2.214	2.114	2.036	2.028*
Solvabiliteit					
Reserves	1.371	1.305	1.183	1.189	1.015
Technische voorzieningen	3.723	3.525	3.299	3.326	3.491
Actuele dekkingsgraad	131,7%	132,1%	131,4%	131,2%	125,9%
Beleidsdekkingsgraad	127,7%	129,7%	131,2%	129,2%	121,1%
Vereist Eigen Vermogen (in %)	106,7%	107,3%	106,9%	107,7%	111,7%
Gehanteerde rekenrente	0,0%	0,6%	1,2%	1,3%	1,2%
Saldo van baten en lasten	66	123	-6	174	195
Beleggingen (**)					
Beleggingsportefeuille DB-regeling	5.091	4.828	4.483	4.516	4.504
Beleggingsportefeuille DC-regeling	600	548	464	481	434
Beleggingsperformance DB-regeling	8,7%	11,2%	2,3%	2,9%	9,4%
Benchmark performance DB regeling	9,1%	10,9%	2,2%	2,7%	9,6%
Vijfjaarsrendement	6,8%	5,2%	7,2%	6,1%	8,4%
Vijfjaarsrendement (benchmark)	6,8%	4,9%	6,9%	5,8%	8,1%
Rendement vanaf oprichting (1996)	7,3%	7,3%	7,1%	7,3%	7,6%
Premies en uitkeringen					
Premie DB-regeling	3	4	12	26	28
Premie DC-regeling	16	15	17	16	17
Gedempte kostendekkende premie (DB-regeling)	22	21	23	26	28
Pensioenuitvoeringskosten	2,3	2,5	2,5	3,2	3,7
Pensioenuitkeringen	151	148	145	143	141
Toeslagen					
Algemene toeslag	2,0%	1,4%	1,1%	0,1%	0,5%
ASR toeslagregeling	1,6%	1,5%	1,5%	0,0%	0,4%
Toeslagregeling GBC-arrest	1,6%	1,5%	1,5%	0,0%	0,4%

Tabel 1. Vijfjarenoverzicht

* verschil in methodiek en rubricering categorieën deelnemers leiden tot andere aantallen dan in jaarverslag 2016

** De beleggingsperformance voor de DC-regeling is afhankelijk van het leeftijdscohort van de deelnemer. De rendementen over 2020 per cohort zijn opgenomen in paragraaf 2.3.6.

1.2 Profiel

1.2.1 Ontstaan en status van het fonds

Stichting Pensioenfonds IBM Nederland (hierna: SPIN of het fonds) is op 17 oktober 1995 opgericht en sinds 1 januari 1996 operationeel als pensioenuitvoerder van de pensioenregelingen van IBM Nederland B.V. (hierna: IBM). SPIN is statutair gevestigd in Amsterdam, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41215424 en aangesloten bij de Pensioenfederatie.

SPIN heeft een internetsite (www.spin.nl) en een servicedesk (tel.: 050-582 7997, e-mail: spin@tkppensioen.nl) waar iedere deelnemer terecht kan voor hulp en informatie.

1.2.2 Missie en visie van het fonds

Missie van SPIN

De missie van SPIN is uitvoering te geven aan de pensioenregelingen zoals die tussen IBM en zijn werknemers overeengekomen zijn. Daarbij streeft het fonds naar een hoge kwaliteit door zich op te stellen als een professionele, integere en transparante organisatie en door dienstverlening specifiek afgestemd op IBM en alle deelnemers.

De missie voor de DB-regeling is om met een zo groot mogelijke zekerheid en tegen aanvaardbare kosten de reële (d.w.z. voor de indexatieambitie aangepaste) pensioentoezegging na te komen. Randvoorwaarde daarbij is dat de kans op kortingen of eventuele herstellpremies door de sponsor onder het (nominaal georiënteerde) financieel toetsing kader (FTK) wordt beperkt.

De missie voor de DC-regeling is om de individuele deelnemer in staat te stellen een optimaal pensioenresultaat te halen; met als basis de vooraf ingelegde premies en binnen acceptabele en voor hem heldere risicomarges en tegen maximaal marktconforme kosten. Daarnaast om hem te informeren over de mogelijk door hem te nemen acties en inzicht te geven wat te doen als het verwachte resultaat niet voldoet aan zijn wensen.

Visie van SPIN

SPIN werkt op basis van de volgende visie:

1. IBM heeft de uitvoering van zijn pensioenregelingen en de communicatie daarover, ondergebracht bij SPIN. Het fonds voert die uit ten gunste van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. SPIN moet zijn toegevoegde waarde naar deze partijen steeds bewijzen.
2. DB heeft een verzekerd karakter en DC een bancaire. Organisatie en uitvoering moeten gericht zijn op separate behandeling van deze producten.
3. Governance is fondsspecifiek. Voor een goede invulling zijn een heldere missie en doelstellingen, permanente aandacht voor geschiktheid en adequate, transparante informatie van groot belang.
4. Uitbesteding is geen doel op zich, maar op basis van specifieke kennis, flexibiliteit en continuïteit is het in de praktijk wel vaak het resultaat. Beleid en verantwoording kunnen niet worden uitbesteed.
5. Ontwikkelingen op pensioengebied vereisen permanente educatie, flexibiliteit, uitvoeringskracht en samenwerking van medewerkers. Management en medewerkers hebben hierbij een gedeelde verantwoordelijkheid. Medewerkers van buiten kunnen nieuwe kennis en inzichten bieden.

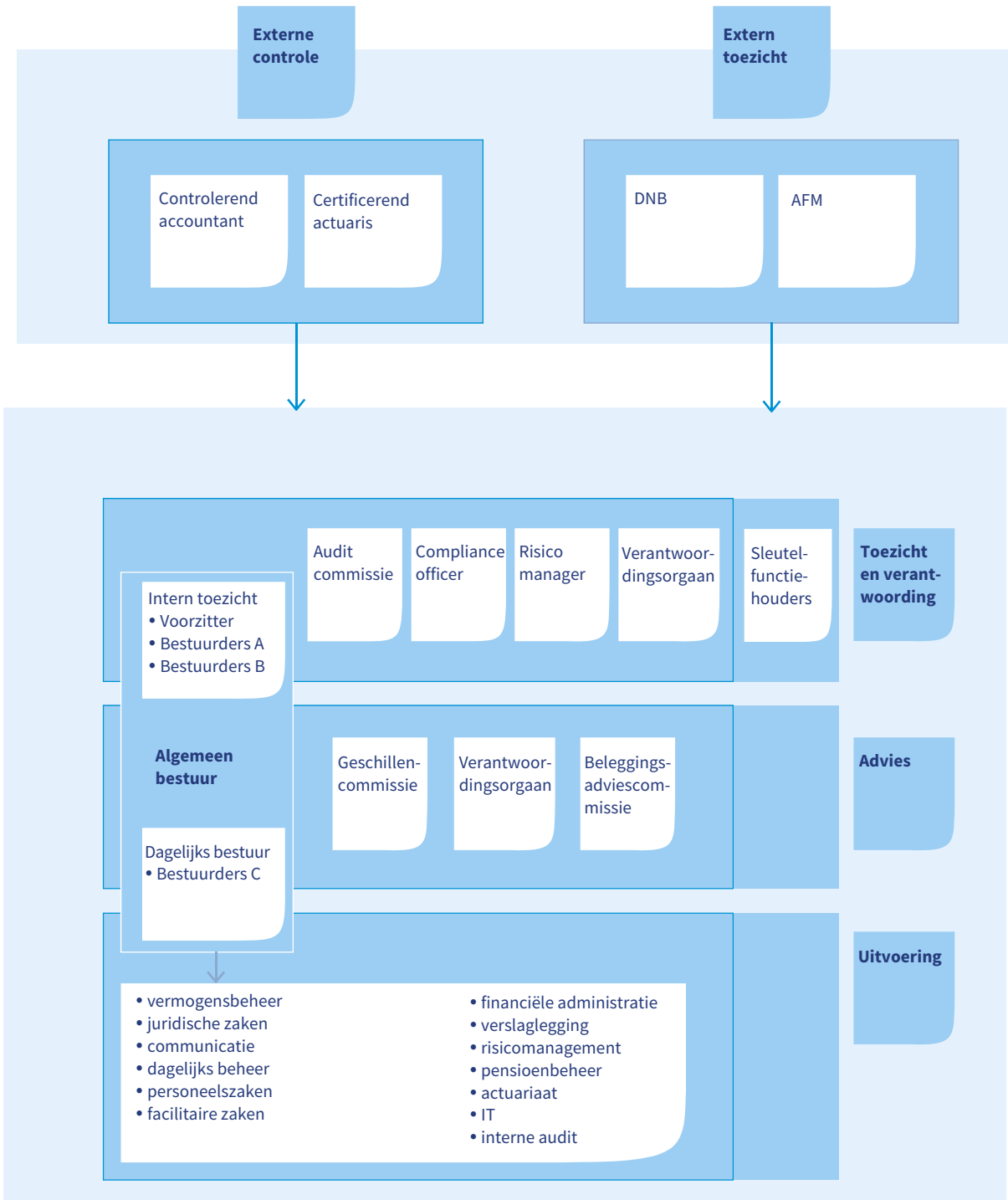
6. Het beleid van het bestuur moet passen bij de risicohouding van de belanghebbenden, eisen rondom prudentieel beleggen en verwachte pensioenresultaten. Regelmatige evaluatie is nodig.

1.2.3 Omvang SPIN

SPIN voert pensioenregelingen uit voor circa 13.700 mensen die bij IBM werken of gewerkt hebben. Eind 2020 beheerde SPIN een vermogen van circa € 5,7 miljard.

1.2.4 Opzet van de organisatie

Onderstaand is het organogram van SPIN per 17 juni 2021 weergegeven.

Illustratie Organogram SPIN

De rollen, taken en bevoegdheden van de verschillende organen, commissies en functionarissen zijn beschreven in paragraaf 2.5.

SPIN heeft een eigen bestuursbureau. Het bestuursbureau bestaat uit een staf van gespecialiseerde medewerkers op het gebied van actuariaat, juridische zaken, risicomanagement, communicatie en beleggingen. Het bestuursbureau houdt zich voornamelijk bezig met bestuursondersteuning, beleidsvoorbereiding en de monitoring en evaluatie van uitbestede werkzaamheden.

SPIN heeft in navolging van de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) een privacy officer (PO). De PO ziet toe op naleving van de AVG en ondersteunt bij het opereren binnen de wettelijke kaders. Meer informatie daarover is te vinden op de website van het fonds.

1.3 Onderscheid DB-regeling en DC-regeling

SPIN voert voor de (ex-)werknemers van IBM zowel DB-regelingen als DC-regelingen uit. Deze regelingen zijn verschillend van aard. Een DB-regeling is een regeling waarbij een pensioen wordt opgebouwd op basis van de gewerkte dienstjaren. Een DC-regeling is een regeling waarbij een pensioenkapitaal wordt opgebouwd op basis van de ingelegde premies en de hiermee behaalde beleggingsresultaten. Gezien het verschil tussen beide regelingen voor de deelnemers wordt er in het jaarverslag, waar van toepassing, een onderscheid gemaakt tussen beide regelingen.

1.4 Personalia per 17 juni 2021

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit het Intern toezicht (de voorzitter en de bestuurders A en B) en het Dagelijks bestuur (de bestuurders C).

Intern toezicht (voorzitter en bestuurders A en B)

Bestuurders	Geleding	Einde zittingsduur
mw. E.W. Galesloot-Vaal (59), <i>voorzitter</i>	Onafhankelijk	1 juli 2023
dhr. R.W. Houweling (63), <i>secretaris</i> (B)	Werknemers	1 juli 2024
dhr. M. Hus (61), <i>vice-voorzitter</i> (A)	IBM	1 juli 2021
dhr. K. Verloop (72) (B)	Pensioengerechtigden	1 juli 2022
dhr. R.A.C. van Schayk (57) (A)	IBM	1 juli 2022
dhr. S.L. Movig (56) (B)	Werknemers	1 juli 2023
dhr. R. Griffioen (59) (A)	IBM	1 juli 2023

Dagelijks bestuur (bestuurders C)

dhr. W.A.P. van Eeoud (55), *directeur*
dhr. L.A.N. Gielissen (51), *adjunct-directeur*

Verantwoordingsorgaan

Namens de werknemers

dhr. R. Nijhuis (50), *voorzitter*
dhr. G.J. Lokhorst (58), *vice-voorzitter*
dhr. M. Vreeken (62)

Namens de pensioengerechtigden

Mw. A.M. Nout (64), *secretaris*
dhr. J. Diekmeijer (77)
dhr. T. Guinau (83)
dhr. D. Nieuwkerk (80)
mw. G. Theunissen (70),
vice-secretaris

Namens IBM

dhr. A. Silvis (62)
mw. B.C. Spiele (64)
dhr. T. Leyen (59)
mw. S. van Brug (49)

Commissies

Auditcommissie

Leden

dhr. T.B.M. Steenkamp (62)
dhr. K. Verloop (72)
dhr. S.L. Movig (56)
dhr. P.N.J. Snoek (60)

Geleding

onafhankelijk
bestuur
bestuur
extern lid

Einde zittingsduur

1 juli 2022
1 juli 2022
1 juli 2023
1 juli 2023

Beleggingsadviescommissie

mw. A. Gram, *voorzitter*
dhr. M.J.M. Jochems, *lid*
dhr. M. Leonard, *lid*
dhr. P.G.E. van Gent, *lid*
mw. G.P. van Tongeren, *lid*

Werkzaam bij/als

Onafhankelijk adviseur
Onafhankelijk adviseur
IBM Retirement Funds EMEA
Onafhankelijk adviseur
Onafhankelijk adviseur

Einde zittingsduur

1 juli 2024
26 oktober 2022
1 juni 2025
27 mei 2025
1 juli 2024

Geschillencommissie

Namens de Groepsondernemingsraad
dhr. W. Lassche

Namens het Verantwoordingsorgaan

dhr. P. Strucks

Namens IBM

mw. E. Pouw

*Overige betrokkenen**Sleutelfunctiehouders*

Interne auditfunctie: dhr. D. Brouwer (4PP Audit)

Actuariële functie: mw. J.C.M. Hofmans (Mercer)

Risicobeheerfunctie: dhr. B.W.E. Velzeboer (SPIN)

Compliance officer

Nederlands Compliance Instituut (NCI)

Risicomanager

dhr. B.W.E. Velzeboer (SPIN)

Certificeerders

Certificerend actuaris

Mercer Nederland B.V., Amstelveen

Controlerend accountant

Ernst & Young Accountants LLP, Amsterdam

2 Verslag van het Algemeen bestuur

2.1 Voorwoord

Op het moment van het schrijven van dit voorwoord bevinden wij ons al meer dan een jaar in de Coronacrisis. Een crisis die natuurlijk in de eerste plaats onze gezondheid bedreigt, maar tevens een grote invloed heeft op maatschappij en economie.

Voor onze deelnemers is de continuïteit van onze dienstverlening van groot belang. Bij aanvang van de crisis is vanuit het bestuur direct een crisisteam ingericht met als doel om deze continuïteit te kunnen waarborgen. We waren en zijn in nauw contact met onze dienstverleners om vast te stellen dat de dienstverlening ondanks de uitdagende omstandigheden goed kan worden voortgezet. De omschakeling van een kantoororganisatie naar een thuiswerkorganisatie is soepel verlopen, we hebben gedurende het jaar geen problemen gekend in de uitvoering.

De crisis heeft haar sporen nagelaten op de financiële markten. We volgen de marktontwikkelingen op de voet, maar blijven ons uiteraard richten op de lange termijn. De gevolgen van de crisis voor de financiële positie van de DB-regeling waren beperkt. Onze beleidsdekkingsgraad kwam ultimo 2020 uit op 127,7%, een daling van 2% ten opzichte van vorig jaar. De beperkte schommelingen in onze dekkingsgraad is met name een gevolg van ons gedisciplineerd risicobeheer waardoor de dekkingsgraad minder vatbaar is voor korte termijn ontwikkelingen op de financiële markten. Ook in de maand maart waar door de financiële effecten van de crisis de beurzen een dieptepunt bereikten was de daling van onze dekkingsgraad beperkt.

Door onze gezonde financiële positie zijn wij verheugd dat wij de pensioenrechten van onze DB-deelnemers weer hebben kunnen verhogen met een toeslag die gelijk is aan de toeslagambitie in het pensioenreglement. Het toekennen van deze toeslag was de belangrijkste oorzaak voor bovengenoemde daling van de dekkingsgraad.

Voor de ontwikkeling van het pensioenkapitaal van de DC-deelnemers zijn de beleggingsresultaten eveneens van groot belang. Ook hier kijken we naar de lange termijn. Na de daling van de beurzen in de eerste maanden van het jaar volgde als snel herstel. De DC-beleggingen laten over het gehele jaar zelfs een positief rendement zien. Door de daling van de rente is de kostprijs voor een in te kopen pensioen wel gestegen.

Uiteraard hebben we vanuit het bestuursbureau onze werkzaamheden vanuit huis uitgevoerd, ook bestuursvergaderingen hebben niet fysiek plaatsgevonden. Dit was geen belemmering om in 2020 mooie resultaten te bereiken en belangrijke keuzes te maken voor de toekomst van het fonds.

Zo is er een analyse gemaakt van het voortbestaansrecht van het fonds ter voorbereiding op de keuze voor een nieuwe uitvoeringsvorm. We hebben als bestuur na een uitgebreid onderzoek weloverwogen het besluit genomen om vanaf 2022 zelf de pensioenuitvoering weer uit te gaan voeren. Op deze manier zijn wij in staat om met behulp van de modernste IT-oplossingen een optimale dienstverlening aan te kunnen bieden.

Om onze DC deelnemers meer inzicht te geven in de eigen situatie lanceerden we de campagne 'heb ik straks genoeg?'. Alle deelnemers kregen van ons een persoonlijke brief

met het te verwachten pensioen ten opzichte van een norm. Deelnemers hebben daarnaast ook de mogelijkheid gekregen om bij te storten om het pensioen te verhogen.

In ons beleggingsportefeuille is voor de DB-regling het risico verder afgebouwd en zijn voor de DC-regeling diverse aanpassingen in de lifecycles voorbereid. De governance is verder ingericht met de benoeming en inrichting van de sleutelfunctiehouders.

De doelstelling om de kosten verder te verlagen is ook in 2020 gerealiseerd. De kosten per deelnemer over 2020 bedragen circa € 298 (2019: € 315). De kosten per deelnemer dalen al jaren en zijn hiermee nagenoeg gelijk aan de doelstelling. Uiteraard doen we hierbij geen concessies aan de kwaliteit van onze dienstverlening.

Op deze en andere ontwikkelingen gaan we verder in de rest van het verslag.

Woord van dank

Dit is het eerste jaarverslag waarin ik het voorwoord voor u mag schrijven. De afgelopen zes jaar heeft mijn voorganger Roeland van Vledder zich met veel bezieling ingezet als voorzitter van het SPIN-bestuur. Hij heeft met zijn brede kennis en ervaring en een gezonde dosis humor een belangrijke bijdrage geleverd aan verdere professionalisering van het fonds. Wij zijn hem hier veel dank voor verschuldigd.

Namens het bestuur,
Liesbeth Galesloot, voorzitter
Amstelveen, 17 juni 2021

2.2 Financiële positie en resultaat DB-regeling over 2020

2.2.1 Dekkingsgraad ultimo boekjaar

De dekkingsgraad is een belangrijke maatstaf voor de financiële positie van een pensioenfonds. Het geeft het pensioenvermogen weer als percentage van de technische voorzieningen.

	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Reserves	1.371.466	1.305.374
Technische voorzieningen DB	3.723.421	3.525.329
Technische voorzieningen DC	600.416	547.553
Pensioenvermogen	5.695.303	5.378.256
Actuele Dekkingsgraad	131,7%	132,1%
Beleidsdekkingsgraad	127,7%	129,7%
Vereiste dekkingsgraad	106,7%	107,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	103,5%	103,5%
Reële dekkingsgraad	107,4%	107,1%

Tabel 2. Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad:

- De actuele dekkingsgraad is de dekkingsgraad zoals we aan het einde van elke maand vaststellen op basis van de actuele waarde van de beleggingen en de verplichtingen. Deze dekkingsgraad fluctueert gedurende het jaar door o.a. rentewijzigingen en ontwikkelingen op de beurs.
- De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden in de afgelopen 12 maanden. Deze variant fluctueert aanzienlijk minder als gevolg van middeling. De beleidsdekkingsgraad is onder meer leidend voor wettelijke regels over toeslag en eventuele tekorten.

De actuele dekkingsgraad bedroeg ultimo 2020 131,7% (eind 2019: 132,1%).

De beleidsdekkingsgraad bedroeg ultimo 2020 127,7% (eind 2019: 129,7%). De beleidsdekkingsgraad lag hiermee ruim boven de vereiste dekkingsgraad van 106,7%. De vereiste dekkingsgraad wordt bepaald op basis van de strategische beleggingsmix. Indien de dekkingsgraad van een pensioenfonds onder de vereiste dekkingsgraad komt dan is er sprake van een reservetekort en dient een herstelplan ingediend te worden.

Van belang is nog te melden de (in 2015 ingevoerde) verplichting om bij het berekenen van de dekkingsgraad de DC-regeling mee te nemen. Aangezien de dekkingsgraad van een DC-regeling altijd 100% is leidt de combinatie van een DB- en DC-dekkingsgraad bij SPIN tot een lagere actuele dekkingsgraad. Tevens leidt dit tot een lagere vereiste dekkingsgraad. SPIN heeft een ontheffing gekregen van De Nederlandsche Bank (DNB) om bij de toeslaggrenzen rekening te mogen houden met de samenloop van DB en DC. Door deze ontheffing zou SPIN bij lagere dekkingsgraden mogen indexeren voor zover het pensioenreglement hierin voorziet. Het fonds is niet gelukkig met de vermenging van de DB- en DC dekkingsgraad en heeft dit bij meerdere instanties, onder meer DNB en de Pensioenfederatie, aangekaart. Indien bij de berekening van de dekkingsgraad geen rekening wordt gehouden met de DC-regeling, dan bedraagt de actuele dekkingsgraad 136,8% (eind 2019: 137,0%).

De minimaal vereiste dekkingsgraad is door het fonds bepaald op 105%. De actuele berekening van de minimaal vereiste dekkingsgraad op basis van wet- en regelgeving komt voor SPIN uit op 103,5%.

De reële dekkingsgraad wordt toegelicht in paragraaf 2.2.4.

2.2.2 Ontwikkeling dekkingsgraad over meerdere jaren

In grafiek 1 wordt de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad weergegeven. Hieruit blijkt dat het fonds de afgelopen jaren een vrij stabiele dekkingsgraad kent. Deze stabiliteit is voor een belangrijk deel te danken aan de rente-afdekking van de verplichtingen en door de keuze in de soort en samenstelling van de beleggingen. Dit beleid heeft ook tijdens de Coronacrisis haar vruchten afgeworpen. Ondanks de paniek op de financiële markten was het laagste punt van onze dekkingsgraad gedurende 2020 circa 124%.

Grafiek 1: Ontwikkeling dekkingsgraad

2.2.3 Verloop dekkingsgraad naar oorzaken

In onderstaande tabel is weergegeven door welke oorzaken de actuele dekkingsgraad in 2020 is gewijzigd.

	2020	2019
Dekkingsgraad per 1 januari	132,1%	131,4%
1. Premies	-0,7%	-0,6%
2. Pensioenuitkeringen	1,2%	1,3%
3. Toeslagverlening	-2,1%	-1,3%
4. Wijziging rentetermijnstructuur	-9,3%	-11,5%
5. Beleggingsrendement	9,9%	12,6%
6. Overige oorzaken	0,6%	0,2%
Dekkingsgraad per 31 december	131,7%	132,1%

Tabel 3a. Ontwikkeling dekkingsgraad naar oorzaken

Toelichting op mutaties in de dekkingsgraad

1. Het premieresultaat bestaat uit het verschil tussen de door de werkgever en werknemers betaalde pensioenpremies en de waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken in 2020. Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2019 is conform

de uitvoeringsovereenkomst met IBM een premiekorting verleend. De in 2020 ontvangen premie is hierdoor lager dan de waarde van de in 2020 opgebouwde pensioenaanspraken.

2. De betaalde pensioenuitkeringen hebben een positief effect op de dekkingsgraad. Dit wordt veroorzaakt door vrijval van de reserves als de dekkingsgraad van het fonds boven de 100% ligt.
3. Door het verlenen van toeslagen nemen de huidige uitkeringen van pensioengerechtigden en de toekomstige uitkeringen van slapers en actieve deelnemers toe. Deze toekenning heeft een negatief effect op de dekkingsgraad, maar komt uiteraard ten gunste van onze deelnemers.
4. De technische voorzieningen worden berekend tegen marktwaarde. Bij deze berekening wordt gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur (RTS) zoals gepubliceerd door DNB. Ultimo 2020 bedraagt de gemiddelde rente waarmee SPIN rekent circa 0,0%. Ultimo 2019 was deze 0,6%.
5. Het beleggingsrendement is het verschil tussen de behaalde beleggingsopbrengsten en de benodigde toevoeging aan de technische voorzieningen. De beleggingsopbrengsten voor de DB-regeling waren in 2020 positief. De benodigde toevoeging aan de technische voorzieningen betreft de jaarlijkse oprenting van de technische voorziening tegen de eenjaarsrente van de RTS. Deze oprenting bedroeg in 2020 circa -0,3%. De beleggingsopbrengsten zijn nader toegelicht in paragraaf 2.3.
6. De overige oorzaken zijn alle oorzaken welke niet in een andere rubriek zijn opgenomen. Voor 2020 betreft dit met name de actualisering van onze sterftegrondslagen en kruiseffecten van de wijziging RTS met in dit geval het beleggingsresultaat.

In onderstaande tabel is weergegeven door welke oorzaken de actuele dekkingsgraad exclusief DC-regelingen in 2020 is gewijzigd.

	2020	2019
Dekkingsgraad per 1 januari	137,0%	135,9%
1. Premies	-0,7%	-0,6%
2. Pensioenuitkeringen	1,7%	1,7%
3. Toeslagverlening	-2,6%	-1,5%
4. Wijziging rentetermijnstructuur	-11,0%	-13,4%
5. Beleggingsrendement	12,1%	15,5%
6. Overige oorzaken	<u>0,3%</u>	<u>-0,6%</u>
Dekkingsgraad per 31 december	136,8%	137,0%

Tabel 3b. Ontwikkeling dekkingsgraad naar oorzaken

2.2.4 Reële dekkingsgraad

Bij de vaststelling van de technische voorzieningen en de actuele dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de opgebouwde aanspraken tot de berekeningsdatum. Dit zijn de nominale pensioenen. Een nominaal pensioen betekent dat er geen rekening wordt gehouden met toekomstige inflatie en toeslagverlening. Indien wel rekening wordt gehouden met toekomstige inflatie, dan is er sprake van een reële dekkingsgraad. Voor de waardering van de toekomstige inflatie wordt dan rekening gehouden met marktverwachtingen over toekomstige prijsstijgingen. Deze marktverwachting wordt

afgeleid uit het verschil tussen nominale en reële obligaties. De reële dekkingsgraad conform de berekeningssystematiek in de Pensioenwet bedroeg ultimo 2020 107,4% (2019: 107,1%).

2.3 Beleggingen

2.3.1 Terugblik 2020

Op de financiële markten speelde de Coronacrisis uiteraard een dominante rol. Nadat aanvankelijk de ernst en impact van het Coronavirus nog werd onderschat, kwam in maart de onvermijdelijke klap op de financiële markten. Spoedig kwam er echter herstel, onder de assumptie dat het effect van het virus van tijdelijke aard was en de economie een V-vormig herstel zou laten zien. De steunmaatregelen van regeringen en centrale banken, de aanpak van de pandemie en de hoop op een vaccin hadden hier een belangrijke bijdrage in. De grootte van de economische krimp liet zich moeilijk inschatten aangezien er geen of nauwelijks precedenten waren. Toen later in het jaar de eerste economische indicatoren bekend werden gemaakt, bleek dat het herstel wellicht langer kon duren en werden er andere scenario's gepresenteerd (L-vormig, U-vormig of K-vormig). Al met al is het jaar afgesloten met een positief rendement van 6,3% voor de MSCI World aandelen Index, waarbij wel opgemerkt moet worden dat er een grote verschillen te zien waren tussen landen en sectoren (bijv. Europa -3,3% en de VS +10,0%).

Verder waren er de Brexit en de verkiezingen in de VS die beleggers bezighielden. Of het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie met of zonder deal zou verlaten was de hamvraag. Al met al is er toch een akkoord bereikt en verlopen de afwikkelingen ordentelijk. De overwinning van Joe Biden op Donald Trump belooft meer politieke stabiliteit op wereldniveau. Normaliter gaat een democratische, ruime begrotingspolitiek niet hand in hand met stijgende beurskoersen. In dit geval bleven aandelenkoersen oplopen, vreemd genoeg gepaard gaande met een stijgende lange rente. De yield op 10-jaars staatsobligaties liep na de plannen van Biden op van 0,80% naar 1,10%. In Europa bleven rente en inflatie laag in 2020. Daardoor (rentestanden en koersen hebben immers een inverse relatie) waren er matig positieve rendementen voor vastrentende waarden, waarbij staatsobligaties het beter deden dan bedrijfsobligaties.

2.3.2 Beleggingsbeleid - beleggingsbeginselen

De beleggingsbeginselen geven het bestuur een toetsingskader voor de aansluiting van het beleggingsbeleid bij de missie en overtuigingen van het fonds. De beginselen zijn opgenomen in de 'Verklaring inzake beleggingsbeginselen' en zijn te vinden op onze website. Het beleggingsbeleid is in 2020 opnieuw vastgesteld middels goedkeuring van de investment policy.

2.3.3 Beleggingsbeleid SPIN DB-regeling

Algemeen

SPIN stelt voor haar beleggingen eisen aan veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Voor de invulling van het beleggingsbeleid wordt onder andere gebruik gemaakt van ALM-studies en stress-analyses. In een ALM-studie wordt de relatie tussen de ontwikkeling van de beleggingen en die van de verplichtingen inzichtelijk gemaakt in diverse scenario's. Eventuele aanpassingen in de strategische beleggingsmix van SPIN starten met een fundamentele analyse van de betreffende beleggingscategorieën. De gevolgen worden met een ALM-model en stress scenario's doorgerekend en geanalyseerd. Hierdoor streeft SPIN naar een goed inzicht in haar sturingsmiddelen, verplichtingen en rentegevoeligheid. Sinds 2018 werken wij met een Dynamisch Risico Budget Framework (DRBF). Zie hierna onder 'Risicoreductie'.

Risicoreductie

Gezien de financiële positie vindt SPIN afbouw van risico's een verstandige keuze die in het belang is van alle betrokkenen bij het fonds. Door minder beleggingsrisico te nemen worden we minder gevoelig voor neerwaartse ontwikkelingen op beurzen, maar blijven de mogelijkheden om toeslag te verlenen op peil. Dat is zeker gezien de steeds kortere looptijd van onze verplichtingen belangrijk. Onze beleggingsportefeuille is hiervoor opgedeeld in drie sub portefeuilles:

1. Een primaire matching portefeuille, die als doel heeft om tegen een zo laag mogelijk (krediet)risico het rente- en inflatierisico van de verplichtingen in te dekken (matchen);
2. Een diversificerende matching portefeuille, die als doel heeft om renterisico's op de verplichtingen in te dekken, maar waarin het fonds een beperkt aanvullend (krediet)risico accepteert om al te grote concentratierisico's te voorkomen en een beperkt overrendement te behalen ten opzichte van de verplichtingen;
3. Een return portefeuille, die dient om het benodigde overrendement te behalen. Hierbij wordt een beperkte additionele volatiliteit ten opzichte van de verplichtingen geaccepteerd.

De waarde van dit beleid heeft zich laten zien gedurende dit crisisjaar.

Ook in 2020 is het beleggingsrisico verder verminderd. Er is één derisking stap uitgevoerd waarbij beleggingen met meer risico verkocht zijn en hiervoor zijn beleggingen met minder risico voor teruggekocht, ook zijn de rente- en inflatierisico's verder beperkt. De transities passen in het in 2018 vastgestelde 'transitie pad'. Dit transitie pad beschrijft welke risicoreductie wordt doorgevoerd bij een stijging van de reële dekkingsgraad.

Risicoreductie vindt hierbij plaats door:

1. verkopen van meer risicovolle beleggingen en vervanging door beleggingen met minder beleggingsrisico. De omvang van de return portefeuille neemt dan af ten gunste van de (diversificerende) matching portefeuille;
2. verhogen van de renterisicoafdekking; en
3. verhogen van de inflatierisicoafdekking.

Door het afnemende aandeel van de return portefeuille loopt het te verwachten overrendement uiteraard terug.

Inrichting (doel)return portefeuille

Het fonds heeft als doel om met een zo laag mogelijk risicoprofiel binnen een acceptabele termijn een reële dekkingsgraad (de reële doeldekkingsgraad of RDDG) te bereiken waarbij de geïndexeerde pensioenen van SPIN-deelnemers zoveel mogelijk kunnen worden veiliggesteld. Daartoe is een doelportefeuille vastgesteld als leidraad voor toekomstige risicoreducties (het 'transitiepad').

Belangrijkste onderwerpen

Gedurende 2020 heeft SPIN de onderstaande punten gerealiseerd.

Update stress scenarios Dynamic Risk Budget Framework (DRBF)

In 2019 was, door implementatie van het DRBF, het rebalancingbeleid voor DB herijkt. Hierbij zijn rendement, risico en uitkomsten in stress scenario's beoordeeld ten gevolge van afwijkingen van de strategische portefeuille. Dit jaar, als onderdeel van het DRBF project, zijn de stress scenario's en ALM assumpties getest.

ESG implementatie

Bij de evaluatie van de vermogenscategorieën is er onderzocht hoe het huidige ESG (Environmental, Social and Corporate Governance) beleid het beste geïmplementeerd kan worden.

Er is een nieuw mandaat voor bedrijfsobligaties afgesloten met een manager met een ESG beleid dat beter aansluit bij dat van SPIN, die onder andere resulteert in een verlaging van de carbon footprint van deze portefeuille met 30% ten opzichte van de standaard benchmark. Het uitsluitingenbeleid, op basis van sancties, controversiële wapens en UNGC principes, is bij het grootste deel van de managers in onze portefeuille geïmplementeerd. Voor een aantal categorieën die volgens het transitiepad worden afgebouwd hebben wij daarop een uitzondering gemaakt.

Kostenanalyse

Het afgelopen jaar zijn er twee analyses afgerond op het gebied van kosten. Ten eerste zijn de management fees van investment managers in kaart gebracht door middel van een peer group analyse onder Nederlandse pensioenfondsen. De uitkomst van deze studie heeft aangetoond dat SPIN een marktconforme vergoeding betaalt voor management fees. Hier voelt SPIN zich comfortabel bij, er is geen aanleiding voor verdere actie.

Ten tweede is er onderzoek gedaan naar de huidige custody fees. Dit type kosten vergt iets meer moeite om transparant te maken, veel partijen laten hier verschillende kosten onder vallen. In het geval van SPIN is er ook nog sprake van specifieke diensten en maatwerk. SPIN heeft een uitvraag uitgevoerd onder verschillende custodians en heeft de kosten bij diverse custodians inzichtelijk gemaakt. De conclusie was dat de custody fees van SPIN verlaagd konden worden. Inmiddels zijn deze verlagingen geformaliseerd.

Investment Cases

Gedurende 2020 zijn er evaluaties uitgevoerd van de vermogenscategorieën Aandelen, Private Equity, en de huidige Primary Matching Portfolio (PMP). In november 2020 is een nieuwe manager geselecteerd voor Wereldwijde bedrijfsobligaties, een tweede zal begin 2021 volgen.

Bij Private Equity betrof het een update van de resultaten van de huidige portefeuille, terwijl bij Aandelen en PMP er werd bekeken of zij pasten in de huidige Strategische Asset Allocatie (SAA) en/of hoe daar het beste invulling aan gegeven kon worden. De belangrijkste conclusies zijn:

- Private Equity: De update van de resultaten van de Private Equity portefeuille heeft aangetoond dat de gerealiseerde rendementen nog steeds in lijn zijn met de verwachtingen (MSCI World +3%). General Partners hebben veel tijd besteed aan het in kaart brengen van de impact van de Coronacrisis op de ondernemingen in portefeuille, en hebben daar waar nodig actie ondernomen. Ondanks de Coronacrisis heeft de portefeuille waarde toegevoegd. Ten opzichte van peers doen de fondsen het een stuk beter in vergelijking met de vorige review. Ook is de netto cash flow verder toegenomen en hebben we geconstateerd dat de portefeuille nog steeds goed gespreid is.
- Aandelen: De investment case van Aandelen is uiteengezet en behandeld in de beleggingsadvies commissie. Het implementatieraamwerk zal afgerond worden nadat in 2021 het ESG beleid geactualiseerd is.
- Primary Matching Portfolio (PMP): een identiek proces is gevolgd voor de (herziening van) de huidige PMP portefeuille. Na vele analyses en stress scenario's is bevonden dat de huidige PMP verder geoptimaliseerd kan worden middels het toevoegen van nieuwe vermogenscategorieën. Hierbij zijn zaken als liquiditeit, onderpand en omvang van de portefeuilles meegenomen. De uitkomst van de toevoeging van de nieuwe vermogenscategorieën kenmerkt zich door meer spreiding, een iets hoger

verwacht rendement en een bijdrage aan het financieren van maatschappelijke doelen zoals (verduurzaming van) sociale woningbouw in Nederland. Het manager selectieproces start in 2021.

Samenstelling DB-portefeuille

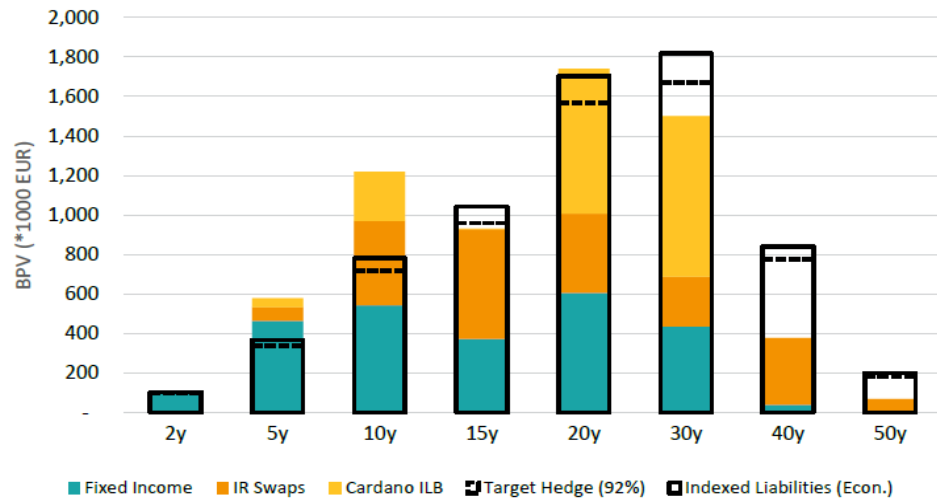
De strategische mix en de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2020 zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Categorie	Strategische mix per 1 januari 2020	Strategische mix ultimo verslagjaar	Feitelijke mix ultimo verslagjaar
Matching producten			
<i>Primaire Matching producten</i>			
Euro staatsleningen (A)AA	35,70%	33,90%	33,80%
Inflatiegerelateerde leningen	27,90%	28,30%	29,10%
	63,60%	62,20%	62,90%
<i>Diversificerende Matching producten</i>			
Nederlandse Hypotheken	5,00%	6,50%	7,10%
Euro covered bonds	5,00%	4,90%	4,90%
Wereldwijde bedrijfsobligaties	7,10%	8,90%	8,50%
	17,10%	20,30%	20,50%
Totaal	80,70%	82,50%	83,40%
Return producten			
Aandelen	0,00%	0,00%	0,00%
Risico pariteit	3,80%	2,60%	2,60%
Wereldwijde mixed obligatie fonds	2,80%	2,90%	2,90%
Private equity	9,30%	9,80%	9,00%
Leningen opkomende markten	2,20%	2,20%	2,10%
Vastgoed	1,20%	0,00%	0,00%
Totaal	19,30%	17,50%	16,60%

Tabel 4. Samenstelling beleggingen DB-regeling

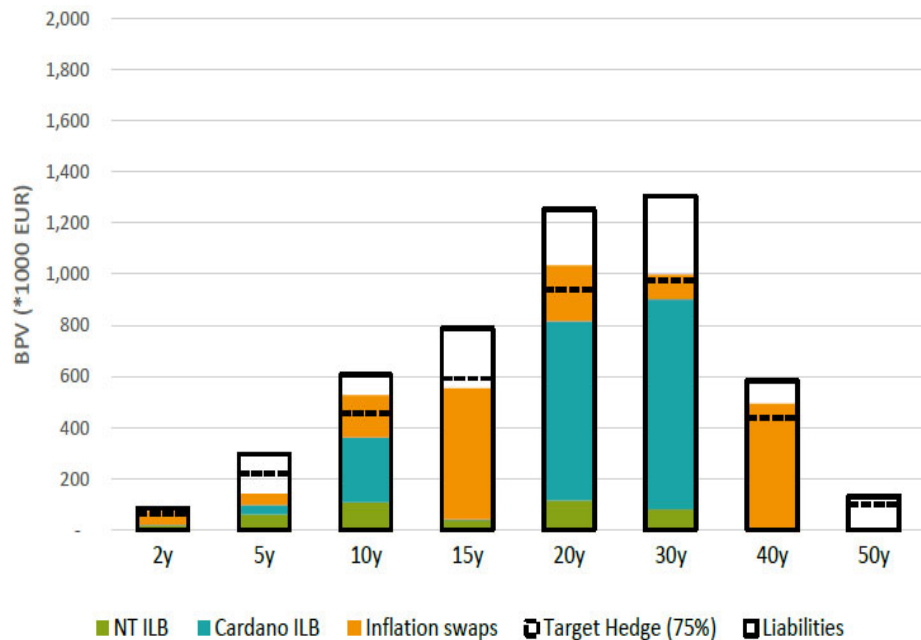
Met betrekking tot de rente- en inflatieafdekking is per december 2020:

- de totale renteafdekking 92,0% (strategisch; 94,9% actueel) op basis van marktwaardering (totaal van vastrentende waarde en derivaten), het fonds neemt hierbij als uitgangspunt de geïndexeerde verplichtingen. Voor de rentegevoeligheid van de geïndexeerde verplichtingen baseert SPIN zich op de marktrentecurve. In onderstaande grafiek is weergegeven hoe de verplichtingen per looptijd zich verhouden tot de beleggingen die worden gebruikt voor het afdekken van de rente en daarmee beperking van het renterisico.

Grafiek 2: Weergave afdekking renterisico per maturity bucket ultimo 2020

- de inflatieafdekking verhoogd naar 75% (strategisch, 75,7% actueel), dit is het totaal van inflatiegerelateerde leningen en derivaten samen. Het fonds dekt het inflatierisico momenteel af door onder andere te beleggen in inflatiegerelateerde vastrentende waarden en inflatieswaps. Het beleid van het fonds voorziet in verdere afdekking van de reële verplichtingen naarmate de financiële positie verder verbetert. In onderstaande grafiek is weergegeven hoe de verplichtingen per looptijd zich verhouden tot de beleggingen die worden gebruikt voor het afdekken van de inflatie en daarmee beperking van het inflatierisico.

Grafiek 3: Weergave afdekking inflatierisico per maturity bucket ultimo 2020

2.3.4 Beleggingsresultaten 2020 DB-regeling

Het beleggingsrendement van 8,7% (2019: 11,2%) resulteerde per saldo in een bate van € 413 miljoen (2019: bate van € 497 miljoen). De beleggingsresultaten moeten voor een deel in samenhang worden gezien met de ontwikkeling van de rente. Dit komt door het effect van de renteafdekking van de verplichtingen op de beleggingsresultaten. In 2020 hadden de derivaten die gebruikt worden voor de renteafdekking een positieve invloed op het totaal beleggingsresultaat. Zonder deze derivatenpositie zou het resultaat 3,4% lager zijn uitgevallen. Ten opzichte van de benchmark (van 9,1%) behaalde het fonds dit jaar een underperformance van 0,4%. Het jaarlijkse gemiddelde beleggingsrendement over de afgelopen 5 jaar bedroeg 6,8%, dit is gelijk aan de benchmark.

2.3.5 Beleggingsbeleid DC-regeling

Algemeen

Het pensioenkapitaal van de deelnemer in de DC-regeling bestaat uit de door de werkgever en werknemer ingebrachte premies en de daarmee behaalde netto beleggingsrendementen. De deelnemer draagt hierbij zelf het beleggingsrisico. Centraal uitgangspunt van het beleggingsbeleid voor de DC-regeling is het behalen van een optimaal beleggingsrendement tegen aanvaardbare risico's en kosten en binnen de vastgestelde risicohouding.

Bij een DC-regeling is de hoogte van de uiteindelijke pensioenuitkering niet vooraf bekend, omdat die afhankelijk is van: de hoogte van de (gestorte) premies, de duur van de deelname aan de pensioenregeling, de beleggingsresultaten, de kostenonttrekkingen en de tarieven die de verzekeraar gebruikt op het moment dat het pensioen wordt ingekocht. Deze tarieven zijn o.a. afhankelijk van de rentestand op dat moment en van de dan geldende algemene levensverwachting.

Voor de DC life cycle geldt dat het pensioenkapitaal wordt belegd volgens beleggingscohorten. Een beleggingscohort is een door het bestuur vastgestelde leeftijdsafhankelijke beleggingsmix. De deelnemer doorloopt deze cohorten volgens het life cycle-principe. Het fonds belegt het pensioenkapitaal van de deelnemer voor rekening en risico van de deelnemer.

De DC-deelnemers hebben de mogelijkheid om ook bij pensionering bij de nieuwe pensioenuitvoerder een deel van het pensioenkapitaal te beleggen. Met de behaalde beleggingsrendementen kan het pensioen hoger uitkomen dan bij een vaste uitkering, uiteraard moet er ook rekening mee worden gehouden dat de beleggingsresultaten kunnen tegenvallen waardoor het pensioen verlaagd moet worden. De pensioenuitkering wordt in dit geval dus variabel. De keuze voor een vaste uitkering of een variabele uitkering is hiermee een belangrijke persoonlijke keuze.

SPIN biedt zelf geen variabele uitkering aan maar biedt wel een life cycle die beter aansluit op een toekomstige variabele pensioenuitkering. In deze life cycle wordt per saldo meer en langer belegd in aandelen. De DC-deelnemer heeft de keuze uit de volgende beleggingsprofielen: (1) defensief, (2) basis en (3) doorbeleggen. Enkele kenmerken daarvan:

1. de profielen zijn ieder op zich prudent;
2. de profielen passen binnen de vastgestelde risicohouding;
3. de deelnemer kiest zelf het profiel. Indien de deelnemer geen voorkeur aangeeft dan wordt automatisch belegd in het beleggingsprofiel basis.

De deelnemer kan maandelijks opnieuw een keuze maken uit de drie beschikbare profielen.

Met het opgebouwde kapitaal wordt op de pensioendatum een levenslange ouderdomspensioenuitkering aangekocht, al dan niet in combinatie met een partnerpensioen. De pensioenuitkering wordt extern ingekocht bij een verzekeraar of PPI.

Hierbij heeft de deelnemer een vrije keuze ten aanzien van de verzekeraar en het soort pensioenproduct (vaste of variabele uitkering).

SPIN belegt het pensioenkapitaal van deelnemers in de volgende beleggingen (NB: Vermogensbeheerder TKPI heeft haar naam veranderd in Aegon Asset Management (AAM)):

Soort belegging	Aandelen			Obligaties		
Beleggingsfonds	NTGI MSCI World	AAM MSCI Emerging Markets	AAM Fixed Income Extra Long staatsobligaties excl. Frankrijk	AAM Global High Yield	AAM Emerging Markets Debt	AAM Global Credit ex Financials
Vaste verhouding	87,5%	12,5%	50% Duitsland, 26.67% Nederland, 13.33% Finland, 10% Oostenrijk			
Beheertype	Passief	Actief	Passief	Actief	Actief	Passief
Benchmark	MSCI World Net Dividend (hedged to €)	MSCI Emerging Markets Net Dividend (unhedged)	BofA Merrill Lynch 10+ jr. Euro Government bonds	BofA Merrill Lynch Global High Yield constrained index (hedged to €)	JP Morgan EMBI Global Diversified ex Russia / Belarus/Venezuela (hedged to €)	BarCap 50% US Corp 500mn A+ ex Fin, 50% Euro Corp 500mn A+ ex Fin (hedged to €)

Tabel 5. Beleggingen DC-pensioenregelingen

Tabel 6 geeft inzicht in de leeftijdscohorten, de bijbehorende beleggingsmix en de drie profielen met bijbehorende jaren tot aan de AOW- leeftijd. Onderstaande mix zijn streefgewichten, de werkelijke mix kan binnen bandbreedtes afwijken.

...dan zijn dit de onderliggende beleggingen						
		Aandelen	Obligaties			
Wanneer wordt geïnvesteerd in de beleggingsmix van % aandelen/ %obligaties...	Cohort	Aandelen wereldwijd 87,5% en aandelen opkomende markten 12,5%	Staatsobligaties exclusief Frankrijk	Bedrijfsobligaties exclusief de financiële sector	Risicovollere bedrijfsobligaties	Staatsobligaties opkomende landen
85/15	C	85%	7,50%	2,50%	2,50%	2,50%
75/25	D	75%	12,50%	4,10%	4,20%	4,20%
65/35	E	65%	17,50%	5,90%	5,80%	5,80%
55/45	F	55%	22,50%	7,50%	7,50%	7,50%
45/55	G	45%	32,50%	7,50%	7,50%	7,50%
35/65	H	35%	42,50%	7,50%	7,50%	7,50%
25/75	I	25%	57%	6%	6%	6%
15/85	J	15%	72,50%	4,10%	4,20%	4,20%
10/90	K	10%	81,90%	2,70%	2,70%	2,70%
05/95	L	5%	90%	1,60%	1,70%	1,70%
75/25	M	75%	12,50%	4,10%	4,20%	4,20%
67,5/32,5	N	67,50%	15,50%	5,60%	5,70%	5,70%
60/40	O	60%	24,00%	5,20%	5,40%	5,40%
50/50	P	50%	35,00%	5,00%	5,00%	5,00%
40/60	Q	40%	46,00%	4,60%	4,70%	4,70%
30/70	R	30%	57,00%	4,20%	4,40%	4,40%

Jaren tot de AOW leeftijd	>27	27-20	19-15	14-13	12-11	10-09	08-07	06-05	04-03	2-0
Defensief	D	E	F	G	H	I	J	K	L	L
Basis	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Doorbeleggen	C	M	M	M	M	N	O	P	Q	R

Tabel 6. Overzicht DC-life cycle

Voor de beleggingsfondsen geldt het volgende:

1. Binnen enkele van de beleggingsfondsen wordt beperkt gebruik gemaakt van derivaten, voornamelijk ten behoeve van het afdekken van valuta- en renterisico en efficiënt portefeuillebeheer;
2. De beleggingen zijn uitbesteed aan externe vermogensbeheerders. Er wordt belegd in beleggingsfondsen met, afhankelijk van het fonds, één of meerdere onderliggende externe vermogensbeheerders. Binnen de fondsen bestaan uitgebreide procedures voor het monitoren van de beleggingen en de beleggingsresultaten.

Hoewel de beleggingsresultaten de afgelopen jaren naar tevredenheid zijn geweest, verbeteren we onze DC beleggingen waar mogelijk.

In 2020 heeft SPIN een uitgebreid onderzoek naar mogelijke verbeteringen in de life-cycle afgerond. In het onderzoek hebben we gekeken naar de verhouding tussen risico en rendement en naar het mogelijk toevoegen van nieuwe beleggingsproducten. Het bestuur heeft naar aanleiding van het onderzoek enkele wijzigingen vastgesteld, een belangrijke wijziging hierbij is het toevoegen van Nederlandse hypotheek als nieuwe beleggingscategorie. Met de aanpassingen willen we het te verwachten pensioen iets verbeteren bij een iets hoger resultaat als het tegen zit (het "slecht weer" scenario). De daadwerkelijke invoering van de nieuwe life-cycle zal in 2021 plaatsvinden.

2.3.6 Beleggingsresultaten 2020 DC-regeling

Onderstaand zijn de beleggingsrendementen van de DC-fondsen opgenomen.

	Markt waarde in mln €	Rendement	
		2020	2018-2020 3 jaars
NTGI Passive World Equity	265,8	12,17%	8,46%
AAM Emerging Markets Equity	38,6	19,49%	9,65%
AAM FIXXL Euro Long Government bond fund ex-France	202,9	9,43%	8,39%
AAM Emerging Market Debt bonds	31,1	3,30%	1,99%
AAM Global Credit ex Financials	30,8	5,58%	3,48%
AAM Global High Yield bonds	31,2	5,38%	3,59%
Totaal	600,4	10,56%	7,84%

Tabel 7. Marktwaaarde en beleggingsrendementen van de DC-fondsen

	C	D	E	F	G	H	I	J
2020	12,4%	12,0%	11,5%	11,0%	10,8%	10,4%	10,1%	9,9%
Sinds aanvang	68,8%	64,6%	60,3%	55,8%	51,8%	48,2%	44,5%	40,7%
	K	L	M	N	O	P	Q	R
2020	9,7%	9,6%	12,0%	11,6%	11,5%	11,4%	11,0%	10,6%
Sinds aanvang	38,8%	36,8%	27,5%	26,6%	26,9%	27,0%	26,8%	26,4%

Tabel 8. Beleggingsrendementen van de DC-cohorten

2.3.7 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Algemeen

Bij het beleggen van de pensioengelden zijn de financiële belangen van de deelnemers uiteraard van primair belang. Het fonds kijkt echter niet alleen naar de opbrengst van de beleggingen, maar kijkt tegelijkertijd ook naar de gevolgen van de beleggingen voor milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

Als institutioneel belegger gebruikt het fonds zijn positie om processen te beïnvloeden. Het doel is dat bedrijven waarin het fonds belegt op lange termijn tot betere prestaties zullen komen. Onderdeel daarvan is dat die bedrijven bewust omgaan met duurzame factoren en dit een integraal onderdeel van hun beleid maken. Dit zal naar verwachting bijdragen aan een lager risicoprofiel van de desbetreffende bedrijven. Het bestuur heeft een maatschappelijk verantwoord beleggen beleid geformuleerd.

MVB-beleid

Door middel van haar beleggingen heeft het fonds impact op mens en milieu. Het fonds heeft daarom principes vastgesteld ten aanzien van MVB-beleid die als volgt kunnen worden samengevat:

1. Aan het fonds toevertrouwd vermogen is beschikbaar voor de lange termijn. Dat geeft ruimte maar ook de verantwoordelijkheid om waarde creatie op lange termijn centraal te stellen. Onze beleggingen worden bij voorkeur ingezet om bij te dragen aan duurzame, economische groei.
2. Wij stellen ons op als actief aandeelhouder. Dat begint met het in gesprek zijn met de ondernemingen waarin wij beleggen. Vanuit de gedachte dat het meer impact heeft dan 'stemmen met de voeten', wordt beoogd de onderneming te overtuigen van de relevantie van ons standpunt. Indien na een periode van 2 jaar blijkt dat een onderneming ondanks de door of namens ons gevoerde dialoog en uitoefening van ons stemrecht niet te overtuigen is van de relevantie van het volgen van ons standpunt, zal dit (indien en voor zover de betrokken onderneming daarmee binnen de uitsluitingscriteria valt) kunnen leiden tot desinvestering. Om onze invloed effectief aan te wenden zoeken wij aansluiting bij andere partijen (dienstverleners en/of samenwerkingsverbanden).
3. Bij het beleggen in (genoteerde aandelen en schuldpapieren van) ondernemingen kiezen wij vanuit oogpunt van lange termijn waardecreatie voor beleggingen in ondernemingen die in vergelijking met hun peer group sterk scoren op hun:
 - a. Corporate governance (waaronder een lange termijn oriëntatie en het respecteren van de fundamentele rechten van aandeelhouders);
 - b. Aandacht voor de impact van (de waardeketen van) hun onderneming op klimaatverandering en voor de beheersing van klimaatrisico's.
4. SPIN verwacht van bedrijven waarin het belegt dat deze fundamentele verantwoordelijkheden waarborgen omtrent mensen- en arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie zoals vervat in de UN Global Compact. SPIN beoogt niet te beleggen in ondernemingen die (i) deze verantwoordelijkheden structureel schenden en/of, (ii) actief zijn in productie en distributie van en handel in controversiële wapens, die vallen onder verdragen waaraan de Nederlandse Staat zich heeft verbonden. Ten slotte belegt SPIN niet in landen die onderwerp zijn van sancties van de Europese Unie, de Verenigde Staten van Amerika en/of de Verenigde Naties.
5. Wij leggen verantwoording af aan belanghebbenden over de manier waarop wij duurzaamheid in onze beleggingen integreren. Bij het opstellen van het duurzaamheidsbeleid betrekken wij de wensen en voorkeuren van onze deelnemers.

SPIN verwacht van externe vermogensbeheerders dat zij bovengenoemde ESG-factoren meenemen in hun beleid, de analyse, besluitvorming en evaluatie van beleggingen. Dit

geldt voor alle beleggingscategorieën. De mandaten die met onze externe vermogensbeheerders worden overeengekomen en de monitoring van voortgang en resultaten, vormen de kern van de implementatie van het MVB-beleid.

Stewardshipbeleid

Het begrip 'stewardship' of 'rentemeesterschap' gaat over de manier waarop we als actief betrokken aandeelhouder omgaan met de bijbehorende rechten en verantwoordelijkheden. Als Eumedion lid vormt de Nederlandse Stewardshipcode het uitgangspunt voor het beleid op dit onderwerp ('Stewardshipbeleid').

Aansluiting bij overall prioriteiten duurzaam beleggen

SPIN richt zich in haar duurzaamheidsbeleid nadrukkelijk op de thema's Corporate Governance en Klimaatverandering. SPIN verlangt van haar dienstverleners dat een materieel deel van de stewardship activiteiten van deze dienstverleners op deze twee thema's is gericht. Daarover vindt met Northern Trust als beheerder van het aandelenfonds (ontwikkelde markten) periodiek overleg plaats om inspanning en voortgang te monitoren: De bijdrage aan de doelstellingen van Climate Action 100+ is hierbij een van de centrale onderwerpen.

Thema: Corporate governance

Van ondernemingen met een sterke corporate governance die stewardship bevordert verwachten wij voor aandeelhouders (en andere stakeholders) een beter lange termijn rendement. Opzet en effectiviteit van corporate governance is sterk afhankelijk van lokale jurisdicties en de in die jurisdicties gangbare normen en maatschappelijke waarden. Voor een belegger met een breed gespreide portefeuille kan de precieze invulling van een stewardship rol daarom per jurisdictie verschillen. Wij verwachten dat het stewardship beleid van onze dienstverleners echter nadrukkelijk aandacht besteedt aan de kernelementen van goed ondernemingsbestuur waaronder maar niet uitsluitend:

- Samenstelling, beloning en effectiviteit van bestuur en toezicht;
- Risk oversight en een lange termijn oriëntatie;
- Omgang met mens en milieu in de waardeketen van de onderneming;
- Respecteren van de fundamentele rechten van aandeelhouders.

Thema: Klimaatverandering

Wij zien klimaatverandering als een belangrijk risico. Aandacht is daarom vereist voor de impact van de gehele waardeketen van een onderneming op klimaatverandering en voor de beheersing van klimaatrisico's voor duurzame (aandeelhouders)rendementen. Bij de uitvoering van ons stewardship beleid verlangen wij van onze uitvoerders en de ondernemingen waarin wij beleggen dat zij in hun activiteiten rekening houden met de volgende kernelementen:

- Rapportage en verantwoording over klimaat gerelateerde risico's door beursgenoteerde ondernemingen conform de aanbevelingen van de Taskforce for Climate Related Financial Disclosure (TCFD);
- Aansluiting bij wereldwijde initiatieven die beogen de samenwerking tussen asset owners en dienstverleners te versterken binnen het kader van de aanbevelingen van de TCFD. SPIN kiest bij de selectie van nieuwe mandaten waar relevant voor partijen die zijn aangesloten bij Climate Action 100+.

Monitoring

SPIN verlangt van de dienstverlener dat deze voor de monitoring van materiele issues en risico's op gebied van milieu, mensenrechten en ondernemingsbestuur ('ESG') aansluit bij de normen van het UN Global Compact en door de Nederlandse Staat onderschreven

internationale verdragen op het gebied van controversiële wapens. De monitoring of de ondernemingen in portefeuille zich gedragen volgens deze normen is uitbesteed aan de dienstverlener. SPIN verwacht van dienstverleners dat zij hun monitoring activiteiten risico-gebaseerd uitvoeren en dat ze daarbij waar nodig in gesprek gaan met bij de betreffende onderneming(en) betrokken stakeholders.

Engagement

Stewardship begint met het in gesprek zijn met de ondernemingen waarin wij beleggen. Engagement betreft het voeren van een dialoog met een onderneming om zo invloed uit te oefenen en een visie of standpunt over te brengen. Vanuit de gedachte dat het meer impact heeft dan ‘stemmen met de voeten’, wordt beoogd de onderneming te overtuigen van de relevantie van dat standpunt. Indien na een periode van 2 jaar blijkt dat een onderneming ondanks onze engagement inspanning niet te overtuigen is van de relevantie van het volgen van ons standpunt, kan dit leiden tot desinvestering. SPIN verlangt van haar dienstverleners dat zij engagement toepassen in gevallen waar een materieel issue speelt vanuit het perspectief van lange termijn rendement en omgang met ESG-factoren. SPIN verwacht daarbij dat de dienstverlener voor zijn engagement inspanning duidelijke doelen formuleert en de voortgang daarvan inzichtelijk maakt.

Uitoefening van stemrecht

Het uitoefenen van stemrecht dient consistent te zijn met en bij te dragen aan de engagement activiteiten. Het stemrecht dat hoort bij aandelenbezit wordt in onze opdracht uitgevoerd door een dienstverlener. Wij beoordelen het beleid van onze dienstverlener(s) op dit gebied en verlangen van onze dienstverlener dat zij het stemrecht dat samenhangt met de ondernemingen waarin is belegd op geïnformeerde wijze uitoefent. SPIN leent geen aandelen uit of in. De situatie dat door of namens SPIN een stem wordt uitgebracht bij een aandeelhoudersvergadering waarbij SPIN een netto short positie heeft is dan ook uitgesloten.

Samenwerking

SPIN heeft een beperkte omvang en daarmee als individuele belegger beperkte invloed. Om onze impact te maximaliseren voeren wij engagement en het uitoefenen van stemrecht in samenwerking met andere partijen uit. SPIN verwacht van haar dienstverlener dat deze op haar beurt de samenwerking zoekt met andere partijen om de beoogde doelen te bereiken.

Verantwoording

SPIN legt primair via de website verantwoording af aan haar deelnemers (en andere stakeholders) over het gevoerde stewardship beleid. SPIN biedt daartoe op toegankelijke wijze inzicht in:

- Dit beleid;
- De engagement inspanning en in welke mate de daarmee beoogde doelen zijn bereikt;
- Het stemgedrag op de aandelen die door of namens SPIN worden gehouden.

Uitvoering en resultaten

Bovenstaand beleid wordt op de volgende wijze ten uitvoering gebracht. SPIN heeft enkele malen per jaar overleg met haar dienstverleners inzake standpunten en beleid, maar bijvoorbeeld ook over derden die worden ingeschakeld door de dienstverleners. Zo wordt bijvoorbeeld momenteel in DC zowel actief als passief belegd in aandelen. Daarbij zijn twee externe investment managers voor ingeschakeld; Aegon Asset Management (AAM) en Northern Trust (NT). Laatstgenoemde heeft op haar beurt voor uitvoering van

het engagement beleid Hermes EOS ingeschakeld. SPIN kiest voor partijen die een leidende rol in de industrie hebben en een goede reputatie genieten. Hermes EOS voldoet aan beide eisen. AAM, Hermes EOS en NT zijn actief binnen Climate Action 100+, een samenwerkingsverband van professionele beleggers die zich sterk maken voor implementatie van de TCFD aanbevelingen. Daarnaast richt deze alliantie zich op het reduceren de emissies van de wereldwijd grootste emittenten van broeikasgassen in lijn met de doelstellingen zoals vastgelegd in de klimaatconferentie van Parijs in 2015.

Aanpak engagement

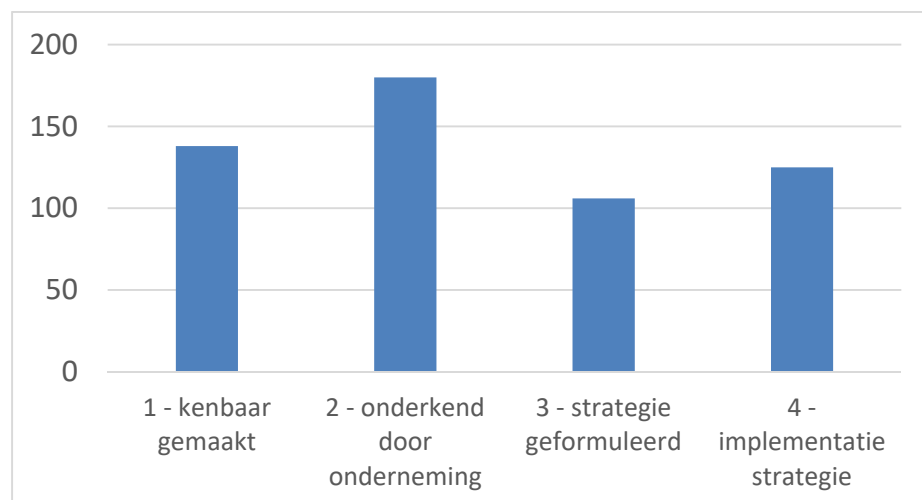
Het begint met het formuleren van doelstellingen, hierbij worden voor een onderneming specifieke, kwantitatieve veranderingen vastgesteld. Iedere doelstelling wordt bijgehouden door middel van mijlpalen. Er wordt hier onderscheid gemaakt naar vier stadia:

1. De zorg omtrent een bepaald onderwerp wordt kenbaar gemaakt bij de onderneming op het juiste niveau.
2. De onderneming onderkent dat het onderwerp een zorg is voor investeerders en beraadt zich op een antwoord.
3. De onderneming formuleert een strategie om de doelstelling te bereiken.
4. De geformuleerde strategie wordt geïmplementeerd.

Gedurende 2020 heeft EOS 654 (2019: 579) bedrijven benaderd inzake 2481 (2019: 1857) doelstellingen op het gebied van ESG, strategie, risico en communicatie. Het merendeel van deze doelstellingen vielen in de categorie Corporate Governance (40%). Voor de overige categorieën was dat:

- Environmental: 24%
- Social and Ethical: 18%
- Strategie, risico en communicatie: 18%

Het fonds van NT waarin SPIN geïnvesteerd is heeft 549 doelstellingen uitstaan bij ondernemingen, en zijn op de volgende wijze verdeeld over de verschillende stadia:

In 2020 is er in 52% (2019: 52%) van de uitstaande doelstellingen vooruitgang geboekt van ten minste 1 mijlpaal.

Na het stadium van engagement volgt later de mogelijkheid invloed uit te oefenen op het beleid van ondernemingen middels het stemmen op de AVA. NT geeft ondernemingen de tijd om wijzigingen door te voeren en zal niet direct tegen het bestuur stemmen. Afgelopen jaar is er op bijna 23.000 voorstellen van het bestuur een stem uitgebracht; in

6% van de gevallen was dit een stem tegen de aanbeveling van het bestuur. De partners NT en EOS hebben op het gebied van klimaat in 35% van de gevallen tegen gestemd.

Het aansluiten bij de hierboven genoemde uitbestedingspartners heeft er mede toe bijgedragen dat bijvoorbeeld Origin Energy een plan heeft gemaakt waarbij het gebruik van kolen uitgefaseerd wordt (eindigend in 2032), en hernieuwbare energiebronnen een aanzienlijk deel van de portefeuille zal gaan uitmaken. Ook het Britse National Grid heeft zich gecommitteerd aan het gebruik van hernieuwbare energiebronnen door bijvoorbeeld te investeren in oplaadstations voor elektrische auto's en waterstoffabrieken. Ook worden banken benaderd in hun rol als financier. Mizuho zal in 2030 leningen voor kolenfabrieken met de helft gereduceerd hebben en dit zal zelfs per 2040 helemaal geen deel meer uitmaken van de portefeuille.

Belangenconflicten

In haar stemgedrag handelt SPIN vanuit het belang van duurzame en lange termijn waarde creatie voor de deelnemers. SPIN bepaalt niet zelf het stemgedrag van de dienstverleners en ook bij de uitoefening van stemrecht bij vennootschappen die binnen de definitie van gerelateerde partijen vallen volgen wij de positie van de dienstverlener.

Investerings in Nederland

Ook de mate waarin het fonds investeert in Nederland is onderwerp van de discussie over maatschappelijk verantwoord beleggen. Het fonds belegt circa 19,3% van de totale beleggingsportefeuille in Nederland.

Nederlandse investeringen	Marktw waarde in mln €	
	2020	2019
Staatsobligaties	668	587
Hypotheke n	338	209
Bedrijfsleningen	40	51
Overige beleggingen	42	27
% van de totale beleggingsportefeuille in Nederland	19,30%	19,30%

2.4 Pensioenen

2.4.1 Ontwikkelingen pensioenen

Pensioenuitvoering na 2021

De pensioenuitvoering is momenteel uitbesteed aan TKP. Medio 2019 heeft TKP aangegeven de dienstverlening per 31 december 2021 te willen beëindigen. Dit is voor het bestuur aanleiding geweest voor een herijking van de fondsstrategie met een 5 jaars horizon. In 2020 is deze herijking afgerond.

De herijking van de fondsstrategie heeft allereerst geleid tot de vaststelling dat het fonds zelfstandig voortbestaansrecht heeft. Vervolgens is vanuit een werkgroep met behulp van een externe adviseur een zorgvuldig selectieproces uitgevoerd.

Er is een uitgebreid marktverkenning- en selectietraject uitgevoerd voor zowel uitbesteding als het zelf uitvoeren van de pensioenadministratie. Van beide uitvoeringsvormen is een grondige analyse gemaakt en is met veel aanbieders een intensief selectieproces (Request for Proposal) doorlopen. Ook is er frequent contact geweest met stakeholders van het fonds. In het selectietraject waren een toekomstbestendige en optimale dienstverlening voor onze deelnemers op basis van moderne en flexibele IT tegen een goede prijs de centrale thema's.

Het bestuur heeft besloten dat SPIN vanaf 1 januari 2022 zelf de pensioenregeling uit gaat voeren waarbij we gebruik gaan maken van een softwarepakket van een externe softwareleverancier. Met deze keuze zal het kostenniveau niet toenemen, er is derhalve ook geen effect op de gevormde kostenvoorziening.

Bijsparen in DC-regeling

Met ingang van 2020 is het voor DC-deelnemers mogelijk om extra vrijwillig in te leggen. Met een rekenhulp op de website kunnen deelnemers nagaan hoeveel extra ingelegd kan worden en wat dit mogelijk aan extra pensioen oplevert. Het bestuur vindt het belangrijk om deze mogelijkheid te bieden om het toekomstig pensioen te verhogen.

Begeleiding bij inkoop DC-pensioen

Onze DC deelnemers kopen bij pensionering met hun kapitaal een pensioen in bij een verzekeraar of PPI. Voor deelnemers is dit een belangrijk moment. Uit onderzoek blijkt dat deelnemers graag hulp willen bij het inkopen van een pensioen. Daarom zijn we in april een samenwerking gestart met Apple Tree. Apple Tree is een onafhankelijke adviseur voor onder andere vrijkomende kapitalen. Apple Tree combineert een pensioenvergelijkingsite met persoonlijke aandacht en advies. Vanwege de coronacrisis heeft SPIN de advieskosten in 2020 voor eigen rekening genomen.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving pensioenen

In 2020 is er een aantal belangrijke ontwikkelingen geweest in wet- en regelgeving met betrekking tot pensioenen. Het belangrijkste hierbij is uiteraard dat er meer duidelijk is geworden over het nieuwe pensioenstelsel.

Wetsontwerp toekomst pensioenen

Begin juli 2020 zijn werkgevers, vakbonden en kabinet het eens geworden over de hoofdlijnen van het Pensioenakkoord. Het Pensioenakkoord moet voor een grote hervorming van ons Nederlandse pensioenstelsel zorgen. Voordat het zover is, moet er nog veel gebeuren:

1. Vastlegging van het Pensioenakkoord in wetgeving. Oorspronkelijk zou deze wetgeving medio 2021 klaar zijn om in het parlement behandeld te worden. Inmiddels is het wetgevingstraject vertraagd en zal de wet naar verwachting pas 1 januari 2023 in gaan.
2. De sociale partners (IBM Nederland, COR/GOR) zijn vervolgens aan de beurt om te besluiten hoe de pensioenregeling aan de nieuwe wetgeving wordt aangepast.
3. Het bestuur van SPIN besluit daarna of en hoe de nieuwe pensioenregeling kan worden uitgevoerd.

Uiterlijk 1 januari 2027 moeten de stappen 1 tot en met 3 naar verwachting zijn afgerond.

Een werkgever heeft straks binnen het Pensioenakkoord de keuze voor twee pensioencontracten; een individuele pensioenpot of aanspraak op een deel van een collectieve pensioenpot. De individuele pensioenpot kennen we al want die is hetzelfde als onze DC-regeling. Het aandeel in een collectieve pensioenpot is nieuw. Het pensioenkapitaal wordt dan collectief belegd, maar ook dan heeft de deelnemers een soort eigen pensioenpot. Overigens gelden de nieuwe regels straks mogelijk alleen voor nieuwe inleg en de keuze voor individueel en/of collectief maakt IBM straks samen met COR/GOR. Naast dit nieuwe pensioencontract regelt het akkoord ook een vereenvoudiging en harmonisatie van het nabestaandenpensioen.

Het wetgevingstraject is door ons intensief gevolgd en in samenwerking met IBM en andere pensioenfondsen hebben we voor SPIN belangrijke punten onder de aandacht gebracht. Vele van deze punten zijn we ook terug in de concept wetgeving.

Als bestuur hebben we diverse analyses uitgevoerd en mogelijke scenario's voor de invulling van de pensioenregelingen uitgewerkt en besproken in een themasessie. Dit heeft geleid tot een prioriteitsstelling en een lijst met aandachtspunten die gedeeld is met IBM.

Wet verandering koppeling AOW-leeftijd

Deze wet zorgt voor een verandering van de koppeling van de AOW- en pensioenrichtleeftijd aan de stijging van de (resterende) levensverwachting. De huidige 1-op-1-koppeling van de AOW- en pensioenrichtleeftijd aan de levensverwachting zal worden vervangen door een 2/3-koppeling. Daardoor stijgt de AOW-leeftijd vanaf 2025 niet één op één mee met de ontwikkeling van de (resterende) levensverwachting, maar met 2/3 van een jaar stijging van de levensverwachting.

Wet bedrag ineens

Vanaf 2023 wordt het mogelijk om maximaal 10% van de waarde van het ouderdomspensioen op de ingangsdatum daarvan te laten afkopen. De afkoopwaarde is ter vrije besteding voor de pensioengerechtigde.

Wet pensioenverdeling bij echtscheiding

Dit wetsvoorstel moet regelen dat in geval van echtscheiding de verdeling van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen de hoofdregel wordt. De politieke behandeling heeft echter vertraging opgelopen waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding onzeker is. De wetgeving zou betrekking hebben op echtscheidingen die tot stand komen vanaf het moment van inwerkingtreding.

2.4.2 Pensioenregelingen

Wijzigingen pensioenreglement

In 2020 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd in het BasisPensioenreglement:

- het beschikbare premiepercentage voor de groep van 20 t/m 24 jaar in de DC-regeling is per 1 januari 2020 verhoogd naar 0,5% (was 0%);
- per 1 juni 2020 is het mogelijk voor deelnemers B en C om onder bepaalde voorwaarden een extra vrijwillige bijdrage te storten.

Soorten regelingen

SPIN voerde per 31 december 2020 de volgende DB-pensioenregelingen uit:

IBM Pensioenreglement

Dit is een uitkeringsovereenkomst met een ouderdomspensioen op 60 jaar of 65 jaar. Dit betreft een regeling voor gewezen deelnemers die in het verleden niet zijn overgegaan naar het FlexPensioenreglement of het Basispensioenreglement als deelnemer A.

FlexPensioenreglement

Dit is een uitkerings- en premieovereenkomst met een ouderdomspensioen op 60 jaar. Dit betreft een regeling voor gewezen deelnemers, die in het verleden niet zijn overgegaan naar het BasisPensioenreglement als deelnemer B en die hun DC-kapitaal hebben ondergebracht bij een verzekeraar.

BasisPensioenreglement

Het BasisPensioenreglement kent de volgende drie soorten (gewezen) deelnemers:

- Deelnemer A: Uitkeringsovereenkomst met een ouderdomspensioen op 65 jaar en 67 jaar;
- Deelnemer B: Uitkerings- en/of premieovereenkomst met een ouderdomspensioen op 65 jaar en 67 jaar;
- Deelnemer C: Premieovereenkomst met een DC-kapitaal ten behoeve van ouderdomspensioen en/of nabestaandenpensioen op de AOW- leeftijd.

AOP-reglement

(Gedeeltelijk) Arbeidsongeschikten, zowel in- als uit dienst kunnen aanspraak maken op arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrije pensioenopbouw. De hoogte van de pensioenuitkering en de premievrije pensioenopbouw is onder andere afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. Er zijn met ingang van 1 januari 2018 twee AOP-reglementen, één reglement is van toepassing voor deelnemers met een eerste ziekte­dag vóór 1 januari 2004 en één reglement voor deelnemers met een eerste ziekte­dag vanaf 1 januari 2004. De belangrijkste wijziging is dat de duur van de uitkering en de premievrijstelling zijn verlengd.

Toeslagregeling nominale aanspraken bij ASR Levensverzekering NV

Het fonds voert de toeslagverlening uit voor pensioenrechten uit de IBM-pensioenregeling waarvan de nominale aanspraken door de deelnemer per 1 januari 1996 niet zijn overgedragen naar SPIN en bij ASR Levensverzekering NV zijn gebleven.

Hoofdkenmerken DB-pensioenregelingen

In onderstaande tabel worden de hoofdkenmerken van de DB-pensioenregelingen in 2020 uiteengezet.

Pensioenregeling	IBM	(Hybride) Flex	Basis A	(Hybride) Basis B
Actieve deelnemers	nee	nee	ja	ja
Pensioenovereenkomst	Uitkering	Uitkering *	Uitkering	Uitkering *
Type pensioenregeling	Gemitigeerd eindloon	Middelloon	Middelloon	Middelloon
In dienst	< 1-1-1999	< 1-6-2006	< 1-6-2006	< 1-6-2006
Normale pensioenleeftijd	60 of 65	60	65	65
Pensioneringsleeftijden	55-AOW datum	55-AOW datum	55-AOW datum	55-AOW datum
Salarisgrens DB	N.v.t.	N.v.t.	Tot aftoppingsgrens	Max. € 52.890
Franchise	N.v.t.	N.v.t.	€ 17.838	€ 17.838
Maximum pensioengevend loon	N.v.t.	N.v.t.	€ 106.582	€ 106.582
Pensioenopbouw per jaar				
Ouderdom (OP)	N.v.t.	N.v.t.	1,879%	1,879%
Partner (NP) (opbouw)	N.v.t.	N.v.t.	jaren < 2014 1,2% jaren > 2013 1,0%	N.v.t.
Partner (NP) (risico) **	N.v.t.	N.v.t.	jaren < 2014 1,2% jaren > 2013 1,0%	jaren < 2014 1,2% jaren > 2013 1,0%
Wezen (risico) ***	N.v.t.	N.v.t.	Actief 27%-30% van NP Overig 15%OP	Actief 27%-30% van NP Overig 15%OP
Werknemersbijdrage	N.v.t.	N.v.t.	verplicht 3%	verplicht 3%
Status regeling	Gesloten	Gesloten	Gesloten	Gesloten

* De BasisPensioenregeling voor 'Deelnemer B' en de FlexPensioenregeling kent ook een DC-gedeelte. De kenmerken van dit DC-gedeelte zijn onder DC-pensioenregelingen uitgewerkt.

** Voor alle bovengenoemde pensioenregelingen geldt dat per pensioendatum voor bepaling van het partnerpensioen rekening wordt gehouden met tot de pensioendatum opgebouwde rechten.

*** Gestaffelde uitkering tussen 27% en 100% gezamenlijk van het partnerpensioen, afhankelijk van aantal wezen.

Tabel 9. Hoofdkenmerken DB-pensioenregelingen

Voor alle DB-pensioenregelingen kan het opgebouwde partnerpensioen op de feitelijke pensioendatum in ouderdomspensioen worden omgezet.

Het is ook mogelijk:

- in deeltijd te pensioneren tijdens dienstverband;
- ouderdomspensioen in partnerpensioen om te zetten op datum beëindiging deelnemerschap of op de feitelijke pensioendatum (en omgekeerd);
- de hoogte van de pensioenuitkering tijdens de periode van pensionering te laten variëren (hoog/laag of laag/hoog).

DC-pensioenregeling

In onderstaande tabel worden de hoofdkenmerken van de DC-pensioenregelingen in 2020 uiteengezet.

Pensioenregeling	(Hybride) Basis B	Basis C
Actieve deelnemers	Ja	Ja
Pensioenovereenkomst	Premie *	Premie
Type pensioenregeling	Beschikbare premie	Beschikbare premie
In dienst	< 1-6-2006	>31-5-2006
Richtpensioenleeftijd	AOW-datum	AOW-datum
Pensioneringsleeftijden	55-AOW leeftijd	55-AOW leeftijd
Franchise	€ 17.838	€ 17.838

Maximum pensioengevend loon	€ 106.582	€ 106.582
Opbouw DC-kapitaal	t.b.v inkoop OP + NP	t.b.v inkoop OP + NP
-Werkgeversbijdrage	Leeftijdsafhankelijke staffel	Leeftijdsafhankelijke staffel
-Werknemersbijdrage	vrijwillig ** 0% tot 5%	verplicht 5%
Risico partner pensioen	jaren < 2014 1,2% jaren > 2013 1,0%	jaren < 2014 1,2% jaren > 2013 1,0%
Wezenpensioen (risico)	Actief 27%-30% van NP	Actief 27%-30% van NP
Status regeling	Gesloten	Open
<p>* De BasisPensioenregeling kent voor 'Deelnemer B' ook een DB-gedeelte. De kenmerken van dit DB-gedeelte zijn onder DB-pensioenregelingen uitgewerkt.</p> <p>** Standaard is de werknemersbijdrage DC voor deelnemer B 5%. Deelnemers B kunnen ook kiezen voor een lager percentage.</p>		

Tabel 10. Hoofdkenmerken DC-pensioenregelingen

Tot pensionering bouwt de deelnemer een pensioenkapitaal op. Dit pensioenkapitaal muteert met de ingelegde premies en de behaalde beleggingsresultaten. De (gewezen) deelnemer koopt met het opgebouwde pensioenkapitaal op pensioendatum pensioenrechten in bij een andere pensioenuitvoerder.

2.4.3 Toeslagverlening DB-regeling

De ambitie van het bestuur is pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van DB-pensioenregelingen jaarlijks te verhogen met de per regeling relevante consumentenprijsindex (periode september-september). De toeslagverlening bij het fonds is, behoudens de ASR-toeslagregeling, voorwaardelijk. Het is derhalve niet zeker dat in de toekomst toeslagen worden verleend.

Het fonds kent 3 toeslagregelingen die onderstaand worden toegelicht:

Voorwaardelijke toeslagregelingen

Het fonds kent een algemene toeslagregeling en een GBC-toeslagregeling, beide regelingen zijn voorwaardelijk.

Algemene toeslagregeling

Het fonds probeert de pensioenaanspraken en -rechten jaarlijks te verhogen op basis van 75% van de consumentenprijsindex – alle huishoudens (periode september – september). De toeslag is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag zal plaatsvinden. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd. In de premie voor de financiering van de jaarlijkse pensioenopbouw is een component opgenomen ter versterking van het eigen vermogen, die dient als bron voor voorwaardelijke toeslag. Deze toeslagcomponent in de premie wordt berekend op basis van de aanname dat deze dient om financiële ruimte te scheppen voor toekomstige voorwaardelijke toeslag van de pensioenen opgebouwd in het betreffende jaar tot het niveau van 75% van de eerder genoemde CPI.

De mutatie van de prijsindex wordt bepaald door de procentuele verandering van het indexcijfer van de maand september van het voorgaande kalenderjaar ten opzichte van het indexcijfer van de maand september van het daaraan voorafgaande kalenderjaar. Indien uit de berekeningen een negatieve toeslag volgt, wordt de toeslag op nul gesteld. Het bestuur besluit jaarlijks in hoeverre de pensioenen kunnen worden aangepast. Het bestuur hanteert een toeslagstaffel als leidraad voor het bepalen van de mate van toeslagverlening. De hoogte van de toeslag is daarnaast afhankelijk van o.a. het wettelijk

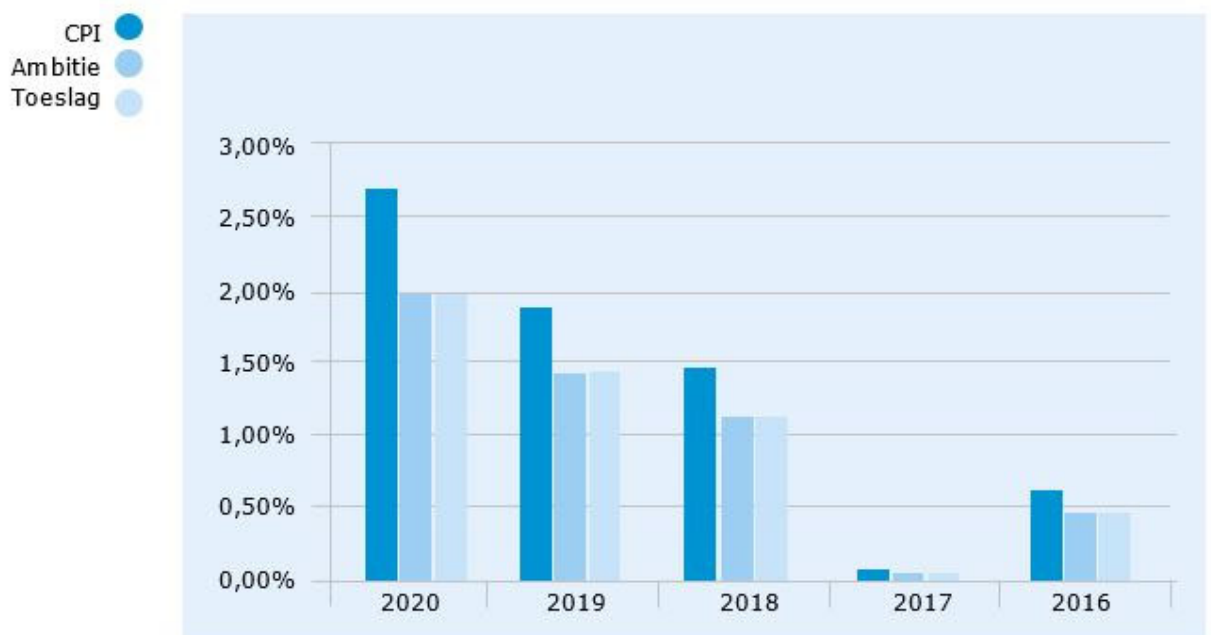
kader, de financiële positie van het fonds en de algemene economische ontwikkelingen. De toeslagstaffel luidt ultimo 2020 als volgt:

1. indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% is de toeslag nihil;
2. indien de beleidsdekkingsgraad gelijk of hoger is dan 110% maar lager is dan de hierna te noemen bovengrens is de toeslag gelijk aan een actuair evenredig deel van de ambities zoals vastgelegd in de pensioenreglementen. De bovengrens wordt bepaald aan de hand van de rekenregel van artikel 15 lid 3 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, waarbij de discontovoet wordt gesteld op het maximaal verwachte bruto rendement op aandelen verminderd met de uniforme kostenafslag voor beleggingskosten.
3. indien de beleidsdekkingsgraad gelijk of hoger is dan de bij (2) genoemde bovengrens is de toeslag gelijk aan de ambities zoals vastgelegd in de pensioenreglementen, eventueel vermeerderd met een inhaaltoeslag.

De hierboven genoemde bovengrens conform het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen varieert maandelijks, de uitkomst is o.a. afhankelijk van de actuele rentestand. Ultimo 2020 was de bovengrens circa 117,9%.

Incidentele toeslagverlening om in het verleden niet toegekende toeslag te compenseren kan door het bestuur worden verleend indien (1) die toeslagverlening geen gevolgen heeft voor de toeslagverlening in de toekomst overeenkomstig dan naar verwachting in de toekomst te realiseren is, (2) de beleidsdekkingsgraad het niveau van het Vereist eigen vermogen, bedoeld in artikel 132 PW, behoudt en (3) in enig jaar een vijfde van het vermogen dat voor deze toeslagverlening beschikbaar is, kan worden aangewend. Een besluit dat in enig jaar inhaaltoeslag kan plaatsvinden, vormt geen garantie voor in toekomstige jaren toe te kennen aanpassingen en houdt geen beperking in van de beleidsvrijheid die het bestuur ter zake heeft.

Het bestuur heeft voor de algemene toeslagregeling besloten om per 1 januari 2020 een toeslag op pensioenaanspraken te verlenen van 1,99%. In onderstaande grafiek is een overzicht van de status van de toeslagverlening voor de algemene toeslagregeling gegeven.

Grafiek 4a. Status toeslagverlening algemene toeslagregeling

GBC-toeslagregeling

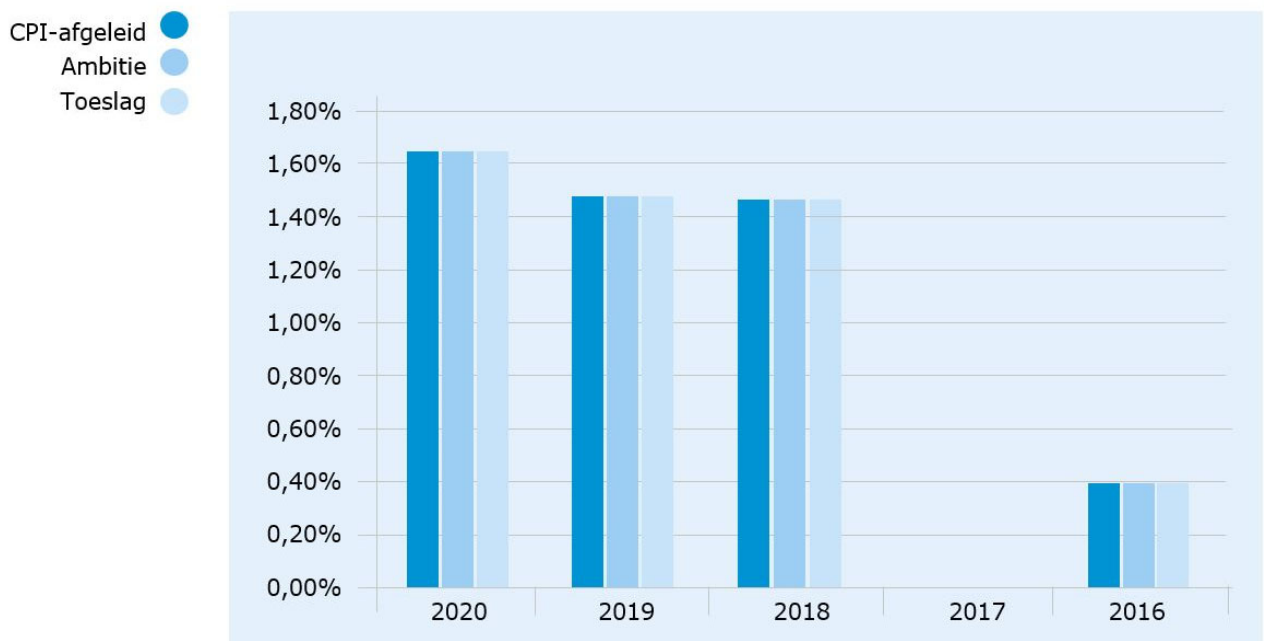
Deze toeslagregeling is voorwaardelijk en geldt voor pensioenen die in de periode 1 januari 1982 tot en met 31 december 1995 zijn opgebouwd en per 1 januari 1996 als premievrij of ingegaan pensioen zijn overgegaan naar het fonds.

Voor de GBC-toeslagregeling is de ambitie om de pensioenaanspraken en – rechten jaarlijks te verhogen op basis van 100% van de consumentenprijsindex-alle huishoudens (periode september – september) afgeleid. Voor de GBC-toeslagregeling geldt dezelfde toeslagstaffel als bij de algemene toeslagregeling. De jaarlijkse verhoging zal echter niet hoger zijn dan mogelijk is op grond van de uitkomsten van de berekening van een indexatiebuffer. De berekeningswijze van de indexatiebuffer is in de Abtn opgenomen. Volgens deze berekening wordt de indexatiebuffer vastgesteld op basis van de laagste uitkomst van de volgende berekeningen:

- 20% van de voorziening pensioenverplichtingen voor de betreffende groep deelnemers. De voorziening wordt berekend op basis van een disconteringsfactor van 4%;
- het aandeel van de betreffende groep deelnemers in de totale vrije reserves van het fonds (de vrije reserve van het fonds is de reserve van het fonds minus 5% van de technische voorzieningen). Het aandeel wordt berekend op basis van de verhouding van de voorziening pensioenverplichtingen;
- het bedrag bepaald door de beginstand, de toevoeging van beleggingsresultaten en de onttrekking van de kosten voor indexatie. De beleggingsresultaten betreffen hierbij alleen de positieve beleggingsresultaten boven de 4% rendement.

De afgelopen vier jaar betreft de laagste uitkomst de berekening op basis van 20% van de voorziening pensioenverplichtingen. Deze voorziening pensioenverplichtingen bedraagt ultimo 2020 € 406 miljoen (2019: € 445 miljoen). De buffer bedraagt hiermee ultimo 2020 € 81,2 miljoen (ultimo 2019: 89,0 miljoen). De daling van de buffer wordt hiermee volledig veroorzaakt door een daling van de voorziening pensioenverplichtingen.

Het bestuur heeft voor deze toeslagregeling besloten om per 1 januari 2020 een toeslag op de pensioenen te verlenen van 1,64%. In onderstaande grafiek is een overzicht van de status van de toeslagverlening voor de GBC- toeslagregeling gegeven.

Grafiek 4b. Toeslagverlening GBC

Onvoorwaardelijke toeslagregeling

Het fonds kent één onvoorwaardelijke toeslagregeling, t.w. de ASR-toeslagregeling.

ASR-toeslagregeling

De ASR-toeslagregeling geldt voor premievrije en ingegane pensioenen waarvan de per 31 december 1995 opgebouwde pensioenen niet per 1 januari 1996 zijn overgedragen aan SPIN. Deze toeslagregeling is onvoorwaardelijk. Hiervoor is een ‘voorziening bijzondere toeslagverplichtingen’ opgenomen in de balans.

Voor de ASR-toeslagregeling geldt dat verhoging van pensioenaanspraken jaarlijks plaatsvindt op basis van de consumentenprijsindex afgeleid – alle huishoudens (periode september - september). Randvoorwaarde bij de ASR-toeslagregeling is dat cumulatief maximaal 1,75% toeslag per jaar wordt toegekend.

Het bestuur heeft voor de ASR-toeslagregeling besloten om per 1 januari 2020 een toeslag op de pensioenen te verlenen van 1,64%.

2.4.4 Rendementsbijschrijving DC-regeling per cohort

Op de opgebouwde DC-kapitalen wordt geen toeslag verleend. Uitgangspunt is dat dit gefinancierd wordt uit de beleggingsrendementen en kan worden ingekocht bij een andere pensioenuitvoerder. Een beleggingscohort is een door het bestuur vastgestelde leeftijdsafhankelijke beleggingsmix. De deelnemer doorloopt deze cohorten volgens het life cycle-principe. De beleggingsrendementen zijn verder toegelicht in paragraaf 2.3.6.

2.4.5 Premie DB-regeling

Premiebeleid

Het fonds heeft met IBM een uitvoeringsovereenkomst afgesloten. In deze uitvoeringsovereenkomst is onder andere vastgelegd welke premie de werkgever betaalt. SPIN ontvangt een gedempte kostendekkende premie van IBM. Dit houdt in dat bij het vaststellen van de jaarlijkse premie gerekend wordt met een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur over de afgelopen 120 maanden.

Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist eigen vermogen (vereiste dekkingsgraad) of hoger is dan de premiekortingsgrens dan gelden ultimo 2020 de volgende afspraken:

Grenswaarde	Regeling bij tekorten en vermogenoverschotten
<Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV = 105%) (dekkingsstekort)	Betaling tekort binnen 16 kwartalen via annuïtaire lening.
<Vereist Eigen Vermogen (reservetekort)	Betaling tekort binnen 32 kwartalen via annuïtaire lening.
>Premiekortingsgrens (PKG)	Deze grens wordt gebaseerd op de voorziening pensioenverplichtingen inclusief toeslagambitie en de bepalingen over inhaalindexatie en kortingen (artikel 129 Pw). Bij een pensioenvermogen boven deze grens wordt een budget voor premiekorting vastgesteld. IBM komt 87,5% toe van het budget. De rest is ter discretie van het bestuur. Het budget voor een premiekorting bedraagt bij een dekkingsgraad van: <ol style="list-style-type: none"> 110% van de PKG; maximaal een bedrag gelijk aan de kostendekkende DB-premie exclusief uitvoeringskosten. 105-110% van de PKG; een pro rata bedrag gelijk aan het verschil tussen kostendekkende premie en nihil.

Tabel 11. Afspraken over grenswaarde en regeling bij tekorten en overschotten

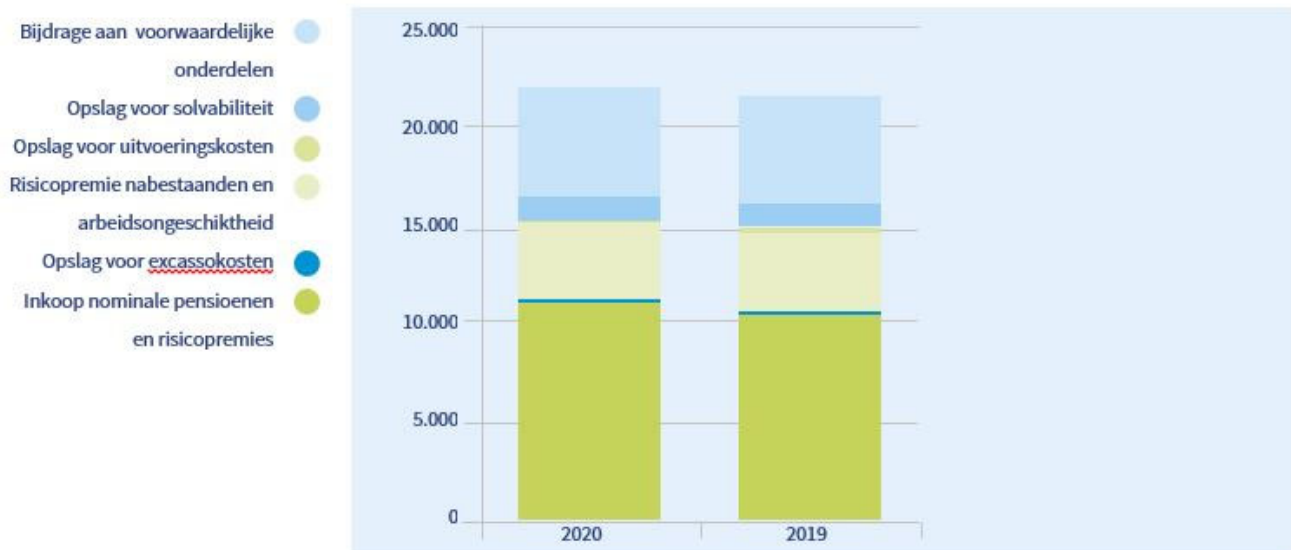
Kostendekkende premie

Deze kostendekkende premie bevat de volgende onderdelen:

- Actuariële kosten jaaropbouw nominale aanspraken;

- Opslag voor excassokosten;
- Risicopremie nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen;
- Opslag voor uitvoeringskosten;
- Opslag voor solvabiliteit;
- Opslag voor toeslagambitie.

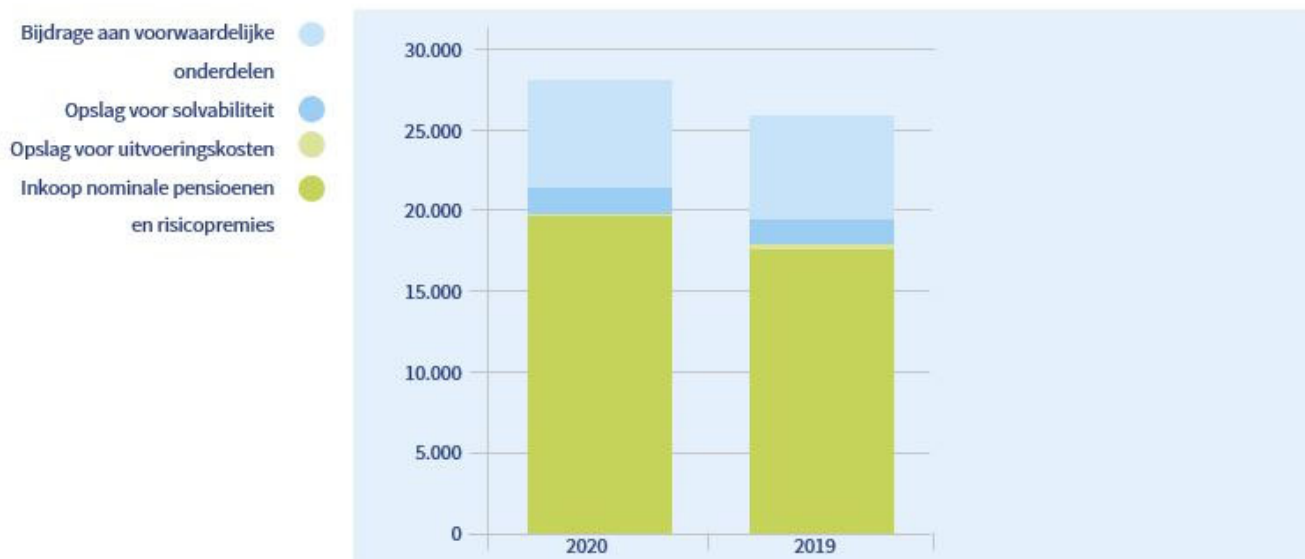
De samenstelling van de kostendeekkende premie voor de boekjaren 2020 en 2019 is onderstaand weergegeven:

Grafiek 5a. Kostendeekkende premie DB-regeling (x 1.000 €)

In totaal bedroeg de gedempte kostendeekkende premie over 2020 ca. € 21,6 miljoen (2019: € 21,2 miljoen). De kostendeekkende premie zonder rentedemping bedraagt over 2020 ca. € 28,0 miljoen.

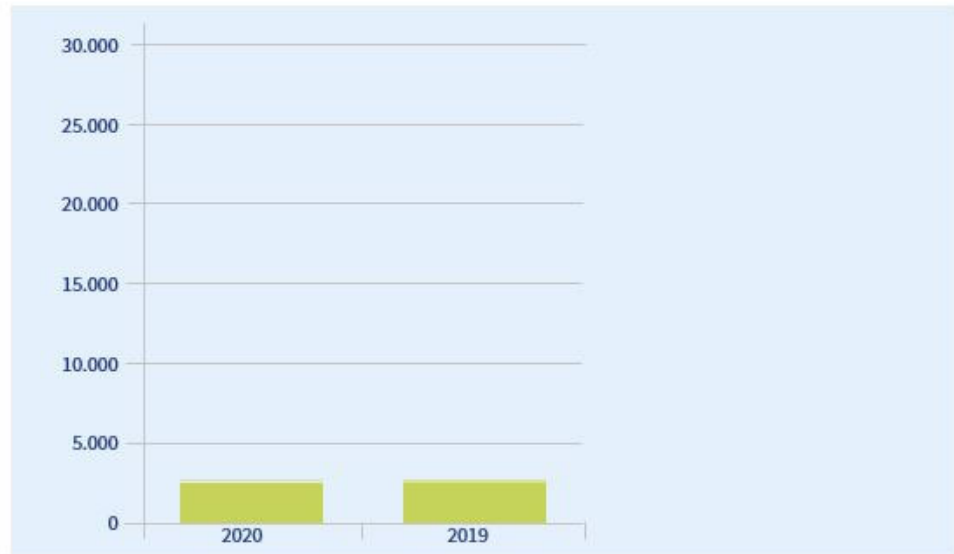
De samenstelling van de kostendeekkende premie zonder rentedemping voor de boekjaren 2020 en 2019 is onderstaand weergegeven:

Grafiek 5b Kostendeekkende premie DB-regeling zonder rentedemping (x 1.000 €)

Voor 2020 is de feitelijke premie lager dan de gedempte kostendeekkende premie (zie hieronder premiekorting). De feitelijke premie bedraagt € 2,6 miljoen (2019: € 2,8 miljoen) en is hiermee lager dan de gedempte kostendeekkende premie.

Opslag voor uitvoeringskosten
Inkoop nominale pensioenen
en risicopremies

Grafiek 5c Feitelijke premie DB-regeling (x 1.000 €)

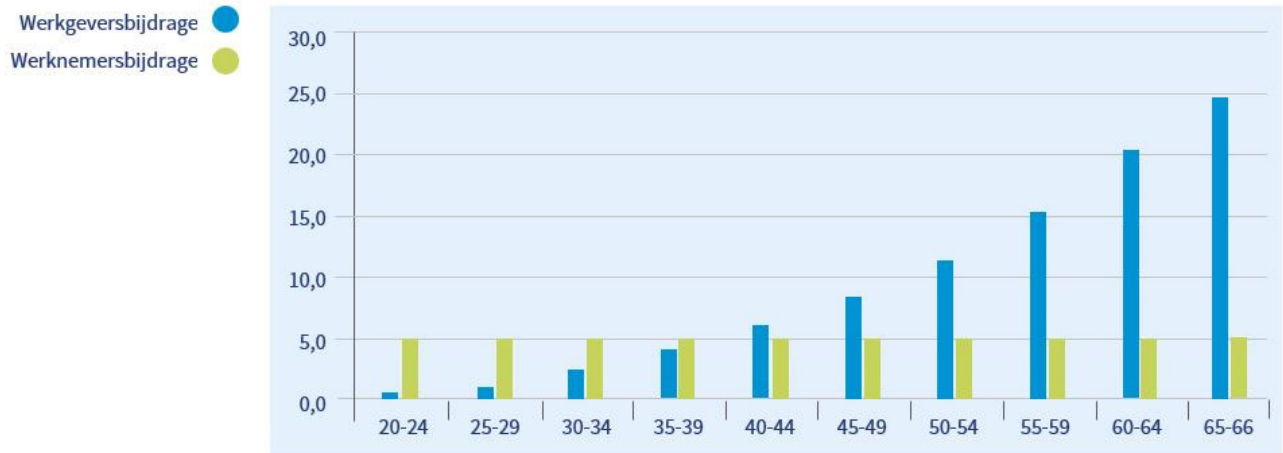
Premiekorting

In 2020 is net als 2019 conform de uitvoeringsovereenkomst met IBM een premiekorting verleend. Voor de premiekorting over 2020 is de dekkingsgraad ultimo 2019 leidend. De premiekorting bestaat uit een korting op de solvabiliteitsopslag en een aanvullende premiekorting. Van deze premiekorting komt volgens de overeenkomst 87,5% toe aan IBM en 12,5% aan SPIN. Het aan SPIN toekomende deel is toegevoegd aan het vermogen om zo de indexatiemogelijkheden te verbeteren. Op de opslag voor uitvoeringskosten wordt geen korting gegeven. De totaal verleende korting in 2020 bedraagt circa € 19 miljoen.

Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2020 zal in 2021 ook een premiekorting van toepassing zijn. Het bestuur heeft besloten om het aan SPIN toekomende deel toe te voegen aan de reserves tenzij hierover nieuwe afspraken worden gemaakt in de uitvoeringsovereenkomst.

2.4.6 Premiebeleid DC

Jaarlijks wordt premie toegevoegd aan het DC-kapitaal. De werkgever betaalt een premie op basis van een leeftijdsafhankelijke premiestafel. Daarnaast betalen de werknemers zelf tussen de 0 en 5% van de DC- grondslag door middel van inhouding op hun salaris. De eigen bijdrage is afhankelijk van de regeling en/of de keuze die door de deelnemer is gemaakt. De premiepercentages per leeftijdscategorie kunnen als volgt worden weergegeven.

Grafiek 6. Overzicht premiepercentages DC-pensioenregelingen

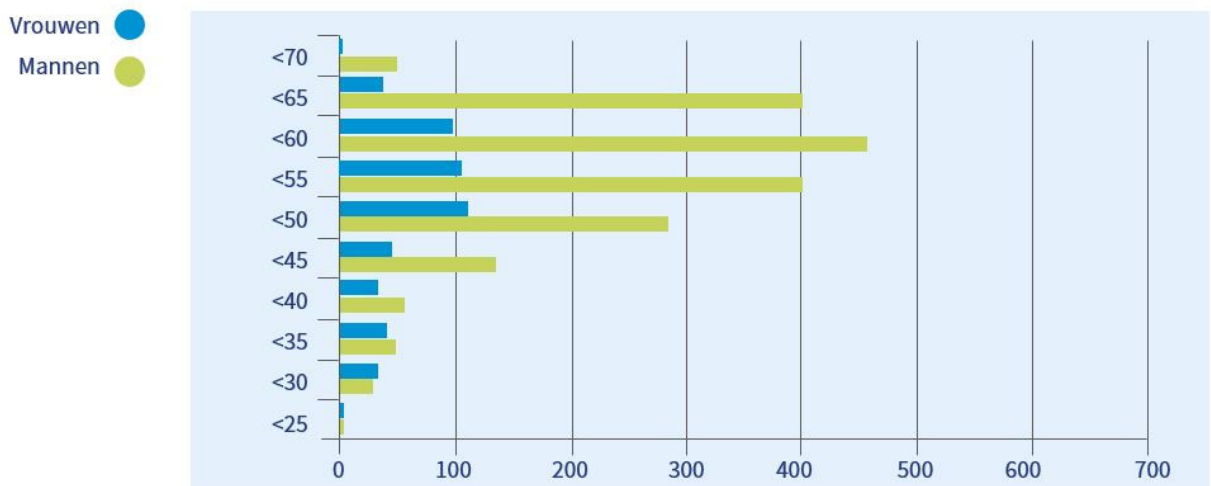
2.4.7 Ontwikkeling deelnemersbestand

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling over 2020 weer van het deelnemersbestand voor het fonds als geheel.

	Aantal eind vorig boekjaar	Bij	Af	Aantal eind boekjaar
Actieven	2.451	137	217	2.371
Gewezen	5.978	148	220	5.906
Pensioengerechtigden	5.364	303	250	5.417
waarvan:				
Ouderdomspensioen (incl TOP)	3.938	178	143	3.973
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-	-	-	-
Partnerpensioen	1.363	119	95	1.387
Wezenpensioen	63	6	12	57
Totaal	13.793	588	687	13.694

Tabel 12. Ontwikkeling deelnemersbestand van SPIN als geheel in aantallen

Onderstaande grafiek geeft de leeftijdsopbouw van actieve deelnemers in cohorten van vijf jaren en uitgesplitst naar mannen en vrouwen.

Grafiek 7. Leeftijdsopbouw actieve deelnemers in aantallen

Tabel 13 laat de ontwikkeling zien van het aantal deelnemers met een DB-pensioenaanspraak.

	Aantal ultimo vorig verslagjaar	In verslagjaar				Aantal ultimo verslagjaar
		Bij		Af		
		Collectieve waarde-overdracht	Anders	Collectieve waarde-overdracht	Anders	
Actieven	353			2		32
Gewezen	2.937			11		145
Pensioengerechtigden	5.057	0	230	0	237	5.050
waarvan:						
Ouderdomspensioen (incl TOP)	3.735		117		142	3.710
Arbeidsongeschiktheidspensioen	0		0		0	-
Partnerpensioen	1.301		110		91	1.320
Wezenpensioen	21		3		4	20
Totaal	8.347	-	243	-	414	8.176

Tabel 13. Ontwikkeling bestand DB-pensioenregelingen in aantallen

Tabel 14 laat de ontwikkeling zien van het aantal actieve deelnemers en gewezen deelnemers met een DC-pensioenkapitaal.

	Aantal ultimo vorig verslagjaar	In verslagjaar				Aantal ultimo verslagjaar
		Bij		Af		
		Collectieve waarde-overdracht	Anders	Collectieve waarde-overdracht	Anders	
Actieven	913			127		105
Gewezen	1.290			86		23
Pensioengerechtigden	11	0	4	0	3	12
waarvan:						
Ouderdomspensioen (incl TOP)	0		0		0	-
Arbeidsongeschiktheidspensioen	0		0		0	-
Partnerpensioen	8		3		2	9
Wezenpensioen	3		1		1	3
Totaal	2.214	-	217	-	131	2.300

Tabel 14. Ontwikkeling bestand DC-pensioenregelingen in aantallen

Tabel 15 laat de ontwikkeling zien van het aantal actieve deelnemers en gewezen deelnemers met een DB- en DC-regeling.

	Aantal ultimo vorig verslagjaar	In verslagjaar				Aantal ultimo verslagjaar
		Bij		Af		
		Collectieve waarde-overdracht	Anders	Collectieve waarde-overdracht	Anders	
Actieven	1.185			8		80
Gewezen	1.751			51		52
Pensioengerechtigden	296	0	69	0	10	355
waarvan:						
Ouderdomspensioen (incl TOP)	203		61		1	263
Arbeidsongeschiktheidspensioen	0		0		0	-

Partnerpensioen	54	6	2	58
Wezenpensioen	39	2	7	34
Totaal	3.232	-	128	-
			142	3.218

Tabel 15. Ontwikkeling bestand DB- en DC-pensioenregelingen in aantallen

2.5 Governance

2.5.1 Strategie

SPIN werkt op basis van een missie en visie, die zijn opgenomen in paragraaf 1.2.2. SPIN vertaalt de missie en visie naar een strategie en legt dit vast in een strategiedocument. Het strategiedocument wordt vastgesteld door het bestuur. De strategie vormt de basis voor het jaarplan met jaardoelen.

2.5.2 Risicohouding

Risicohouding is wettelijk gedefinieerd als de mate waarin het fonds – na overleg met werkgever- en werknemersvertegenwoordigers en het verantwoordingsorgaan – bereid is beleggingsrisico's te lopen.

De risicohouding van het fonds geeft aan welke risico's het fonds kan en wil accepteren om haar doelstellingen te behalen. Deze risicohouding wordt vastgesteld door het algemeen bestuur na overleg met IBM, de GOR en het verantwoordingsorgaan.

Risicohouding DB

De risicohouding is in 2020 niet gewijzigd.

Het verwacht pensioenresultaat is de mate waarin het opgebouwde- en nog op te bouwen (DB-)pensioen van een fonds over een periode van 60 jaar naar verwachting tot uitkering komt. De berekening hiervan vindt plaats in een door DNB voorgeschreven ALM-model aan de hand van voorgeschreven parameters en een aantal voorgeschreven toekomstscenario's. In deze scenario's wordt rekening gehouden met toekomstige indexatie, het eventueel overslaan van indexatie, in het uiterste geval het korten van aanspraken en met eventuele reparaties van opgelopen achterstanden. De uitkomst van het verwacht pensioenresultaat wordt uitgedrukt als percentage van de pensioenuitkeringen over dezelfde periode als sprake zou zijn van het continu toekennen van 100% prijscompensatie.

Mocht het dan verwachte pensioenresultaat door de hierboven genoemde 'ondergrenzen' heen breken, dan overlegt het bestuur opnieuw met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan. Dit kan leiden tot wijziging van de financiële opzet of het accepteren van de overschrijding van de grenzen.

In onderstaande tabel zijn de grenzen weergegeven die vastgesteld zijn door het bestuur.

	Uitgangspositie	Aanvangsmoment	Grens
a.	Een ondergrens voor het pensioenresultaat vanuit het vereist eigen vermogen (mediaan)	93,5%	89,6% ondergrens
b.	een ondergrens voor het pensioenresultaat vanuit de actuele financiële positie (mediaan)	94,5%	91% ondergrens
c.	het maximale relatieve verschil tussen het mediane pensioenresultaat en dat in het 5% percentiel	5,6%	9% maximaal
d.	een onder- en bovengrens voor het Vereist Eigen Vermogen		beweegruimte van 105 – 112%.

SPIN heeft in 2020 de verplichte jaarlijkse haalbaarheidstoets op basis van de wettelijk voorgeschreven methodiek uitgevoerd. De toets geeft aan dat het beleid binnen de vastgestelde risicohouding past.

Risicohouding DC

De risicohouding is in 2020 niet gewijzigd.

De risicohouding in de DC-regeling komt tot uitdrukking in de door SPIN vastgestelde maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen op pensioendatum in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario. De belangrijkste uitgangspunten en overwegingen zijn:

- Er is rekening gehouden met de beschikbare gegevens over de risicobereidheid en het risicodraagvlak van onze deelnemers. Deelnemers blijven uiteraard de keuzemogelijkheid houden om via de Profielwijzer zelfsturend te zijn in de mate van risico dat men wil lopen.
- De afwijking is groter bij jongere leeftijden en bouwt af naar een lagere maximale afwijking bij oudere leeftijden. Dit komt logischerwijs overeen met de constructie van een lifecycle waarbij beleggingsrisico's worden verminderd als deelnemers ouder worden. Dit is in overeenstemming met het wettelijk voorschrift dat voorafgaand aan de pensioendatum effectieve bescherming wordt geboden tegen de gevolgen van negatieve beleggingsresultaten. De maximale afwijkingen kunnen op het eerste gezicht procentueel hoog lijken maar voor een belangrijk deel betreft dit afwijkingen die leiden tot een hoger verwacht pensioen vanwege het gekozen beleggingsrisico.

Er zijn 2 verschillende risicohoudingen vastgesteld. Eén risicohouding is van toepassing voor het Basis en Defensieve profiel. De andere risicohouding is voor het Doorbelegprofiel. Het Doorbelegprofiel krijgt een aparte risicohouding, omdat dit profiel een significant afwijkende risico/rendement verhouding kent.

Leeftijdscohort	Maximaal aanvaardbare afwijking in het Basis en Defensieve profiel	Maximaal aanvaardbare afwijking in het Doorbeleggen profiel
Tot 40	60%	70%
40 tot 48	60%	70%
48 tot 53	55%	60%
53 tot 55	45%	55%
55 tot 57	35%	50%
57 tot 59	30%	45%
59 tot 61	25%	40%
61 tot 63	20%	35%
63 tot 65	15%	25%
65 tot AOW	10%	15%

2.5.3 Organisatie van het bestuur

Het bestuur hanteert het omgekeerd gemengde bestuursmodel (met een onafhankelijke voorzitter). Binnen dit model blijft de pariteit behouden en wordt de afstand tussen besturen en toezicht zo kort mogelijk gehouden. De evenwichtige belangenbehartiging vindt plaats doordat de vertegenwoordigers van de sociale partners en pensioengerechtigden zitting hebben in het bestuur en betrokken zijn bij en zeggenschap hebben over kernbesluiten van het fonds.

Advies en verantwoording

Onderdeel van dit bestuursmodel is een verantwoordingsorgaan. Zie hiervoor paragraaf 2.5.9.

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit het niet-uitvoerend bestuur (de onafhankelijke voorzitter en de bestuurders A en B) en het uitvoerende bestuur (het dagelijks bestuur: de bestuurders C). Het algemeen bestuur is collectief en integraal eindverantwoordelijk voor het gehele beleid en de uitvoering van het fonds. In de statuten zijn bepalingen opgenomen over onder andere benoeming, ontslag en schorsing van bestuursleden.

Het algemeen bestuur is met inachtneming van de statuten, bevoegd tot alle daden, zowel van beheer als van beschikking welke verband houden met de doelstelling van het fonds. Het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse gang van zaken en de uitvoering van het beleid. De besluitvorming omtrent het door het fonds te voeren beleid inzake de dagelijkse uitvoering wordt bepaald door het dagelijks bestuur. Het niet-uitvoerend bestuur houdt toezicht op het dagelijks bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds.

Het algemeen bestuur stelt onder meer de volgende zaken vast:

- de taakgebieden van het fonds als geheel en de taakgebieden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur;
- de beleidsdocumenten, het jaarverslag, de jaarrekening, de statuten, de pensioenreglementen, de uitvoeringsovereenkomst, de Abtn, het reglement van het verantwoordingsorgaan en de beleggingsadviescommissie en het geschiktheidsplan;
- de toeslag en eventuele inhaaltoeslag;
- het jaarlijkse budget.

Het algemeen bestuur voert daarnaast onder andere de volgende specifieke taken uit:

- het aangaan en wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst;
- het benoemen, herbenoemen en ontslaan van de accountant en actuaris, de sleutelfunctionarissen, de leden van beleggingsadviescommissie en de compliance officer;
- instellen en buiten werking stellen van de beleggingsadviescommissie, de geschillencommissie en de verkiezingscommissie verantwoordingsorgaan;
- het jaarlijks verantwoording afleggen aan het verantwoordingsorgaan; het minimaal twee keer per jaar formeel overleg voeren met het verantwoordingsorgaan.

Het algemeen bestuur vergadert minimaal ieder kwartaal (conform de statuten) en vaker als dat nodig is. Rechtsgeldige besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen met inachtneming van het gestelde in de statuten van het fonds.

In onderstaande tabel zijn de samenstelling, benoeming en zittingstermijn van de bestuurders aangegeven.

Categorie	Aantal	Voordracht	Benoeming	Zittings-termijn	Aftreden/ Herbenoeming
Onafhankelijk voorzitter	1	Door Uitvoerend bestuur	Door Niet-uitvoerend bestuur	3 jaren	Per 1 juli 2020
Bestuurders A	3	Door IBM	Algemeen bestuur	3 jaren *	Jaarlijks per 1 juli één bestuurder
Bestuurders B	3	Twee door GOR, één door pensioen-gerechtigden	Algemeen bestuur	3 jaren *	Jaarlijks per 1 juli één bestuurder
Bestuurders C (Dagelijks bestuur)	2	-	Door Niet-uitvoerend bestuur	Onbepaald	Niet van toepassing

* Een bestuurder A of B die tussentijds wordt benoemd, blijft aan tot het einde van de zittingstermijn van degene die hij vervangt.

Tabel 16. Samenstelling, benoeming en zittingstermijn van Algemeen bestuur

Voor de personele invulling van het algemeen bestuur wordt verwezen naar paragraaf 1.4. De wijzigingen in 2020 zijn de navolgende:

- Mw. E.W. Galesloot-Vaal is per 1 juli 2020 benoemd als onafhankelijk voorzitter tot 1 juli 2023;
- R. Griffioen is per 1 juli 2020 herbenoemd als bestuurder A tot 1 juli 2023;
- S. Movig is per 1 juli 2020 herbenoemd als bestuurder B tot 1 juli 2023.

Dagelijks bestuur

Het algemeen bestuur heeft het dagelijks bestuur gemandateerd tot het gezamenlijk voeren van het dagelijks beleid van het fonds. Dit betreft onder andere het:

- vaststellen, opzetten, aansturen en uitvoeren van administratieve procedures en processen;
- actualiseren van uitbestedingsovereenkomsten en servicelevel- overeenkomsten met de partijen aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed;
- uitvoeren van risicobeleid, premie- en beleggingsbeleid en communicatiebeleid;
- voeren van informeel overleg met het verantwoordingsorgaan;
- vragen van advies aan beleggingsadviescommissie en verantwoordingsorgaan;
- voorbereiden van en de nazorg uit de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur heeft richtlijnen vastgesteld over de wijze waarop zij uitbesteding aan externe partijen monitort.

Het dagelijks bestuur vergadert regulier, maar minimaal zes keer per jaar en zodra omstandigheden dit vereisen. Het dagelijks bestuur heeft taken en bevoegdheden verdeeld in de volgende twee portefeuilles:

1. vermogensbeheer, communicatie, juridische zaken en bestuursondersteuning, personeels- en facilitaire zaken en secretariaat; en
2. financiële administratie, verslaglegging, risicomangement, IT, actuariaat en pensioenbeheer.

Intern toezicht

Het niet-uitvoerend bestuur houdt toezicht op het dagelijks bestuur. De taken van het niet-uitvoerend bestuur zijn met inachtneming van de statuten de navolgende:

- het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het algemeen bestuur;
- verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en de vennootschap en in het jaarverslag;
- het dagelijks bestuur met raad ter zijde staan.

Het algemeen bestuur heeft een toezichtsmatrix opgesteld met beleidsgebieden waarin is vastgelegd welke A-, B- en C-bestuurders voor elk beleidsgebied verantwoordelijk zijn. Taak van het niet-uitvoerend bestuur is ook de benoeming en het ontslag van de bestuurders C en de risicomanager.

Het niet-uitvoerend bestuur beoordeelt vanuit aan hen toegewezen beleidsonderwerpen en toezichtstaken de voortgang en kwaliteit van de uitvoering en hebben daartoe veelvuldig contact met het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur legt verantwoording af aan het niet-uitvoerend bestuur op kwartaalbasis over het gevoerde en te voeren beleid. Daarnaast stelt het dagelijks bestuur het niet-uitvoerend bestuur op de hoogte van de gang van zaken binnen de organisatie. Dit gebeurt tijdens bestuursvergaderingen, tussentijds indien nodig en op verzoek.

Het niet-uitvoerend bestuur ontvangt voor het uitvoeren van intern toezicht onder andere de volgende informatie:

- notulen en actie- en besluitenlijsten van het dagelijks bestuur;
- risicorapportages van de risicomanager en maandelijkse performance-/dekkingsgraadrapportage;
- compliancerapportages van de compliance officer;
- kwartaalrapportages van het dagelijks bestuur;
- jaarrapportage van het dagelijks bestuur;
- rapportages van de controlerend accountant en de certificerend actuaris.

Het niet-uitvoerend bestuur komt op kwartaalbasis bijeen en wanneer omstandigheden dit vereisen. In de vergaderingen van het niet-uitvoerend bestuur worden bevindingen en ontwikkelingen vanuit intern toezichtsperspectief besproken. Van deze vergaderingen worden notulen gemaakt en wordt een actie- en besluitenlijst bijgehouden. Daarnaast voeren de niet-uitvoerende bestuursleden op de aan hen toegekende beleidsonderwerpen regelmatig besprekingen met het dagelijks bestuur over beleid, beleidsonwikkeling, monitoring en bijsturing. Periodiek vindt overleg plaats met de controlerend accountant en de certificerend actuaris. Hierbij worden hun bevindingen doorgenomen en vindt tevens een evaluatie plaats van de door deze partijen uitgevoerde werkzaamheden.

Het niet-uitvoerend bestuur heeft een auditcommissie bedrijfseconomische aspecten en risicobeheer (auditcommissie) ingesteld.

De auditcommissie ondersteunt het niet-uitvoerend bestuur met het toezicht op het beleggingsbeleid, de risicobeheersing en de financiële informatieverstopping door het fonds. De auditcommissie doet dat door het bespreken van en adviseren over de toezichtsverslagen voor de desbetreffende gebieden, en het gevraagd en ongevraagd adviseren van het niet-uitvoerend bestuur ter zake van onderwerpen gerelateerd aan dan wel verband houdend met de drie genoemde gebieden.

Voor de personele invulling van de auditcommissie wordt verwezen naar paragraaf 1.4.

Het niet-uitvoerend bestuur brengt jaarlijks een rapportage uit met hun bevindingen van het intern toezicht. Een samenvatting van deze rapportage is opgenomen in paragraaf 3.1.1.

2.5.4 Geschiktheid bestuur en organisatie

Het besturen van een pensioenfonds is een grote verantwoordelijkheid en dient daarom ook uitgevoerd te worden door geschikte bestuurders.

Geschiktheid bestaat hierbij uit deskundigheid, competenties en professioneel gedrag.

Voor alle bestuursleden is een individueel opleidingsplan opgesteld. Naast het volgen van individuele opleidingen worden voor geschiktheidsbevordering themasessies in het bestuur en voor fondsgremia gehouden. In 2020 heeft het bestuur de volgende themasessies gehouden:

- individuele sessies met bestuurders over risicoreductie in de beleggingsportefeuille;
- themasessies voor het bestuur met als onderwerpen: strategie en uitvoering; onder meer een marktanalyse van de uitvoerdersmarkt, status IT in de uitvoeringsmarkt en uitvoeringsvormen;
- een strategiesessie over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde wijzigingen in het pensioenstelsel.

Naast de geschiktheid van de huidige bestuursleden vindt SPIN het ook van belang dat voor de langere termijn gewaakt wordt over de geschiktheid.

Voor kandidaat-bestuursleden zijn functieprofielen opgesteld en voor de leden van het verantwoordingsorgaan een competentievisie. In deze functieprofielen en competentievisie zijn criteria opgenomen waaraan nieuwe bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan behoren te voldoen, zoals de gewenste aanvangsdeskundigheid en werkervaring, de gewenste competenties en andere elementen. Met de voordragende organisaties (IBM Nederland, CORGOR en gepensioneerdvereniging GBC) zijn gesprekken gestart om door middel van concrete acties een zo groot en divers mogelijke ‘pool’ aan geschikte kandidaten te creëren en te onderhouden.

2.5.5 Competenties en zelfevaluatie

Naast de deskundigheid van bestuursleden zijn ook de bestuurlijke competenties en het gedrag en feitelijk handelen van het bestuur van belang.

In 2020 heeft het bestuur een zelfevaluatie uitgevoerd over haar functioneren. De evaluatie heeft dit jaar plaatsgevonden aan de hand van een vragenlijst en een dialoog. Het bestuur is over het algemeen tevreden over het functioneren, verbeterpunten uit de evaluatie worden meegenomen in 2021.

Tijdens de bestuursvergaderingen is enkele keren per jaar een reflectie moment ingebouwd om tussentijds te evalueren en reflecteren.

2.5.6 Code Pensioenfondsen

Op SPIN is de Code Pensioenfondsen van toepassing. Het doel van de Code is het bewustzijn van ‘goed pensioenfondsbestuur’ te stimuleren bij zowel de niet-uitvoerende bestuurders, de uitvoerende bestuurders als het verantwoordingsorgaan. De Code is wettelijk verankerd.

Het bestuur onderschrijft het belang van de Code en is ervan overtuigd dat het bijdraagt aan afgewogen besluitvorming over de in de Code genoemde onderwerpen. De Code laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur in de (beleids)keuzes die het maakt en weloverwogen afwijkingen zijn derhalve toegestaan. Het bestuur heeft een document opgesteld waarin is vastgelegd hoe SPIN voldoet aan de normen en waarin beargumenteerd wordt aangegeven als wordt afgeweken van de Code. Het document is ook beoordeeld door het niet-uitvoerend bestuur. Het bestuur publiceert het document

op de website van het fonds. Onderstaand overzicht geeft een toelichting bij de in de Code genoemde normen die niet (volledig) worden toegepast:

Norm 33

In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

Toelichting:

- Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid; diversiteit is daarin gericht op alle aspecten van achtergrond, ervaringen en identiteit van een individu.
- Het bestuur bestaat uit 1 vrouw en 8 mannen. Het bestuur streeft evenwel naar meer diversiteit en brengt dit actief onder de aandacht bij de geledingen die de voordracht van potentiële bestuurders doen. SPIN heeft dit ook tot uiting gebracht in een diversiteitsbeleid en heeft 2 ambassadeurs van het beleid binnen het bestuur aangesteld.
- In het VO hebben 2 vrouwen zitting namens de werkgever en 2 namens de pensioengerechtigden.
- Alle leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan zijn ouder dan 40 jaar.

Norm 34

De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.

Toelichting:

De statuten bepalen dat een bestuurder of VO-lid wordt benoemd voor drie jaar en met maximaal drie herbenoemingen. In totaal leidt dit niet tot overschrijding van de norm. Hiermee wordt de systematiek gehandhaafd, die reeds voor inwerkingtreding van de Code was vastgelegd. Deze regeling heeft voor het bestuur als voordeel dat ieder jaar een herbenoeming kan plaatsvinden van een van de drie A- en B-bestuurders. Dat is niet mogelijk bij een vierjarige zittingsperiode. Voor het VO worden iedere drie jaar verkiezingen georganiseerd.

De uitvoerende bestuursleden zijn voor onbepaalde tijd benoemd, aangezien zij ook voor onbepaalde tijd een arbeidsovereenkomst met het fonds zijn aangegaan.

2.5.7 Algemene verordening gegevensbescherming

Pensioenfondsen verwerken in het kader van hun bedrijfsvoering persoonsgegevens. Wij vinden het belangrijk dat met deze persoonsgegevens zorgvuldig wordt omgegaan en dat deze vertrouwelijk worden behandeld. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) biedt waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van natuurlijke personen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. De Pensioenfederatie heeft in lijn met het bepaalde in de AVG de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen (Gedragslijn) opgesteld. Deze heeft onder meer tot doel uniforme en specifieke gedragslijnen te geven voor Pensioenfondsen voor het verwerken van persoonsgegevens;

Het fonds draagt zorg voor de naleving van deze gedragslijn. Het fonds heeft de naleving van de Gedragslijn gemonitord. De privacy officer heeft gerapporteerd aan het niet uitvoerend bestuur. Het fonds verklaart zich te hebben gehouden aan deze Gedragslijn.

2.5.8 Sleutelfunctiehouders

De implementatie van de IORP richtlijn in de Pensioenwet zorgt ervoor dat er drie sleutelfunctiehouders zijn geïntroduceerd in de governance van pensioenfondsen. Dit zijn sleutelfunctiehouders op het gebied van Actuariaal, Internal audit en risicobeheer. Het jaar 2020 stond in het teken van het concreet invullen van de governance en de benoeming van de sleutelfunctiehouders. De opzet en inrichting van deze functies is in 2020 goedgekeurd door DNB. De door SPIN benoemde sleutelfunctiehouders zijn eveneens getoetst door de toezichthouder. De personalia van de sleutelfunctiehouders zijn opgenomen in paragraaf 1.4. Twee van de drie sleutelfunctiehouders hebben in 2020 al hun eerste jaarrapportage aan het bestuur gepresenteerd.

2.5.9 Overige organen van SPIN

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 3 leden namens de actieve deelnemers, 5 leden namens de pensioengerechtigden en 4 leden namens IBM.

De samenstelling van het VO is per 1 juli 2020 gewijzigd. Omdat de zittingstermijn per die datum eindigde zijn er voor de werknemers- en pensioengerechtigdenleden verkiezingen georganiseerd. IBM is verzocht om voor de werkgeversleden kandidaten voor te dragen.

De verkiezingen zijn succesvol verlopen. De opkomt onder de pensioengerechtigden was 37,8% en onder de actieven 31,2%. De keuze voor nadruk op digitale verkiezingen lijkt per saldo te hebben geleid tot een hoger opkomstpercentage ten opzichte van de verkiezingen in 2017. In totaal hebben 2.790 deelnemers hun stem uitgebracht. De nieuwe samenstelling van ons VO is opgenomen in paragraaf 1.4.

Het verantwoordingsorgaan werkt op basis van een reglement. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft wettelijke adviesrechten en kan het bestuur voor bepaalde zaken gevraagd of ongevraagd advies geven. Het verantwoordingsorgaan heeft twee keer per jaar formeel overleg met het algemeen bestuur.

Het verantwoordingsorgaan beoordeelt het handelen van het bestuur en het door het algemeen en dagelijks bestuur uitgevoerde beleid en de verantwoording daarover aan de hand van het jaarverslag (bestuursverslag en jaarrekening) en andere informatie, waaronder de bevindingen van het niet-uitvoerend bestuur. Daarnaast vormt het verantwoordingsorgaan zich een oordeel over gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan vergadert periodiek met het algemeen bestuur. Het verslag van het verantwoordingsorgaan is opgenomen in paragraaf 3.2. Gedurende 2020 heeft het verantwoordingsorgaan geadviseerd over onder meer de volgende onderwerpen:

- het klachten- en geschillenreglement;
- het VO-reglement.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie bestaat uit vijf leden. Het algemeen bestuur benoemt en ontslaat de leden van de beleggingsadviescommissie. Van de beleggingsadviescommissie worden twee leden door het algemeen bestuur benoemd op voordracht van IBM en wordt één lid benoemd op voordracht van de COR/GOR. De zittingstermijn van een lid is vier jaar.

De beleggingsadviescommissie werkt op basis van een vastgesteld reglement. Volgens dit reglement heeft de beleggingsadviescommissie de taak het algemeen bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren over het balansbeheer (voor DB) en het beleggingsbeleid (voor DB en DC) en daaraan gerelateerde onderwerpen. Dit betreft onder meer advies over strategie en implementatie en inrichting van het beleggingsproces. De beleggingsadviescommissie volgt de resultaten van het de totale DB-beleggingsportefeuille en van de DC-life cycle. Verder beoordeelt de beleggingsadviescommissie de wijze waarop het monitoren van de vermogensbeheerders door het fonds plaatsvindt en de resultaten van de monitoring.

De beleggingsadviescommissie heeft in het verslagjaar vijf keer vergaderd. In deze vergaderingen wordt in aanwezigheid van de twee toezichthoudende bestuurders, de risicomanager en een lid van het dagelijks bestuur gesproken over het gevoerde beleggingsbeleid en de ontwikkelingen op de financiële markten. De discussies en adviezen van de beleggingsadviescommissie worden vastgelegd en gerapporteerd aan het algemeen bestuur.

Gedurende het jaar heeft de beleggingsadviescommissie de volgende adviezen gegeven:

- Economische scenario set als input voor DRBF;
- Economische uitgangspunten Mercer t.b.v. ALM analyses;
- Stress scenario schokken voor DRBF;
- Jaarplan beleggingen 2021;
- DC: Life-cycles;
- Evaluatie van de asset class Aandelen en de Primary Matching Portfolio;
- Implementatie ESG voor de asset class Aandelen.

Voor de personele invulling van de beleggingsadviescommissie wordt verwezen naar paragraaf 1.4. De wijzigingen in 2020 zijn de navolgende:

- Mw. A. Gram is per 1 juli 2020 herbenoemd als voorzitter tot 1 juli 2024;
- Mw. G. van Tongeren is per 1 juli 2020 benoemd als lid tot 1 juli 2024;

Geschillencommissie

De geschillencommissie werkt op basis van een vastgesteld reglement. In dit reglement heeft het algemeen bestuur de procedure voor behandeling van geschillen opgenomen en wordt de werkwijze van de geschillencommissie geregeld. Volgens het reglement heeft de geschillencommissie de taak om op verzoek van een belanghebbende bij het fonds geschillen te behandelen. Uitspraken van de geschillencommissie zijn niet bindend.

De geschillencommissie bestaat uit drie leden. Benoeming vindt plaats door de voordragende organisaties, te weten het verantwoordingsorgaan, de GOR en IBM. De zittingstermijn is voor onbepaalde tijd. Er zijn in 2020 geen personele mutaties geweest.

In 2020 zijn er geen geschillen gemeld bij de geschillencommissie. Het geschillenreglement en de klachtenprocedure zijn in 2020 op ondergeschikte punten aangepast.

2.6 Communicatie

SPIN hanteert het communicatiebeleid "Persoonlijk en relevant". Het effect van onze communicatie wordt gemeten door middel van kritieke prestatie indicatoren (KPI's). Verder wordt er steeds meer digitaal en gericht op groepen deelnemers gecommuniceerd. Dit resulteert in het verzamelen van emailadressen en het voeren van

campagnes voor specifieke doelgroepen. Ook worden deelnemers ingezet die de communicatie van SPIN vooraf leest en beoordeelt. Met wat kleine aanpassingen vanwege de Coronacrisis is de communicatie in 2020 volgens plan verlopen.

2.6.1 **Beleid en aanpak**

Het communicatiebeleid zet in op het bieden van inzicht, overzicht en actie. Dit draagt bij aan het vasthouden dan wel versterken van het vertrouwen in SPIN.

SPIN streeft ernaar om door haar deelnemers gezien te worden als een partij waar je bij vrije keuze zelf voor zou kiezen om je pensioen bij onder te brengen. Door zichtbaar en transparant te zijn wil SPIN de band met de deelnemer versterken.

Om deze doelen te realiseren maakt SPIN onder meer gebruik van de volgende communicatiemiddelen: (1) website en mijnomgeving met tool voor pensioenplanning, (2) servicedesk en pensioengesprekken, (3) UPO's, (4) relatiemagazine en nieuwsbrieven en (5) campagnes over specifieke onderwerpen.

Wettelijke vereisten voor pensioencommunicatie

De Pensioenwet stelt eisen aan de communicatie door SPIN. Ook doet de AFM regelmatig aanbevelingen om de communicatie door pensioenfondsen te verbeteren. SPIN beschouwt de verplichtingen en richtlijnen als randvoorwaarden binnen het communicatiebeleid en richt zich erop om aan alle vereisten te voldoen.

KPI rapportage

We meten onze communicatiedoelstellingen met 'Kritieke Prestatie Indicatoren' (KPI's) waardoor we een onderbouwd inzicht verkrijgen in de effectiviteit van onze inspanningen en waar verbetering mogelijk is. Hiertoe is samen met onze uitvoerder TKP een KPI rapportage ontwikkeld.

De KPI rapportage wordt nog verder doorontwikkeld, maar in 2020 zien we de volgende patronen. Zo neemt het bezoek aan de mijn omgeving en Pensioenplanner toe als we activeren met onze communicatie. Het aantal bekende e-mailadressen ligt boven onze doelstelling. En het aantal opgegeven communicatievoorkeuren (e-mail of post) ligt lager dan onze doelstelling.

We zien echter ook dat de Profielwijzer, waarmee DC-deelnemers een beleggingsprofiel kunnen kiezen niet vaak wordt gebruikt en dat deelnemers jonger dan 45 jaar over de hele linie minder actief zijn.

Engelstalige communicatie

De laatste jaren zijn er steeds meer mensen uit andere landen in dienst gekomen bij IBM. Daarmee wordt de behoefte aan Engelstalige informatie groter. In 2020 is de campagne om deelnemers inzicht te geven in hun pensioen voor later ook in het Engels aangeboden. Jaarlijks wordt beoordeeld welke communicatie SPIN nog meer in het Engels gaat aanbieden.

2.6.2 **Projecten en activiteiten**

Campagne "heeft u straks genoeg?"

Deelnemers met een vermoed laag pensioen op basis van onze informatie attenderen we hier op. Zodat ze weten waar ze aan toe zijn en eventueel aanvullende maatregelen kunnen treffen. Hiervoor is samen met TKP de campagne "Heeft u straks genoeg?" ontwikkeld. Doel was om deelnemers inzicht te geven in hun pensioen voor later (te weinig, net genoeg of goed) en hen te helpen bij het regelen van eventueel extra pensioen. Eén van de mogelijkheden om het pensioen te verbeteren, was om extra in te

leggen in onze DC-regeling. Uit de evaluatie na afloop is gebleken dat de campagne effectief was en de vooraf gestelde doelen (waaronder het bevorderen van vrijwillige extra inleg) zijn bereikt.

PensioenTV

Onderdeel van de campagne was een tweede uitzending van PensioenTV. Hierin is aandacht gegeven de mogelijkheden voor extra pensioen.

Tijdens de webinar konden vragen worden gesteld en nadien kon de uitzending worden teruggekeken. De inzet van Pensioen TV is zeer goed ontvangen door deelnemers, de inzet van dit middel werd ervaren als zeer toegankelijk. De waardering van deelnemers was zeer hoog.

Verkort jaarverslag

In juli hebben alle deelnemers voor de derde keer een verkort jaarverslag ontvangen. Naast een toelichting op de belangrijkste kerncijfers en de resultaten van de DB- en DC-regeling was er speciale aandacht voor het pensioenakkoord, de campagne 'Heeft u straks genoeg?' en de zoektocht naar een nieuwe uitvoerder. Daarnaast gaven we een toelichting op het MVB-beleid.

UPO's en andere overzichten

SPIN stuurt jaarlijks pensioenoverzichten aan onderstaande doelgroepen bruto-netto specificatie en jaaropgaven aan pensioengerechtigden;

- UPO's aan alle actieven en arbeidsongeschikten;
- UPO's aan gewezen deelnemers;
- UPO's aan pensioengerechtigden.

Overig

In 2020 konden we vanwege de Coronacrisis niet naar onze deelnemers toe. Het pensioensprekkuur is vervangen door online pensioengesprekken via beeldbellen of telefoon. De informatiebijeenkomst die gepland was voor de campagne 'Heeft u straks genoeg?' is ingevuld met een uitzending van PensioenTV.

2.7 Risicomanagement

2.7.1 Opzet risicomanagement

De strategische doelstellingen van SPIN en de bedrijfsvoering brengen risico's met zich mee. Het fonds besteedt veel aandacht aan de analyse van risico's en de beheersing hiervan. Het fonds heeft hiervoor een risicomanagement raamwerk opgesteld. Het risicomanagement raamwerk:

- geeft in een beknopt en helder overzicht de doelstellingen, uitgangspunten en het integrale proces van risicomanagement binnen SPIN weer;
- legt de taken- en verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen vast op het gebied van risicomanagement.

Risicomanagement is primair de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de aan het dagelijks bestuur rapporterende managers.

Risicomanagement heeft een onafhankelijke positie binnen het fonds. Die positie is goed geborgd in het risicomanagement raamwerk en in het separate oordeel van risicomanagement bij de besluitvorming binnen het bestuur.

Het fonds hanteert integraal risicomanagement, de focus ligt hierbij op de belangrijkste risico's. Alle financiële- en niet-financiële risico's worden in hun onderlinge samenhang beschouwd.

Het integrale risicomanagement is een continu proces van:

1. vaststellen risicohouding;
2. risicoanalyse en mitigatie;
3. risicoanalyse en toetsen effectiviteit;
4. kwartaalbeoordeling;
5. rapporteren;
6. opvolging en bewaking.

Bij alle bestuursbesluiten wordt, waar dit van toepassing is, een risicoafweging gemaakt. Deze risicoafweging wordt vastgelegd bij het desbetreffende besluit. Voor strategische bestuursbesluiten wordt een Eigen Risico Beoordeling gemaakt. In 2020 is een Eigen Risico Beoordeling opgesteld voor de keuze van de toekomstige uitvoeringsvorm van het fonds.

Risicomanagement zorgt voor het juist, volledig en tijdig identificeren van de risico's van het fonds (inclusief kans en impact) en stelt vast of de gesignaleerde risico's adequaat beheerst worden (opzet en werking) en of de risico's in lijn liggen met de risicohouding van het fonds.

Risicomanagement is binnen SPIN zo opgezet dat het bijdraagt aan de doelstellingen van SPIN en daarmee aan een adequate behartiging van belangen van de deelnemers, sponsor en andere belanghebbenden. De risicomanager geeft op kwartaalbasis terugkoppeling van de bevindingen onder meer door middel van de risicomonitor. De risicomanager bespreekt de risicomonitor met het niet-uitvoerend bestuur. De besproken risicomonitor wordt vervolgens toegevoegd aan de bestuur stukken van de bestuursvergadering van het algemeen bestuur. Desgewenst verzorgt de risicomanager een (mondelijke) toelichting. De risicomanager is daarnaast verantwoordelijk voor het toetsen of alle interne procedures en hierin opgenomen beheersmaatregelen worden uitgevoerd. Tevens toetst risicomanagement de effectiviteit van de werking van de beheersmaatregelen.

In 2020 is voor alle risicocategorieën de systematische risicoanalyse geüpdatet waarbij is bevestigd dat deze restrisico's in de risicobereidheid van het bestuur vallen. Als gevolg van de uitbraak van COVID-19 heeft SPIN hiervoor een aanvullende risicoanalyse uitgevoerd. In deze analyse is onder andere de impact van COVID-19 op de bedrijfsvoering van SPIN beoordeeld. De risicoanalyse bevestigd dat SPIN reeds adequate beheersmaatregelen heeft genomen en dat er voornamelijk geen noodzaak is om grote aanpassingen aan te brengen in het huidige beleid.

Risicohouding financieel

- het vastleggen van de risicohouding begint bij de sociale partners die met elkaar de pensioenovereenkomst sluiten. Dit betreft het vastleggen van de ambitie en welke risico's bij de sponsor dan wel de deelnemers worden neergelegd.
- vervolgens beoordeelt het algemeen bestuur of deze pensioenregeling uitgevoerd kan worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de risicohouding van de sociale partners, evenwichtige belangenafweging, eisen rondom prudentieel beleggen en de pensioenresultaten die behaald kunnen worden.

- voor de DB-regeling wordt extra nadruk gelegd op afdoende financiering om de regeling inclusief indexatie-ambitie waar te kunnen maken. Verder wordt naast de risicohouding van de sociale partners, ook rekening gehouden met die van de pensioengerechtigden.
- voor de DC-regeling vindt beoordeling plaats vanuit de ‘zorgplicht’. Essentieel in de risicohouding met betrekking tot de DC-regeling is dat de beleggings- en actuariële risico’s expliciet bij de deelnemers zijn neergelegd. Dit richt zich met name op de (risico’s en mogelijkheden rond) beleggingen en pensioeninkoop en op de communicatie. Zie ook paragraaf 2.5.2 over risicohouding DC.
- tot slot vertaalt het bestuur de risicohouding naar concrete uitvoering. De opzet hiervan met zowel financiële als niet-financiële risico’s, moet binnen de gestelde kaders passen.

Risicohouding niet-financieel

Naast de financiële risico’s zijn er ook niet-financiële risico’s. Dit zijn

(1) integriteitsrisico’s, (2) IT-risico’s, (3) operationele risico’s, (4) omgevingsrisico’s, (5) juridische risico’s, (6) communicatierisico’s, (7) uitbestedingsrisico’s en (8) governance risico’s. Zie ook de tabel in paragraaf 2.7.3.

Deze niet-financiële risico’s kunnen bij ‘fouten’ leiden tot financiële implicaties. Dit heeft met name te maken met kosten om deze situaties te herstellen. Dit kunnen directe kosten zijn voor compensatie, maar ook kosten om bijvoorbeeld een vertrouwensbreuk te herstellen. Voor deze niet-financiële risico’s is ook een risicobereidheid vastgesteld.

Het bestuur is zich zeer bewust van de risico’s. Richting diverse belanghebbenden sluit het Fonds daarom – met behoud van de onafhankelijkheid en de eigen identiteit- nauw aan bij de cultuur van IBM. Die is voor allen herkenbaar met een sterke focus op integriteit, compliance en business controls. Dit komt o.a. naar voren in de uitgebreide procedures binnen het Fonds, de gedragscode en het volgen van het arbeidsvoorwaardenbeleid van IBM.

Daarnaast hebben de accountant, de actuaris en de compliance officer vanuit hun eigen disciplines een toezichhoudende rol. Dit geeft aan de belanghebbenden, maar ook aan externe partijen extra zekerheid over de risicohouding en het risicobewustzijn binnen het Fonds.

2.7.2 Risicobereidheid

Om te kunnen vaststellen of een risico voor SPIN acceptabel is, wordt het begrip ‘risicobereidheid’ gehanteerd. Hiermee wordt bedoeld welke kans en impact SPIN bereid is te lopen op het voordoen van negatieve gebeurtenissen. De risicobereidheid wordt door het bestuur vastgesteld voor een gehele risico categorie met de daaronder liggende risico’s. Over de door het fonds gelopen bruto- en netto risico’s ten opzichte van de vastgestelde risicobereidheid wordt ieder kwartaal gerapporteerd in het dashboard van de risicomonitor. Ligt het netto risico boven de risico bereidheid, dan dient het bestuur over het algemeen aanvullende beheersmaatregelen te nemen.

2.7.3 Beschrijving risico’s en het risicobeleid DB-regeling

Het belangrijkste risico voor het fonds, de deelnemers en de pensioengerechtigden is het ontbreken van voldoende vermogen om aan de pensioenverplichtingen te voldoen. Dit is het solvabiliteitsrisico. Het balansbeheer en het toeslagbeleid zijn de belangrijkste maatregelen ter beheersing van het solvabiliteitsrisico. Voor de deelnemers is het tevens van belang dat de toekomstige uitkeringen geïndexeerd kunnen worden conform de ambitie voor toeslagverlening van het fonds. Als de uitkeringen niet geïndexeerd worden

dan zijn de toekomstige uitkeringen niet waardevast. Dit noemen wij het toeslagverleningsrisico.

Voor de analyse en beheersing van risico's maakt het fonds gebruik van de in tabel 17 opgenomen risicocategorieën. Deze risicocategorieën kunnen alle van invloed zijn op het solvabiliteitsrisico en het toeslagverleningsrisico.

Risicocategorie	Risicocategorie
Financiële risico's	Niet financiële risico's
1. Renterisico (matchingrisico)	1. Omgevingsrisico
2. Inflatierisico (matchingrisico)	2. Operationeel risico
3. Marktrisico	3. Uitbestedingsrisico
4. Valutarisico	4. IT-risico
5. Kredietrisico	5. Integriteitsrisico
6. Verzekeringstechnisch risico	6. Juridisch risico
7. Liquiditeitsrisico	7. Communicatierisico
	8. Governancerisico

Tabel 17. Overzicht risicocategorieën

Onderstaand geven wij een verdere beschrijving van de belangrijkste risico's, op hoofdlijnen de belangrijkste beheersmaatregelen en een inschatting van het resterende risico na maatregelen. Deze inschatting is afzonderlijk opgenomen voor de financiële risico's en de niet financiële risico's.

Financiële risico's

Rente- en inflatierisico

Omschrijving renterisico

Het renterisico is de mogelijke impact op de hoogte van de dekkingsgraad door waardewijziging van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van wijzigingen in de rente. Het renterisico ontstaat als de looptijd van de beleggingen en de looptijd van de verplichtingen niet in overeenstemming zijn. Een daling of stijging van de rente heeft dan een andere invloed op de waarde van de beleggingen dan op de waarde van de verplichtingen.

Belangrijkste maatregelen

Om dit renterisico te verminderen zorgt het fonds ervoor dat de looptijd van de beleggingen en de looptijd van de verplichtingen niet veel van elkaar afwijken. Zie daarvoor ook de toelichting in par. 2.3.3.

De looptijd van de verplichtingen (de toekomstige pensioenuitkeringen) is zonder maatregelen langer dan de gemiddelde looptijd van de rentedragende beleggingen. Om het renterisico te verminderen maakt het fonds gebruik van rentederivaten, zoals renteswaps en swaptions. Door het gebruik van deze derivaten wordt de looptijd van de beleggingen meer in lijn gebracht met de looptijd van de verplichtingen. De risico's die samenhangen met derivaten worden beschreven bij het onderdeel kredietrisico.

Omschrijving Inflatierisico

Het inflatierisico is het risico dat met de uitbetaalde pensioenen in de toekomst door de deelnemer minder gekocht kan worden, omdat de prijzen gestegen zijn. Om deze daling op te kunnen vangen heeft het fonds de ambitie om de pensioenen jaarlijks te verhogen. Door wijziging in de verwachte inflatie worden de reële verplichtingen (dit zijn de pensioenuitkeringen waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige inflatie) elk jaar meer of minder waard.

Belangrijkste maatregelen

Het fonds dekt het inflatierisico voor 75% af (stand december 2020) met inflatie gerelateerde staatsobligaties en inflatie swaps. Deze obligaties en swaps vormen een bescherming tegen een stijging van het prijspeil. Ze zijn als het ware gelinkt aan wijzigingen in het prijspeil en zullen veranderingen in het prijspeil volgen.

Marktrisico

Omschrijving marktrisico

Het marktrisico is het risico van koersmutaties in de beleggingsportefeuille door veranderingen in de markten waarin het fonds belegt.

Belangrijkste maatregelen

Binnen de beleggingsportefeuille spreidt het fonds de risico's over diverse beleggingscategorieën. Daarnaast spreidt het fonds de beleggingen binnen deze categorieën. Het fonds belegt dan ook in verschillende regio's en sectoren en zorgt ervoor dat er geen grote risicovolle concentraties ontstaan in bepaalde tegenpartijen. Door spreiding aan te brengen in de beleggingen is SPIN minder gevoelig voor specifieke koersontwikkelingen van een individuele belegging of specifieke koersontwikkelingen in een bepaalde sector of regio.

Met de externe vermogensbeheerders heeft het fonds duidelijke afspraken vastgelegd in contracten. In deze contracten zijn regels en restricties vastgelegd voor onder andere concentraties, samenstelling van de portefeuille, toegestane afwijkingen van de benchmark, vergoedingen e.d.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de gevolgen van veranderingen in rente en in zakelijke waarden op de dekkingsgraad. De beginsituatie is gebaseerd op de hoogte van de actuele dekkingsgraad ultimo 2020. Deze dekkingsgraad is in onderstaande tabel omkaderd.

Procentuele verandering in zakelijke waarden	40	137	139	142	144	147	149	151
	30	135	137	139	142	144	146	149
	20	132	134	137	139	142	144	146
	10	129	132	134	137	139	141	144
	0	127	129	132	134	136	139	141
	-10	124	127	129	132	134	136	139
	-20	122	124	127	129	131	134	136
	-30	119	122	124	126	129	131	134
	-40	117	119	122	124	126	129	131
	0	-1	-0,5	0	0,5	1	1,5	2
		Verandering in rente niveau						

Tabel 18 Gevoeligheid nominale dekkingsgraad t.a.v. veranderingen in zowel zakelijke waarden als het renteniveau

- Rood: de pensioenen moeten worden verlaagd
- Oranje: de pensioenen kunnen niet worden verhoogd
- Geel: de pensioenen kunnen gedeeltelijk worden verhoogd
- Groen: de pensioenen kunnen volledig worden verhoogd en inhaalindexatie is mogelijk

Valutarisico

Omschrijving valutarisico

Door de eerder genoemde spreiding in de beleggingsportefeuille wordt in diverse landen en diverse valuta belegd. Het valutarisico is het risico van koersmutaties in de beleggingsportefeuille door veranderingen in de koersen van deze valuta.

Belangrijkste maatregelen

Het grootste deel van het valutarisico wordt afgedekt met valutaderivaten. Het beleid van het fonds is om over 5.7% van de totale waarde van de beleggingsportefeuille (uitgedrukt in Euro) het valutarisico niet af te dekken. De valuta welke gedeeltelijk worden afgedekt zijn de US-dollar, het Britse pond en de Japanse yen.

Kredietrisico

Omschrijving kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een tegenpartij van het fonds contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt. Dit risico ontstaat onder andere bij beleggingen in vastrentende waarden, derivatencontracten, de positie met de herverzekeraar en de premiebetaling vanuit IBM.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Om het kredietrisico te verminderen spreidt het fonds de beleggingen en derivatenposities over diverse tegenpartijen en worden eisen gesteld aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen. Bij het beleggingsbeleid houdt het fonds rekening met het risicoprofiel van de beleggingen ten opzichte van het verwachte extra rendement van deze beleggingen.

Onafhankelijke bedrijven toetsen regelmatig de kredietwaardigheid van de tegenpartijen (rating). Derivaten worden alleen aangegaan met partijen met een voor het fonds acceptabele rating. Verder worden alleen derivatencontracten afgesloten met tegenpartijen waarmee zogenaamde ISDA-/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten. Hierbij is het uitgangspunt dat de marktwaarde van derivaten volledig gedekt dient te zijn door onderpand.

Het kredietrisico op de herverzekeraar en op IBM Nederland als sponsor wordt frequent door SPIN gemonitord.

Een extra kredietrisico zou kunnen ontstaan als de beleggingen tijdelijk worden uitgeleend aan andere partijen (security lending). Het fonds is van mening dat dit risico op dit moment niet opweegt tegen de opbrengst die hiertegenover zou kunnen staan. Het fonds sluit derhalve in de contracten de mogelijkheden tot uitlenen van effecten uit.

Verzekeringstechnisch risico

Omschrijving verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen.

Belangrijkste maatregelen

Voor de in het verleden opgebouwde DB-pensioenen wordt een voorziening aangehouden. Bij de berekening van deze voorziening moeten aannames worden gedaan. Een belangrijke aanname hierbij is bijvoorbeeld hoe lang de deelnemers leven. De voorziening is een zo goed mogelijke inschatting op de balansdatum, omdat bij de berekening van de voorziening rekening wordt gehouden met de meest actuele inzichten.

In de dekkingsgraad is derhalve al rekening gehouden met de meest recente overlevingscijfers en een toekomstig verwachte trend in de ontwikkeling van deze cijfers.

Naast het langlevensrisico zijn de belangrijkste verzekeringstechnische risico's het risico op overlijden van actieve deelnemers en arbeidsongeschiktheidsrisico's. Het fonds heeft het kortleven- en arbeidsongeschiktheidsrisico op individuele basis herverzekerd bij een herverzekeringsmaatschappij.

Liquiditeitsrisico

Omschrijving liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe verplichtingen te voldoen. Directe verplichtingen zijn bijvoorbeeld de maandelijkse pensioenuitbetalingen, de betaling van kosten of de verplichting om onderpand te verstrekken aan tegenpartijen bij een derivatentransactie.

Belangrijkste beheersmaatregelen

In de samenstelling van de beleggingsportefeuille houdt het fonds rekening dat een groot deel van de portefeuille direct op een gereguleerde beurs te verkopen is. Voor potentiële onderpandverplichtingen uit derivatentransacties houdt het fonds een portefeuille met staatsleningen aan die kan dienen als onderpand. Periodiek wordt geanalyseerd of de voor onderpand beschikbare portefeuille voldoende is onder diverse economische scenario's.

Op maandbasis maakt het fonds een liquiditeitsprognose waarbij rekening wordt gehouden met de te verrichten betalingen en de verwachte ontvangsten. Als de uitkomsten uit deze prognoses daartoe aanleiding geven gaat het fonds bijvoorbeeld over tot aan- of verkopen om ervoor te zorgen dat de betalingsverplichtingen worden nagekomen.

Inschatting financiële risico's na getroffen beheersmaatregelen (netto risico)

Het netto risico voor de financiële risico's is laag. Dit komt omdat SPIN veel financiële risico's afdekt of niet neemt. Door het feit dat de DB-regeling gesloten is neemt de looptijd van de daaruit voortkomende verplichtingen af, waarmee ook de periode die beschikbaar is voor herstel van eventuele negatieve schokken ontbreekt. In combinatie met de sterke vermogenspositie van het fonds maakt dit het wenselijk om discipline te betrachten in het nemen van (beleggings)risico. Om dit te borgen is een Dynamisch Risicobudget Framework (DRBF) geïmplementeerd, dat voorschrijft hoeveel risico er bij een gegeven vermogenspositie genomen mag worden.

De doelstelling van het fonds is voor de DB-regeling om met een zo groot mogelijke zekerheid de reële ambitie (d.w.z. de nominale opbouw plus toekomstige indexaties) waar te kunnen maken. Om dat te bereiken kiest het bestuur ervoor om stapsgewijs, naarmate de reële dekkingsraad stijgt risicobudget terug te brengen, en daarbij het risico uit hoofde van zakelijke waarden, rente en inflatie zo veel mogelijk te reduceren.

Niet-financiële risico's

Omgevingsrisico

Omschrijving omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten SPIN komende veranderingen op het gebied van belanghebbenden, reputatie en omgevingsklimaat.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Het fonds volgt de ontwikkelingen op de financiële markten, ontwikkelingen in het maatschappelijk debat en ontwikkelingen in wetgeving op de voet. Zo nodig neemt het fonds passende maatregelen.

*Operationeel risico***Omschrijving operationeel risico**

Het operationeel risico betreft risico's welke samenhangen met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering.

Belangrijkste beheersmaatregelen

De operationele risico's worden beheerst door een intern beheersingssysteem. In dit beheersingssysteem worden allereerst de operationele risico's in kaart gebracht. Vervolgens worden beheersmaatregelen ingevoerd om de risico's te beperken. Periodiek wordt de uitvoering van deze beheersmaatregelen getoetst door de risicomanager.

Alle operationele procedures en controlemaatregelen worden beoordeeld door risicomanagement en geparafeerd door de verantwoordelijke afdelingsmanager. Uitgangspunt bij de procedures en controlemaatregelen zijn een goede scheiding van functies en bevoegdheden en voldoende zichtbare controles. Binnen het fonds zijn alle individuele bevoegdheden en limieten voor het aangaan van financiële verplichtingen met externe partijen vastgelegd.

*Uitbestedingsrisico***Omschrijving uitbestedingsrisico**

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Het fonds heeft een belangrijk deel van de uitvoerende activiteiten uitbesteed aan externe partijen. De belangrijkste externe partijen in 2020 waren: TKP (pensioenadministratie en financiële administratie), Northern Trust (custodian), Cardano (overlaymanager) en diverse externe vermogensbeheerders voor het beheer van de beleggingsportefeuille.

Het fonds heeft het uitbestedingsbeleid vastgelegd in het Beleidsplan Uitbesteding. In dit plan zijn de uitgangspunten vastgelegd om het uitbestedingsrisico adequaat te beheersen. Het fonds selecteert aan de hand van uitgebreide selectiecriteria (o.a. kwaliteit, prijs, en beheersbaarheid). De aard, omvang en beschrijving van de uitbestede werkzaamheden worden opgenomen in een overeenkomst (deze bevat alle relevante rechten en verplichtingen van zowel het fonds als de uitvoerder) en een service level agreement.

Het fonds controleert de kwaliteit van de uitvoering intensief om vast te stellen of alle afspraken ook daadwerkelijk worden nagekomen. Dit wordt gedaan onder andere aan de hand van gesprekken, eigen controlemaatregelen binnen het fonds en op basis van rapportages van deze partijen. De belangrijkste rapportages zijn de servicelevelrapportages en de ISAE3402 type II rapportage. Een ISAE3402 type II rapportage is een rapportage waarin de serviceorganisatie alle doelstellingen en hiermee samenhangende controlemaatregelen beschrijft. Een onafhankelijke accountant geeft in dit rapport een oordeel of deze controles gedurende het jaar adequaat zijn uitgevoerd.

IT-risico's

Omschrijving IT-risico

Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden.

Hierbij zijn risico's met betrekking tot de volgende aspecten te onderscheiden: strategie en beleid, beveiliging, beheersbaarheid en continuïteit.

Belangrijkste beheersmaatregelen

De IT-risico's worden beheerst door een proces van risicoanalyses en hieruit voortkomende IT-procedures. Jaarlijks wordt getoetst of deze procedures adequaat worden nageleefd. De IT-risico's bij de partijen waaraan het fonds uitbesteedt, worden ook periodiek in kaart gebracht, omdat het fonds een belangrijk deel van haar activiteiten heeft uitbesteed. Het fonds analyseert o.a. aan de hand van de ISAE3402 type II rapportages en andere verantwoordingsrapportages of de IT-risico's bij deze partijen voldoende beheerst worden.

Integriteitsrisico

Omschrijving integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet-integere, onethische gedragingen van het fonds, medewerkers dan wel van het algemeen bestuur in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het fonds opgestelde normen. Eventuele twijfel aan de integriteit van het fonds kan de reputatie van het fonds schaden. Voorbeelden van integriteitsrisico zijn het handelen met voorwetenschap, witwassen, benadeling van derde partijen of ander onoorbaar handelen.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Het fonds kent een compliance raamwerk en diverse complianceregelingen, zoals een gedragscode, een regeling misstanden (waaronder de klokkenluidersregeling) en een regeling ongewenst gedrag op het werk. Voor alle bestuurders kent het fonds bij aanvang een betrouwbaarheidstoetsing en alle nieuwe aan het fonds verbonden personen ondertekenen een aanvangsverklaring compliance. Alle verbonden personen leggen jaarlijks een verklaring af over naleving van de gedragscode. De externe compliance officer van het fonds stelt jaarlijks vast of SPIN de eigen procedures naleeft en rapporteert hierover eens per half jaar aan het algemeen bestuur.

Juridische risico's

Omschrijving juridische risico's

Het juridisch risico is het risico dat het fonds niet of onvoldoende voldoet aan relevante wet- en regelgeving met hieruit voortvloeiende risico's van aansprakelijkheid of het risico dat contracten niet kunnen worden afgedwongen of niet toereikend en/of niet correct gedocumenteerd zijn.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Het fonds heeft een compliancebeleid om juridische risico's te verminderen. De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door SPIN hierbij op de voet gevolgd. Bij complexe zaken wordt extern juridisch advies ingewonnen.

Communicatierisico

Omschrijving communicatierisico

Het communicatierisico is het risico dat de informatie naar onze deelnemers niet tijdig, juist, duidelijk en/of begrijpelijk wordt verzonden.

Belangrijkste beheersmaatregelen

In het jaarplan Communicatie wordt aan dit risico en de te nemen acties veel aandacht besteed.

Governance risico

Omschrijving governance risico

Het governancerisico is het risico op een niet adequate besturing van het fonds als gevolg van gebrek aan deskundigheid, betrouwbaarheid of onafhankelijkheid van bestuurders alsmede het risico op het niet adequaat functioneren van het bestuur als geheel inclusief het risico op een onevenwichtige belangenbehartiging.

Belangrijkste beheersmaatregelen

In paragraaf 2.5 is een beschrijving van maatregelen van SPIN voor deze risico's opgenomen.

Inschatting niet financiële risico's na getroffen beheersmaatregelen (netto risico)

Ultimo 2020 heeft het bestuur twee risico's als "hoog" geclassificeerd. Dit betreft het risico omtrent de onduidelijkheden door het gebrek aan uitgewerkte wet- en regelgeving voor het nieuwe pensioenstelsel en de onduidelijkheden op dat moment over de gevolgen van de splitsing van IBM. Beide punten worden door SPIN dan ook nadrukkelijk gevolgd.

De overige risicocategorieën kennen een "laag" risico.

2.7.4 *Beschrijving risico's en het risicobeleid DC-regeling*

Een DC-regeling kent andere karakteristieken dan een DB-regeling. Een DC-regeling is een premieovereenkomst. Dit houdt in dat er met de ingelegde premie en de hiermee behaalde beleggingsopbrengsten een pensioenkapitaal voor elke individuele deelnemer wordt opgebouwd. Met het opgebouwde pensioenkapitaal wordt bij pensionering een levenslang pensioen ingekocht bij een verzekeraar. Bij een DC-regeling wordt geen toezegging gedaan over de hoogte van het toekomstig pensioen. De deelnemer draagt hierdoor de risico's in de opbouwfase tot pensionering en de risico's bij het omzetten van het pensioenkapitaal in een pensioenuitkering. De dekkingsgraad van het fonds is voor deelnemers aan de DC-regeling dan ook niet relevant.

In deze paragraaf wordt specifiek ingegaan op de risico's voor de deelnemers aan de DC-regeling, voor zover de risico's en het beleid bij deze regeling afwijken van de risico's voor de DB-regeling.

Risico's in de opbouwfase

Marktrisico

Omschrijving marktrisico

De stijging of daling van beleggingen komt direct tot uitdrukking in een stijging of daling van het pensioenkapitaal van de individuele deelnemer. Alle stijgingen of dalingen komen hiermee direct ten gunste of ten laste van de deelnemer.

Belangrijkste beheersmaatregelen

In de DC-regeling wordt voor de deelnemers belegd in een mix van aandelen en obligaties. In het algemeen kennen aandelen een hoger risicoprofiel dan obligaties, hier tegenover staat een theoretisch hoger verwacht rendement voor aandelen. Afhankelijk van het door de deelnemer gekozen beleggingsprofiel (basis, defensief of doorbeleggen) en afhankelijk van het aantal jaren tot aan de AOW-leeftijd wordt de verdeling tussen aandelen en obligaties bepaald. Uitgangspunt hierbij is dat richting de pensioenleeftijd

het belang in obligaties toeneemt en het belang in aandelen afneemt. Hiermee wordt het risico beperkt dat de uiteindelijke omvang van het pensioenkapitaal negatief wordt beïnvloed door eventuele negatieve koersontwikkelingen van aandelen in de laatste jaren van de opbouw. Zie ook paragraaf 2.3.5.

Binnen de aandelenbeleggingen van de deelnemers zorgt het fonds voor spreiding. Hierdoor wordt het risico verlaagd dat een individuele daling van een bepaald aandeel een grote impact heeft op het pensioenkapitaal. De aandelen worden daarnaast wereldwijd belegd om zo ook spreiding in regio's te krijgen.

Valutarisico

Omschrijving valutarisico

Door de spreiding in de beleggingsportefeuille belegt het fonds in diverse landen en diverse valuta. Het valutarisico is het risico van koersmutaties in de beleggingsportefeuille door veranderingen in de koersen van deze valuta.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Het valutarisico binnen de obligatiefondsen wordt gehedged naar Euro. Het valutarisico van de wereldwijde aandelen wordt gehedged, valutarisico's van Emerging Market landen wordt niet afgedekt.

Kredietrisico

Het kredietrisico voor de DC-regeling is vergelijkbaar met die voor de DB-regeling. Er vindt geen security lending plaats. Het beleid van SPIN is om niet mee te doen aan security lending. Het kredietrisico op IBM wordt door SPIN frequent gemonitord.

Liquiditeitsrisico

Omschrijving risico

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe verplichtingen te voldoen.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Directe verplichtingen voor de DC-regeling betreft met name de expiratie van het pensioenkapitaal. De beleggingen voor de DC-regeling vinden alleen plaats in beursgenoteerde, direct verkoopbare, beleggingen. Het liquiditeitsrisico is hierdoor beperkt.

Kostenrisico

Omschrijving kostenrisico

De gemaakte kosten hebben een negatieve invloed op het te bereiken pensioenkapitaal. Hoge kosten leiden daardoor tot een lager pensioenkapitaal voor de deelnemer

Belangrijkste beheersmaatregelen

Uitgangspunt voor de kosten van vermogensbeheer is dat deelnemers van ieder cohort de kosten voor vermogensbeheer betalen er is daardoor geen sprake van kruissubsidie. De kosten bij de externe vermogensbeheerders worden zo laag mogelijk gehouden, de kosten worden regelmatig vergeleken met andere marktpartijen.

Switchkosten door wijziging van het beleggingsprofiel worden niet bij de deelnemer in rekening gebracht. Dit is gunstig voor de deelnemer, doordat het DC-kapitaal daardoor niet lager wordt. De kosten voor de pensioenuitvoering die samenhangen met de DC-regeling worden door IBM betaald.

Risico's bij omzetting pensioenkapitaal in een pensioenuitkering

Matching-, rente- en inflatierisico

Omschrijving matching-, rente- en inflatierisico

Het matching- en renterisico voor de DC-regeling bestaat voor een belangrijk deel uit de inkooprente welke verzekeraars hanteren bij de bepaling welk pensioenbedrag kan worden verkregen met het opgebouwde pensioenkapitaal. De ontwikkeling in deze inkooprente kan afwijken van de ontwikkeling in het pensioenkapitaal.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Sinds 2017 is het door de Wet verbeterde premieregeling mogelijk om voor een variabel, risicodragend pensioen te kiezen. Als de deelnemer hiervoor kiest, varieert zijn pensioen na de pensioendatum mee met het beleggingsrisico, de ontwikkeling van de levensverwachting en het gerealiseerde resultaat op sterfte. De deelnemer heeft hiermee de kans op de mogelijkheid om over het opgebouwde vermogen een hoger beleggingsrendement te behalen en daarmee naar verwachting een hoger pensioenresultaat te realiseren.

Indien een deelnemer gekozen heeft voor een basis of defensief profiel, dan zal op het moment van inkoop de verzekeraar op basis van de actuele rentestand een tarief voor inkoop bepalen. Als de rentestand laag is dan zal het in te kopen pensioenbedrag ook lager zijn. Het fonds houdt met dit risico rekening bij de samenstelling van de beleggingen. Richting de pensioenleeftijd wordt in de samenstelling van de beleggingsportefeuille per deelnemer steeds een groter deel in langlopende obligaties belegd. Als de rente daalt dan stijgt de waarde van deze portefeuille en neemt het pensioenkapitaal dus toe. Dit hogere pensioenkapitaal leidt tot een hoger pensioenbedrag. Het inkooprisico bij een lage rentestand wordt hiermee voor een belangrijk deel gecompenseerd. In het laatste leeftijdscohort wordt voornamelijk belegd in langlopende obligaties.

Door de hoge mate van afdekking van het renterisico in de life cycle van SPIN wordt de daling van de rente gecompenseerd door een hoger pensioenkapitaal.

Verzekeringstechnisch risico

Omschrijving verzekeringstechnisch risico

Bij het inkopen van pensioenrechten bij een verzekeraar zal de verzekeraar inschatten hoe lang de uitkering uitbetaald gaat worden. Als de algehele levensverwachting stijgt dan zal met het pensioenkapitaal een lager pensioen ingekocht kunnen worden.

Belangrijkste beheersmaatregelen

Dit risico is door SPIN niet af te dekken er zijn dus geen beheersmaatregelen die het fonds kan nemen.

Inschatting risico's na getroffen beheersmaatregelen (netto risico) DC regeling

In een DC regeling liggen de financiële risico's bij de deelnemers, SPIN zelf loopt daardoor geen financiële risico's. Uiteraard zorgt SPIN voor een zo optimale risico-/rendementverhouding voor de deelnemers en geeft de deelnemer ook een keuzemogelijkheid om via het beleggingsprofiel zelf meer of minder risico te nemen. Ultimo 2020 heeft het bestuur één risico als "hoog" geclassificeerd. Dit betreft het risico omtrent de onduidelijkheden op dat moment over de gevolgen van de splitsing van IBM. Dit punt wordt door SPIN dan ook nadrukkelijk gevolgd.

In 2020 heeft SPIN een onderzoek uitgevoerd naar de introductie van de Flexpensioenregeling. De veranderde macro economische omstandigheden (lage rente) en de tegenvallende pensioenresultaten van DC waren aanleiding voor het bestuur om

het eventuele juridische risico daarvan te onderzoeken. Het bestuur heeft een onderzoek uitgevoerd naar het risico van tegenvallende pensioenresultaten nadat deelnemers in de DB-regeling gebruik gemaakt hebben van de mogelijkheid om over te stappen naar de Flexpensioenregeling. Het bestuur heeft op basis van het onderzoek een evenwichtig oordeel kunnen vormen en besloten dat er voor SPIN geen reden is om tot compenserende maatregelen over te gaan. SPIN zal deelnemers evenwel op basis van het huidige communicatiebeleid duidelijk en transparant blijven informeren.

2.7.5 Compliance officer

Doel van compliance bij het fonds is het bevorderen van de integriteit c.q. van een integere cultuur van zowel het bestuur, management, medewerkers als de overige verbonden personen. Daarnaast heeft compliance als doel om de naleving van interne regels, geldende maatschappelijke normen en externe wet- en regelgeving te waarborgen en bij te dragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid.

Het algemeen bestuur heeft het Nederlands Compliance Instituut (NCI) als onafhankelijke compliance officer benoemd. Deze rapporteert direct aan het algemeen bestuur. De compliance officer handelt overeenkomstig het compliance raamwerk.

De belangrijkste taken en verantwoordelijkheden van de Compliance officer zijn:

- het rapporteren aan het algemeen bestuur over integriteit en compliance-aangelegenheden;
- het creëren van compliance bewustwording en het verzorgen van educatie m.b.t. compliance;
- incidentmanagement compliance;
- periodieke uitvraag van naleving gedragscode aan verbonden personen en insiders;
- op verzoek van SPIN begeleiden bij en/of beoordelen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA).

De compliance officer legt halfjaarlijks via een rapportage verantwoording af aan het algemeen bestuur. Via deze rapportage wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de ontwikkeling van het integriteitsrisico, het gevoerde compliancebeleid en de effectiviteit van de ingevoerde beheersmaatregelen om de risico's te beperken. In de rapportage over het voorgaande jaar wordt tevens aandacht besteed aan de door de verbonden personen getekende verklaringen van naleving inzake de gedragscode.

Het algemeen bestuur bespreekt deze compliance rapportages met de compliance officer. Zo nodig benoemt het algemeen bestuur acties ter opvolging. NCI heeft voor 2020 vastgesteld dat de gedragscode door alle betrokkenen op correcte wijze is nageleefd.

2.7.6 Extern toezicht

Het fonds heeft meegewerkt aan diverse uitvragen van toezichthouders. Aan het fonds zijn in het afgelopen jaar geen dwangsommen en/of boetes opgelegd. Op basis van een brief van AFM is in de jaarrekening over 2020 een nieuwe subtototaaltelling toegevoegd in het kostenoverzicht in paragraaf 2.8.

2.8 Pensioenkosten

Om de pensioenregeling uit te voeren maakt het pensioenfonds kosten. SPIN moet bijvoorbeeld de premie innen, de administratie bijhouden, het vermogen beleggen, communiceren met deelnemers en de pensioenen uitkeren.

In de overeenkomst met IBM is opgenomen dat IBM, met uitzondering van de beleggingskosten, de gebudgetteerde kosten voor haar rekening neemt. De door SPIN

gemaakte uitvoeringskosten komen derhalve ten laste van IBM. De kosten die SPIN maakt voor de beleggingen komen ten laste van het beleggingsresultaat van het fonds en worden niet door IBM vergoed.

Voor de toerekening van kosten aan pensioenuitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer hanteert SPIN een vaste methodiek. Direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de betreffende kostensoort. De kosten voor bestuur en toezichthouders worden gelijk verdeeld over beide categorieën. Overige niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend naar verhouding van de omvang van de direct toerekenbare kosten.

In onderstaande toelichting is aansluiting gezocht bij de “Aanbevelingen uitvoeringskosten” van de Pensioenfederatie.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn alle kosten die geen verband houden met het beleggen van het vermogen van het fonds.

	2020	2019
Totaal pensioenuitvoeringskosten (*1.000 euro)	2.322	2.473
Gemiddeld aantal actieve en gepensioneerde deelnemers	7.802	7.815
Kosten per deelnemer (in euro 's)	298	315

Tabel 19. Kosten pensioenuitvoering DB- en DC-regeling

In bovenstaand overzicht zijn de kosten per deelnemer berekend conform de berekeningssystematiek van de Pensioenfederatie. In deze berekeningssystematiek worden gewezen deelnemers buiten beschouwing gelaten. Ook wordt geen rekening gehouden met het feit dat binnen SPIN een groot aantal deelnemers zowel deelneemt aan de DB-regeling als aan de DC-regeling. In het bijzonder dit laatste punt leidt tot moeilijk vergelijkbare kosten in verhouding tot andere pensioenfondsen.

De kostendaling ten opzichte van 2019 wordt met name veroorzaakt door een daling van de personeelskosten en de advieskosten.

Kosten vermogensbeheer

Kosten vermogensbeheer zijn de kosten die samenhangen met het beleggen van het vermogen van het fonds. De kosten voor vermogensbeheer kunnen worden uitgesplitst in de volgende onderdelen:

- 1. Beheerskosten.** Dit zijn de kosten die direct samenhangen met het beheer van de beleggingsportefeuille. Bij SPIN zijn dit de kosten van de externe vermogensbeheerders. Bij de beheerskosten kan er sprake zijn van directe beheerskosten en indirecte beheerskosten.

Directe beheerskosten. De externe vermogensbeheerder brengt de kosten voor haar werkzaamheden direct in rekening bij SPIN en SPIN betaalt vervolgens deze kosten. De directe beheerskosten zijn in de jaarrekening opgenomen onder de post “Kosten vermogensbeheer”.

Indirecte beheerskosten. Indirecte beheerskosten komen voor bij beleggingen in beleggingsfondsen. De externe vermogensbeheerder stuurt dan geen facturen naar SPIN, maar onttrekt de kosten uit het beleggingsfonds. SPIN betaalt hier dus niet

rechtstreeks aan de vermogensbeheerder, maar de waarde van de beleggingen wordt verlaagd met de kostenonttrekking. Deze kosten komen in de jaarrekening naar voren als onderdeel van de post “Ongerealiseerde herwaardering”.

2. **Performance gerelateerde kosten.** Dit zijn kosten die worden betaald als een vermogensbeheerder in een periode een bepaalde performance heeft behaald.
3. **Transactiekosten.** Transactiekosten zijn kosten die gemaakt moeten worden om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn geen kosten die aan een vermogensbeheerder betaald worden, maar kosten die bijvoorbeeld aan een beurs of aan een broker betaald moeten worden. Deze kosten zijn veelal onderdeel van het bedrag waarvoor beleggingen worden gekocht of verkocht. Om deze reden zijn deze kosten in de jaarrekening niet opgenomen onder de post “Kosten vermogensbeheer”, maar komen deze tot uitdrukking in de indirecte beleggingsopbrengsten.
4. **Overige kosten.** Dit zijn alle overige kosten die verband houden met het beleggingsproces. Dit zijn bijvoorbeeld kosten voor de custodian en de personeelskosten van SPIN die verband houden met beleggingen.

In onderstaande tabel zijn de kosten voor vermogensbeheer over 2020 en 2019 opgenomen:

Beleggingscategorie	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	Transactiekosten	Totaal 2020	Totaal 2019
Vastgoed	57	-	57	24	81	409
Aandelen	371	345	716	75	791	930
Private equity	4.421	20.588	25.009	535	25.544	19.575
Vastrentende waarden	4.497	43	4.540	2.111	6.651	6.165
Risk Parity	557	-	557	142	699	1.016
Totaal kosten exclusief afdekking	9.903	20.976	30.879	2.887	33.766	28.095
Kosten afdekking	743	-	743	292	1.035	825
Subtotaal inclusief afdekking	10.646	20.976	31.622	3.179	34.801	28.920
Personeelskosten vermogensbeheer SPIN			1.981	-	1.981	1.997
Bewaarkosten			1.335	-	1.335	1793
Advieskosten			477	-	477	418
Overige kosten			282	-	282	269
Totale kosten			35.697	3.179	38.876	33.397
Waarvan opgenomen als “kosten vermogensbeheer”					10.102	8.597

Tabel 20. Kosten vermogensbeheer (x 1.000 Euro)

Toelichtingen op het overzicht

- het verschil tussen de totale kosten in bovenstaand overzicht en de kosten vermogensbeheer zoals opgenomen in de jaarrekening zijn in de jaarrekening opgenomen als onderdeel van de post “ongerealiseerde herwaarderingen”.
- de totale kosten voor vermogensbeheer exclusief transactiekosten van € 35,7 miljoen bedragen circa 0,65% van het gemiddeld belegd vermogen van circa. € 5,5 miljard. De transactiekosten van € 3,2 miljoen bedragen circa 0,06% van het gemiddeld belegd vermogen van circa € 5,5 miljard. De totale kosten voor vermogensbeheer inclusief

transactiekosten van € 38,9 miljoen bedragen circa 0,71% van het gemiddeld belegd vermogen van circa € 5,5 miljard. Dit percentage is als volgt samengesteld:

	2020	2019
Beheerkosten exclusief performance fees	0,27%	0,30%
Performance fees	<u>0,38%</u>	<u>0,27%</u>
Totaal beheerskosten	0,65%	0,57%
Transactiekosten	<u>0,06%</u>	<u>0,07%</u>
Totaal	0,71%	0,64%

- voor een aantal kostensoorten heeft SPIN moeten werken met schattingen. In totaal is circa 2% van de totale kosten voor vermogensbeheer gebaseerd op schattingen.
- indien de kosten worden ingehouden op de waarde van het beleggingsfonds zijn de kosten bepaald aan de hand van de jaarverslagen van deze fondsen en het SPIN pro rata aandeel in het betreffende fonds.
- de vermogensbeheerkosten zijn ten opzichte van 2019 gestegen. Belangrijke oorzaak hiervan is de stijging van de performance fees voor de private equity portefeuille. Door het hoge rendement in deze portefeuille stijgen ook de performance fees. Van de totale kosten van € 38,8 miljoen (2019: € 33,4 miljoen) bedrage de performance fees circa € 20,9 miljoen (€ 14,0 miljoen).

Aanvullende toelichting DC-regeling

Voor de DC-regeling geldt dat het pensioenkapitaal wordt belegd volgens beleggingscohorten. Een beleggingscohort is een door het algemeen bestuur vastgestelde leeftijdsafhankelijke beleggingsmix.

Onderstaand zijn de vermogensbeheerkosten voor elk cohort weergegeven:

Cohort	Kosten Exclusief transactiekosten	Transactie kosten	Kosten inclusief transactiekosten
C	0,28%	0,06%	0,34%
D	0,28%	0,07%	0,35%
E	0,27%	0,08%	0,35%
F	0,26%	0,09%	0,35%
G	0,24%	0,08%	0,32%
H	0,22%	0,08%	0,30%
I	0,19%	0,07%	0,26%
J	0,17%	0,05%	0,22%
K	0,14%	0,04%	0,18%
L	0,13%	0,03%	0,16%
M	0,28%	0,07%	0,35%
N	0,27%	0,08%	0,35%
O	0,26%	0,07%	0,33%
P	0,23%	0,07%	0,30%
Q	0,22%	0,06%	0,28%
R	0,19%	0,06%	0,25%

Kostenvergelijking

De kosten dienen niet alleen op hun omvang of percentage beoordeeld te worden. De kosten hangen bijvoorbeeld af van in wat voor soort producten belegd wordt en welke opdracht aan de vermogensbeheerder wordt gegeven (bijvoorbeeld actief of passief vermogensbeheer). Voor SPIN is met name relevant dat belegd wordt in private equity. De kosten voor private equity zijn hoog waarbij performance fees een belangrijk onderdeel zijn. Deze performance fees worden alleen in rekening gebracht indien het

rendement voldoet aan bepaalde criteria. Hoge performance fees moeten daarom in lijn worden gezien met hoge rendementen waarbij er per saldo meerwaarde voor onze deelnemers ontstaat. SPIN accepteert daarom de hogere kosten voor deze beleggingscategorie.

Voor de pensioenuitvoering is het aantal deelnemers van belang en de aard en complexiteit van de pensioenregeling. Bij SPIN komt dit laatste bijvoorbeeld tot uiting in het voeren van meerdere regelingen binnen één fonds (zowel DB als DC). Dit laatste heeft een verhogend effect op de kosten in vergelijking met fondsen met eenvoudigere reglementen of minder regelingen en overgangsbepalingen.

SPIN vindt het belangrijk om de kosten te vergelijken met andere fondsen. SPIN heeft hiervoor in 2020 wederom meegedaan met de kostenbenchmark van het Institutioneel Benchmark Instituut. Deze partij vergelijkt de kosten van pensioenfondsen in Nederland. De resultaten van deze benchmark gebruikt het bestuur voor de beoordeling van het niveau van de kosten. Deze benchmark is uitgevoerd op de kosten over boekjaar 2019.

In deze benchmark wordt specifiek rekening gehouden met de samenstelling van de beleggingsportefeuille, het genomen risico en het behaalde rendement. De belangrijkste conclusie uit het rapport was dat de kosten voor vermogensbeheer in lijn liggen met vergelijkbare pensioenfondsen. Deze conclusie sluit aan bij een intern onderzoek met andere pensioenfondsen waar SPIN in 2020 heeft meegedaan. Conclusie van dit onderzoek was dat de kosten lager of marktconform zijn afhankelijk van de beleggingscategorie.

De kosten voor pensioenuitvoering liggen in lijn met de eigen peer-group welke bestaat uit het gemiddelde kostenniveau van de 25 pensioenfondsen die het dichtst bij SPIN in de buurt liggen voor wat betreft deelnemersaantallen.

De uitkomsten van de kostenbenchmark zijn besproken in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur heeft de ambitie de kosten verder te verlagen in de komende jaren.

2.9 Verwachtingen 2021

Coronacrisis

De Coronacrisis houdt de wereld in 2021 nog steeds bezig. Het bestuur en het bestuursbureau blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen om de continuïteit van de dienstverlening aan onze deelnemers te kunnen borgen.

Pensioenuitvoering

Zoals in het bestuursverslag is vermeld heeft het bestuur besloten om de pensioenadministratie vanaf 1 januari 2022 weer zelf uit te gaan voeren. In 2021 zal de organisatie daarvoor worden ingericht en zal de overgang van de oude uitvoerder naar de nieuwe situatie worden gerealiseerd.

Nieuw pensioenstelsel

In 2020 is meer bekend geworden over het nieuwe pensioenstelsel. Veel is echter ook nog niet bekend. Er is in ieder geval een belangrijke stap gezet naar een pensioenstelsel dat houdbaar is voor de toekomst. Een goede voorbereiding is essentieel voor een soepele transitie naar een nieuw pensioenstelsel. In 2021 zullen de gevolgen samen met de sociale partners verder geanalyseerd worden.

Kyndryl

In 2020 heeft IBM aangekondigd dat wereldwijd een deel van de Nederlandse activiteiten wordt afgesplitst. De van IBM afgesplitste entiteit (Kyndryl) zal in Nederland enkele honderden medewerkers in dienst hebben. De betreffende medewerkers behouden dezelfde arbeidsvoorwaarden en blijven in 2021 pensioen opbouwen bij SPIN.

Aanpassing UFR

Vanaf 2021 wordt de wijze van vaststelling van de UFR in vier stappen (telkens per 1 januari) aangepast. De wijziging heeft de aankomende jaren gevolgen voor onze nominale dekkinggraad. Het daadwerkelijk verschil tussen de huidige en de nieuwe UFR-methodiek hangt af van het niveau van de markttrente en de ontwikkeling ervan. Op basis van de nu beschikbare gegevens verwachten wij een impact op onze dekkinggraad per 1 januari 2021 van 0,4% negatief tot een totaal negatief effect per 1 januari 2024 van circa 1,7% negatief.

2.10 Vaststelling verslag van het Algemeen bestuur

Amstelveen, 17 juni 2021

Het Algemeen bestuur

E.W. Galesloot-Vaal, voorzitter

M. Hus, vice-voorzitter

R.W. Houweling, secretaris

R. Griffioen

R.A.C. van Schayk

S.L. Movig

K. Verloop

W.A.P. van Eechoud, directeur

L.A.N. Gielissen, adjunct-directeur

3 Verantwoording en toezicht

3.1 Verslag intern toezicht

3.1.1 Samenvatting verslag van het Intern toezicht

Stichting Pensioenfonds IBM Nederland (SPIN of het fonds) heeft een one-tier board met een onafhankelijk voorzitter. In een one-tier board bestuursmodel maakt het intern toezicht integraal deel uit van het bestuur van het fonds. De niet uitvoerende bestuurders (NUB-ers) besturen én houden toezicht.

De NUB-ers zijn actief betrokken bij het besturen van het fonds. Zij worden hierdoor in een vroegtijdig stadium betrokken bij het besluitvormingsproces en houden actief en frequent toezicht op de uitvoering van besluiten. Dit vergt tijd, maar waarborgt tegelijkertijd dat de NUB-ers tijdig en goed op de hoogte zijn van wat er bij het fonds speelt. Dit is de basis voor hun toezichthoudende rol.

Het NUB bestaat, naast de onafhankelijk voorzitter, uit drie leden namens IBM (bestuurders A), twee leden namens de COR/GOR en een lid namens de pensioengerechtigden (beide bestuurders B). In 2020 zijn de volgende wijzigingen geweest in de samenstelling van het NUB, t.w.:

- Liesbeth Galesloot is benoemd als onafhankelijk voorzitter van het fonds voor een periode van drie (3) jaar. Zij volgt hiermee Roeland van Vledder op die gedurende zes (6) jaar deze positie heeft vervuld.
- Søren Movig is herbenoemd voor een volgende termijn van drie jaar, ingaande 1 juli 2020, als niet-uitvoerend bestuurder B van SPIN.
- Rijk Griffioen is herbenoemd voor een volgende termijn van drie jaar, ingaande 1 juli 2020, als niet-uitvoerend bestuurder A van SPIN.

Verder laat het NUB zich ondersteunen door een auditcommissie (AC) op de terreinen (1) vermogensbeheer en beleggingsbeleid, (2) risicomanagement, interne controle en compliance en (3) jaarverslag inclusief accountants-/actuarisverslag. De AC bestaat uit een externe voorzitter, t.w. Tom Steenkamp, een extern lid, t.w. Paul Snoek en twee leden van het NUB, t.w. Rinus Verloop en Søren Movig. Ieder lid heeft een van de genoemde toezichtsgebieden in portefeuille.

Invulling intern toezicht en werkwijze

De wettelijke taken van het NUB vinden hun basis in artikel 104 van de Pensioenwet. Het intern toezicht is ten minste belast met het toezien op, respectievelijk verantwoordelijk voor:

- een adequate risicobeheersing;
- een evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- het afleggen van verantwoording aan het verantwoordingsorgaan (VO), de werkgever en in het jaarverslag.

Het NUB beoordeelt procedures, processen, checks and balances in het licht van voorgaande toezichtstaken. Het intern toezicht vervult zijn toezichttaak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering door het pensioenfonds. De toezichttaak van het NUB in een gemengd model maakt deel uit van de integrale bestuurstaak. Het NUB ziet erop toe dat de Code Pensioenfonds

Het NUB heeft in 2020 vier (4) keer als zodanig vergaderd (naast de algemene bestuursvergaderingen en de strategiedagen). Het NUB werkt met een eigen agendavoering, waarin een of meerdere toezichtsgebieden zijn uitgelicht. Het NUB werkt met een toezichtsmatrix. Daarin is vastgelegd welke NUB-ers (uit de geleding IBM of de deelnemers) verantwoordelijk is op elk beleidsterrein.

De AC heeft in 2020 eveneens vier (4) keer vergaderd. In de eerste vergadering heeft de AC de jaarplanning besproken, t.w. een 'longlist' met aandachtspunten per toezichtsgebied,

die in de drie volgende AC-vergaderingen van het jaar in meer detail zijn besproken. Daarbij heeft in drie (3) vergaderingen telkens één specifiek toezichtsgebied centraal gestaan. De hoofdonderwerpen worden aan het begin van het kalenderjaar vastgesteld en gecommuniceerd naar de leden van de AC, alle bestuursleden en eventueel andere genodigden.

Zowel het NUB, de AC als het UB stellen notulen op en wisselen die uit voor maximale transparantie. De bevindingen, oordelen en aanbevelingen van de AC worden vastgelegd in notulen en dienen als input voor en ter bespreking tijdens de NUB-vergaderingen.

Ten behoeve van de scheiding van de toezichthoudende en bestuurlijke rol van het NUB en om haar taken effectief en efficiënt uit te voeren dient het volgende:

- de NUB-vergaderingen hebben een eigen agendavoering;
- er is een template ontwikkeld op basis waarvan het NUB per toezichtsgebied haar taak uitoefent, opdat het bijdraagt aan een effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. Onderdelen van de template zijn: (1) vaststelling van het normen- en beleidskader, (2) de verrichte werkzaamheden en (3) oordeelsvorming (bevindingen, oordeel en aanbevelingen). Op deze wijze is beoogd het intern toezicht op gestructureerde wijze in te vullen alsook in het op zorgvuldige en adequate wijze van verantwoording afleggen in een one-tier board;
- het NUB werkt met een (eigen) jaarplanning waarin staat vermeld welke taken het NUB zich voorneemt uit te voeren, hoe de taken worden ingevuld en wanneer dat zal plaatsvinden;
- hebben er reguliere overleggen plaats tussen de portefeuillehouders van een toezichtsgebied met de verantwoordelijke uitvoerend bestuurder;
- het NUB heeft op overzichtelijke wijze alle aanbevelingen gebundeld en monitort de opvolging daarvan door op kwartaalbasis de stand van zaken te bespreken; sinds 2H 2020 wordt het uitvoerend bestuur uitgenodigd in de NUB vergadering om met elkaar de (status van de) aanbevelingen in een dialoog door te nemen;
- het NUB heeft een AC ingesteld ter versterking van het functioneren van het intern toezicht;
- het NUB legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van bevoegdheden aan het VO.

Informatievoorziening NUB

Het NUB maakt voor haar werkzaamheden primair gebruik van stukken die door het UB, de risicomanager en/of het bestuursbureau zijn opgesteld. Voor deze stukken geldt dat zij tijdig beschikbaar zijn, van een goede kwaliteit zijn en van een duidelijke toelichting worden voorzien. In 2020 is in overleg met het UB een belangrijke stap gezet in het op een toegankelijker wijze beschikbaar te stellen van alle relevante fondsdocumenten.

De NUB-ers hebben regelmatig (voor)overleg met het UB en het bestuursbureau. Er vindt op wekelijkse basis werkoverleg tussen voorzitter en uitvoerend bestuurder(s) plaats. Daarnaast heeft het NUB met de belangrijkste uitbestedingspartijen van SPIN ten minste eenmaal per jaar zelfstandig overleg om zich zo een beeld te vormen hoe deze partners de samenwerking met SPIN ervaren. Verder vindt regulier overleg plaats met de actuaris en accountant.

De AC maakt gebruik van het laatst beschikbare toezichtsverslag van de desbetreffende niet uitvoerende bestuurders voor een specifiek toezichtsgebied. Daarnaast maakt de AC gebruik van dezelfde stukken als het NUB, de bestaande fondsdocumentatie en nodigt zij ter zake kundigen uit (bijvoorbeeld de accountant, actuaris, risicomanager en/of andere medewerkers van het bestuursbureau).

Verrichte activiteiten

Het NUB heeft in 2020 op basis van de wettelijke en statutaire taken, naast de reguliere beleidsterreinen, een aantal specifieke punten behandeld, t.w. (1) implementatie Eigen Risico Beoordeling (ERB) en (2) tijdige keuzes en implementatie over toekomst (uitvoeringsvorm). Deze thema's zijn mede gekozen omdat het belangrijke ontwikkelingen/veranderingen betreft voor het fonds.

Het NUB heeft in haar toezicht het totale bestuurspectrum in ogenschouw genomen. In lijn met de omschrijving van de norm c.q. het beleidskader waaraan getoetst is, worden de bevindingen weergegeven onder de thema's: vermogensbeheer en beleggingsbeleid, risicomanagement en compliance, pension fund governance, juridische zaken, communicatie, uitbesteding en IT, DC, uitvoeringsovereenkomst en abtn, pensioenreglementen, organisatie en als laatste jaarverslag. Bij de beoordeling worden de volgende stappen doorlopen: vaststelling normenkader, beoordelen documentatie, gesprekken met functionarissen, opstellen toezichtsverslag, behandelen toezichtsverslag in de NUB vergadering en vaststellen bevindingen en aanbevelingen.

Het NUB maakt daarbij gebruik van de input van de AC vanuit de verslaglegging van de AC vergaderingen alsmede het door de AC opgestelde jaarverslag. Deze input is verwerkt in het verslag intern toezicht. Het jaarverslag van de AC is als bijlage 1 aangehecht.

Het NUB ziet er verder op toe dat het fonds de Code Pensioenfondsen (Code) juist toepast en hier verantwoording over aflegt. Een onderdeel daarvan is het integraal behandelen van het document 'Verslag toepassing Code Pensioenfondsen'; in dit document zijn de normen opgenomen uit de Code en per norm is in bullets aangegeven hoe SPIN deze toepast. Indien dit deels of niet het geval is, dan wordt dat uitgelegd. Daar waar het bestuur aangeeft af te wijken van de Code vindt indringende discussie plaats. In 2020 is de invulling van diversiteit veelvuldig onder de aandacht gebracht.

Bij elk van de hiervoor genoemde thema's heeft het NUB bevindingen en aanbevelingen geformuleerd. Het NUB constateert op basis van de gevoerde gesprekken, de bijgewoonde vergaderingen, de verslaglegging c.q. verantwoording dat het bestuur de aanbevelingen ter harte neemt. Het NUB constateert verder dat het bestuur zich bewust is van het belang van evenwichtige belangenafweging bij de besluitvorming en in haar (voorbereiding op de) besluitvorming expliciteert hoe zij hier invulling aan heeft gegeven. We merken hierbij in het bijzonder op:

- Het besluitvormingsdocument (de voorligger) dwingt betrokkenen bij de voorbereiding van de vergadering goed na te denken over evenwichtige belangenafweging, maar ook onderwerpen als belangenverstrengeling, kosten etc komen aan bod;
- Het NUB stelt tot haar tevredenheid vast dat bij (de voorbereiding op de) besluitvorming van beleidsdossiers standaard het (onafhankelijke) oordeel van risicomanagement deel uitmaakt.

Het NUB heeft in het verslag intern toezicht 2019 bij elk thema bevindingen en aanbevelingen geformuleerd. Het NUB stelt tot haar tevredenheid vast dat nagenoeg alle aanbevelingen adequaat zijn opgevolgd. Er vinden reguliere overleggen plaats tussen NUB-ers en het uitvoerend bestuur en het uitvoerend bestuur wordt uitgenodigd in de NUB vergadering om met elkaar de (status van de) aanbevelingen in een dialoog door te nemen. Dat heeft enorm geholpen.

Het NUB heeft in haar oordeel de rapportages van de AC betrokken en kan zich vinden in die constatering, bevindingen en aanbevelingen; daar waar het NUB een afwijkende opinie heeft is dat expliciet verwerkt in de verslaglegging. Het NUB heeft ervoor gekozen de bevindingen en aanbevelingen gedurende het jaar direct met het uitvoerend bestuur te delen. Dat is een zinvolle wijze van opereren; het uitvoerend bestuur zorgt voor een adequate opvolging van bevindingen en aanbevelingen. De volgende overwegingen worden daarbij in acht genomen:

- de belangen van alle belanghebbenden c.q. stakeholders zijn in voldoende mate in aanmerking genomen;
- de doelstellingen voor het jaar 2020 zijn in belangrijke mate gerealiseerd, maar het NUB constateert evenwel dat ook enkele doelstellingen niet zijn gerealiseerd en zijn doorgeschoven (in overleg met het bestuur). Daarnaast zijn ook niet voorziene majeure projecten opgepakt, waaronder in het bijzonder het in juni 2019 bereikte pensioenakkoord en de mogelijke impact daarvan voor het fonds, de aangekondigde opzegging van TKP (pensioenadministratie) en het opstarten van het project 'strategie en uitvoering';
- beslispunten worden goed voorbereid met over het algemeen uitgebreide besluitvormingsdocumenten;
- de aanbevelingen van het intern toezicht worden goed opgevolgd.

Oordeel over het uitvoerend bestuur

Het NUB komt op grond van het bovenstaande tot het oordeel dat het uitvoerend bestuur zijn taken in 2020 goed heeft uitgevoerd en dat belangrijke dossiers succesvol zijn afgerond. Het weet hierbij goed zijn prioriteiten te stellen en te bewaken.

Het jaar 2020 - stond in het teken (van het begin) van bijzondere en belangrijke (externe) ontwikkelingen:

- Zoals in de inleiding al aangehaald: het Coronavirus dat sinds maart 2020 ons land in de greep houdt. Het fonds houdt alle ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Het heeft daarbij, naast de financiële gevolgen, met name op de continuïteit van dienstverlening aan onze deelnemers door het fonds en uitbestedingspartners gelet.
- Medio 2019 heeft TKP aangegeven de dienstverlening per 31 december 2021 te willen beëindigen. Dit is voor het bestuur aanleiding geweest voor een herijking van de fondsstrategie met een 5 jaars horizon. In 2020 heeft de herijking van de fondsstrategie plaatsgevonden, in het bijzonder het kiezen van een passende uitvoeringsvorm.
- Minister Koolmees (SZW) heeft begin juni 2019 de principe afspraken van het pensioenakkoord bekend gemaakt waarin contouren zijn geschetst over een nieuw toezichtkader voor pensioenfondsen en aanliggende fiscale wetgeving: dat heeft in potentie enorme impact op onze pensioenregelingen en de uitvoeringsovereenkomst. In 2020 is veel tijd besteed aan de voorbereidingen op een nieuw stelsel (met alle onzekerheden van dien).
- De aankondiging van IBM op 8 oktober 2020 dat een materieel deel van ook de Nederlandse business wordt afgesplitst. Dat vraagt veel tijd van het fonds en de andere stakeholders. Dit project zal zeer bepalend zijn voor de voortgang die IBM in 2021 met de voorbereiding op het pensioenakkoord kan maken en zal bovendien in de nieuw op te zetten uitvoeringsvorm mee genomen (moeten) worden.

Deze bijzondere ontwikkelingen en mede daardoor de bredere discussie over de toekomst van het fonds hebben veel capaciteit gevergd van het bureau. Het bureau heeft goed werk geleverd door in deze bijzondere tijden naast deze ontwikkelingen het overgrote deel van de doelstellingen uit het jaarplan 2020 te realiseren.

Het NUB stelt met het uitvoerend bestuur vast dat er in 2020 bijzonder goede resultaten zijn bereikt. Er is een keuze gemaakt voor de nieuwe uitvoeringsvorm, t.w. het zelf gaan uitvoeren van de administratie. Het bestuur heeft in 2020 mede aan de hand van strategiesessies een weloverwogen besluit kunnen nemen. Het is een zeer belangrijk en bepalend project voor SPIN. De governance is verder ingericht met de benoeming en inrichting van de sleutelfunctiehouders.

Verder zijn er 2 eigen risico beoordelingen (ERB's) uitgevoerd. De vereisten om te voldoen aan IORP II zijn in place. Er is een nieuwe voorzitter benoemd (Liesbeth Galesloot) die met ingang 1 juli 2020 het stokje heeft overgenomen van Roeland van Vledder. Daarmee is ook weer een stap gezet in ons stappenplan ter bevordering van de diversiteit binnen

onze fondsgremia. Voor de portefeuille bedrijfsobligaties zijn managers geselecteerd; de onderhandelingen met een van de partijen is in november afgerond, de tweede volgt in Q1 2021. Het lijkt erop dat het fonds met IBM Nederland na een lang onderhandelingsproces een nieuwe uitvoeringsovereenkomst overeen zal komen (definitieve overeenstemming wordt verwacht in Q2 2021). Alsdan zijn bepaalde afspraken verduidelijkt, met name op het gebied van vermogenoverschotten en het integreren van ons DRBF beleid. En last but not least: we hebben een mooi resultaat geboekt met het introduceren van de campagne 'heb ik straks genoeg?'; daarmee is invulling gegeven aan doelstelling van 2020 op het gebied van het verbeteren van het DC product.

Dankwoord

Het NUB spreekt haar waardering uit voor de inzet van het uitvoerend bestuur, de medewerkers van SPIN, het verantwoordingsorgaan en alle andere betrokkenen voor de open dialoog en de prettige samenwerking, juist ook in deze bijzondere (en onzekere) tijden.

Het integrale verslag intern toezicht 2020 is beschikbaar op de website van het fonds (www.spin.nl).

Amstelveen, 17 juni 2021

Het Intern toezicht

E.W. Galesloot-Vaal, voorzitter

R.W. Houweling, secretaris

M. Hus, vice-voorzitter

K. Verloop

R. Griffioen

R.A.C. van Schayk

S.L. Movig

3.1.2 Reactie van het Dagelijks bestuur

Het Uitvoerend bestuur (UB) dankt de Niet-uitvoerende bestuurders (NUB) voor het uitgebrachte verslag 2020 en het hierin opgenomen positieve oordeel. De mooie resultaten hadden we niet kunnen bereiken zonder de niet aflatende inzet, toewijding en professionaliteit van onze collega's. Het maakt dat we ook weer met vertrouwen uit kijken naar 2021.

3.2 Verslag Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan ("VO") kwam in 2020 tweemaal bijeen in Amstelveen – in januari en februari - en heeft vijf keer vergaderd via Webex.

Het VO heeft onder meer inzage gekregen in diverse bestuursverslagen en documenten over het jaar 2020, waaronder het verslag intern toezicht 2020. Gedurende het jaar is er regelmatig overleg geweest met (delegaties) van het uitvoerend en niet uitvoerend bestuur van SPIN. Tevens is met de accountant en certificerend actuaaris van het fonds overleg geweest.

Het VO heeft vanuit haar adviestaak in 2020 positief advies gegeven over de volgende onderwerpen

- Aanpassing van het klachten- en geschillenreglement
- Aanpassing van het VO-reglement
- Invulling discretie bestuur ten aanzien van premiekorting

Het VO is door het bestuur op zorgvuldige wijze betrokken bij op handen zijnde veranderingen zoals de Nieuwe Pensioenwet, de keuze voor de uitvoering en de consequenties van de reorganisatie van IBM.

Het VO dankt het bestuur voor de goede samenwerking in 2020 en spreekt haar waardering uit over het beleid van SPIN en de uitvoering daarvan. Deze waardering is gebaseerd op de waarnemingen die de verschillende commissies hieronder hebben vastgelegd.

Pensioen Fund Governance

Covid-19

Eind maart heeft het algemeen bestuur de crisis aanpak n.a.v. Covid-19 geformaliseerd in overeenstemming met de bestaande noodprocedure. Tijdens de evaluatie door het bestuur is gebleken dat de noodprocedure inzake DB-beleggingen effectief is geweest en ook de gewenste helderheid in processen heeft geboden.

IORP II

In 2019 heeft op IORP II gebaseerde wetgeving het bestuur genoodzaakt sleutelfuncties in te richten, op het gebied van risicobeheer, actuariaat en interne audit. Op basis van een beoordeling van DNB heeft er in 2020 een aanpassing plaatsgevonden van de sleutelfunctiehouder betreffende interne audit, waarbij deze functie niet intern maar via een externe deskundige wordt ingevuld.

VO-verkiezingen

In het eerste kwartaal van 2020 zijn er verkiezingen gehouden voor de vijf vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden en de drie vertegenwoordigers van de actieve medewerkers in het VO.

Alle vier de leden die namens de werkgever zitting hebben in het VO zijn herbenoemd.

Het aantal uitgebrachte stemmen was licht hoger dan in 2017 en lag rond de 36% van het aantal stemgerechtigden. Ondanks deze stijging blijft de zichtbaarheid van het VO een punt ter verbetering.

In tegenstelling tot eerdere verkiezingen werd de kiezers gevraagd slechts op één kandidaat te stemmen in plaats van op het aantal kandidaten gelijk aan het aantal zetels. Zowel richting het VO als ook richting de kiezers was deze aanpassing van de verkiezingsprocedure niet helder genoeg gecommuniceerd, hetgeen heeft geleid tot enige onduidelijkheden.

In 2020 werd 2% van de stemmen van de pensioengerechtigden postaal uitgebracht. SPIN overweegt, vanwege dit lage percentage, per post stemmen af te schaffen. Het VO is van mening dat met name voor de pensioengerechtigden deze optie zou moeten blijven bestaan.

De interesse voor kandidaatstelling bij de actieve deelnemers blijft achter. Ondanks diverse inspanningen waren er slechts vier kandidaten, voor drie zetels. Voor de toekomst kan deze ontwikkeling tot gevolg hebben dat te weinig actieve deelnemers bereid zijn in het VO-zitting te nemen. Het bestuur, het VO en IBM zullen zich moeten inspannen om de interesse voor en daarmee mogelijk ook de diversiteit in het VO te vergroten.

Intern Toezicht

Het VO ziet een actieve en gestructureerde manier waarop het niet-uitvoerend bestuur (NUB) zijn taken het afgelopen jaar heeft uitgevoerd. Op het gebied van risicobeheersing, beleggingsbeleid en financiële informatieverstrekking wordt het NUB daarbij

ondersteund door de Audit Commissie (AC). De veranderende omgeving waarbinnen SPIN zich op moment bevindt, vraagt om extra aandacht vanuit de AC voor de risico's die daarmee verbonden zijn.

Het VO ziet graag een verdieping van de werkzaamheden van de AC, ter verdere versterking van het NUB.

Missie en Visie

In het VO-verslag over 2019 werd al door het VO geconstateerd dat de missie en visie van SPIN de afgelopen jaren niet zijn veranderd. Echter, de volgende ontwikkelingen in 2020 zullen het bestuur dwingen de visie te herzien

Opzegging uitbestedingsovereenkomst door TKP

Het bestuur heeft besloten de aan TKP uitbestede werkzaamheden voor een groot deel weer zelf te gaan uitvoeren. SPIN wordt daarmee, vanaf 2022, een zelfadministrerend fonds (ZAF). Dit lijkt in tegenstelling tot de in 2020 gebruikte visie; echter het VO onderschrijft dat dit, met de huidige kennis, de juiste beslissing lijkt.

Het VO vraagt het bestuur deze overgang genoeg tijd en aandacht te geven, gelet op mogelijke impact op alle deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds.

Pensioenakkoord

De vormgeving van een nieuwe pensioenregeling is aan de sociale partners; voor SPIN zijn dat IBM Nederland en de CORGOR. SPIN ziet het daarbij als de rol van het fonds om bij de aanpassingen ondersteunend te zijn aan het proces van sociale partners door middel van (technisch) advies en de overige stakeholders via het VO op een adequate manier mee te nemen. Tevens zal SPIN een toets doen op uitvoerbaarheid van de door sociale partners gemaakte afspraken. Het VO krijgt de mogelijkheid om te adviseren mochten oude rechten ingevaren gaan worden in een nieuwe regeling.

Bovengenoemde veranderingen zullen een zware wissel trekken op de organisatie van SPIN en komen boven op de extra inspanning die de uitwerking van het pensioenakkoord nu al met zich meebrengt.

Splitsing IBM Corporation

IBM Corporation heeft in 2020 aangekondigd zichzelf op te splitsen in twee zelfstandige bedrijven. IBM gaat zich concentreren op 'Hybrid Cloud' en AI-diensten en brengt de Managed Infrastructure Services business onder in een nieuw bedrijf (Kyndryl). De splitsing moet eind 2021 voltooid zijn en kan gevolgen hebben voor de samenstelling van het bestuur en het VO. Tevens zal het effect hebben op de uitvoeringsovereenkomst, waarover het VO zal adviseren. Een tijdige en gestructureerde betrokkenheid van SPIN en het VO bij de implementatie door IBM en Kyndryl, inzake de bij SPIN onder te brengen regeling ten behoeve van Kyndryl-medewerkers, is daarom naar onze mening noodzakelijk.

Risicomanagement

Risicomanagement heeft een duidelijke rol en autoriteit binnen SPIN, zowel in het besluitvormingsproces als bij de beoordeling van concept-(beleid)stukken.

Risicomanagement binnen SPIN

Met als input de notulen van de SPIN-bestuursvergaderingen, het verslag van de Audit-Commissie alsmede, dit jaar na aandringen en vertragingen, de SPIN-risicomonitor is er weer goed overleg geweest met de risicomanager van SPIN en het verantwoordelijke lid van het uitvoerend bestuur. Op basis van onze bevindingen concludeert het VO dat de rol

van risicomanagement – ook in 2020 – op een adequate wijze is uitgevoerd. De risicomanager van SPIN kan onafhankelijk zijn oordeel vormen en het bestuur neemt het risicomanagement – en het oordeel van de risicomanager – serieus. In 2020 is bij SPIN veel en goed voorbereidend werk gedaan op een aantal dossiers.

Risico's voor SPIN

In het kader van de verandering van TKP naar een ZAF is een Eigen Risico Beoordeling (ERB) opgesteld en gedeeld met de DNB, alsmede met het VO.

Om de risico's gerelateerd aan het pensioenakkoord te minimaliseren is met meerdere partijen een lobby uitgevoerd naar de overheid. Er zijn echter nog veel onduidelijkheden in het akkoord. In het gekozen toekomstscenario is daarom ook goed gekeken naar de flexibiliteit van de inrichting.

Eind 2020 announceerde IBM dat een deel van haar bedrijf zal worden verzelfstandigd in een nieuw onderdeel, inmiddels genaamd 'Kyndryl'. De aannahme is gedaan dat de Kyndryl-medewerkers dezelfde pensioenregeling houden als bij IBM. In 2021 zal blijken of deze aannahme correct is en of Kyndryl via SPIN haar pensioenregeling zal blijven uitvoeren. Indien SPIN ook de uitvoerder voor Kyndryl zal zijn, dan zal hiervoor in 2021/2022 de juiste governance moeten worden ingericht en zal een implementatietraject volgen. SPIN heeft tevens gekeken naar haar kritische massa om zelfstandig door te kunnen gaan.

SPIN streeft ernaar om de migratie naar de nieuwe zelfadministrerend fonds (ZAF)-omgeving en de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel te scheiden om de implementatierisico's te verkleinen.

Op gebied van cybercriminaliteit is een inventarisatie conform het vernieuwde ICT-securitybeleid bij de uitbestedingspartners uitgevoerd.

De jaarplanning vergt een stevige agenda gezien deze ontwikkelingen – die boven op de reguliere werkzaamheden komen – mede ook gezien de personele impact die mogelijk kan optreden als gevolg van reorganisaties bij IBM en de afsplitsing van Kyndryl. Het bestuur heeft de voortgang van de diverse projecten goed weten vast te houden en de risico's goed weten te mitigeren. Gezien de aanzienlijke agenda, vragen wij het bestuur blijvend aandacht te houden voor de risico's die deze situatie met zich meebrengt.

De belangrijkste risico's worden zoveel mogelijk adequaat opgepakt. De DC-propositie, de overgang naar een ZAF, het pensioenakkoord en Kyndryl hebben de aandacht die hiervoor nodig is.

De informatieverstrekking en de daaraan gerelateerde gesprekken met de Risicomanager, het SPIN-bestuur en de VO-risicocommissie zijn naar tevredenheid gelopen.

Beleggingen

Defined Benefit

In 2019 heeft het VO zijn waardering uitgesproken dat de implementatie van het complexe DRBF-project succesvol is afgerond. In 2020 heeft het VO kunnen constateren dat DRBF, zoals ook de bedoeling is, onder moeilijke omstandigheden goed heeft gewerkt. Ondanks de heftige verstoringen door COVID-19 van het beleggingsklimaat is de reële dekkingsgraad slechts licht gedaald. Wel is de vastgestelde 'pijngrens' van 109% doorbroken. Het bestuur heeft de conclusie getrokken, ook in overleg met de BAC, dat hier geen sprake was van een structurele situatie en heeft daarop de pijngrens tijdelijk aangepast naar 107% (grens VEV). De conclusie van het VO is dat het bestuur adequaat op deze situatie heeft gereageerd. Inmiddels is de grens weer teruggebracht naar 109%.

Naar wij begrepen hebben ligt een belangrijke oorzaak in de inflatie-gerelateerde portefeuille. Het beleid is om mogelijke risico's in de portefeuille zoveel mogelijk af te dekken. Dat kan in extreme gevallen leiden tot de situatie die zich nu heeft voorgedaan. Het VO heeft, na overleg met de verantwoordelijke bestuursleden, de conclusie getrokken dat de gebruikte scenario's van DRBF 'pandemie'-bestendig zijn geweest. Dat geeft vertrouwen dat ook bij (mogelijke) toekomstige schokken de pensioenen goed beschermd zijn.

In de bevinding uit 2019 met betrekking tot problemen bij de evaluatie van de diverse assets in de beleggingsportefeuille concludeert het VO dat in 2020 hiervoor meer aandacht is geweest.

Wel krijgt het VO uit de diverse stukken de indruk dat de evaluaties niet altijd soepel en conform plan zijn verlopen. Zo is bijvoorbeeld de matching portefeuille geëvalueerd. Dit hebben betrokkenen als een veelomvattende en bewerkelijke taak ervaren, met name de omvang ervan. De conclusie is dat de huidige intensiteit van de evaluatie-kalender, die uitgaat van eens per drie jaar alle asset-categorieën te evalueren, veel van de organisatie vraagt. Het VO is van mening dat niet de hoeveelheid evaluaties leidend moet zijn maar de kwaliteit en de implementatie van de conclusies. Het VO merkt op dat continuïteit, kwaliteit en hoeveelheid resources een belangrijke rol spelen in voornoemde activiteiten en is op basis van het overleg met (een deel van) het bestuur tot de conclusie gekomen dat dit ook een aandachtspunt is van het bestuur.

Het VO heeft geconstateerd dat SPIN gebruik maakt van diverse adviseurs, waarbij al snel het risico van belangenverstremming kan optreden. Wij noemen hier als voorbeeld de rollen van Cardano en RFE. Het VO vraagt het bestuur bij de inhuur van adviseurs structureel aandacht aan dit onderwerp te besteden.

Met betrekking tot ESG constateert het VO dat SPIN qua ranking in vergelijking met andere pensioenfondsen in het afgelopen jaar is gedaald. Het VO is van mening dat het ambitieniveau aangescherpt kan worden. Het VO wil daar graag nader met het bestuur in overleg.

Defined Contribution

DB is goed uit het moeilijke beleggingsjaar 2020 gekomen door DRBF. Dit tool bestaat niet voor DC. Ook hier kunnen we echter tot tevredenheid vaststellen dat DC er relatief goed is uitgekomen en dat de lifecycle-structuur prima zijn werk doet. Wel kunnen problemen ontstaan als je vlak voor je pensionering zit. De gratis externe advisering over de aankoop van het pensioen wordt als nuttig ervaren.

SPIN geeft keurige informatie m.b.t. fondsen waarin wordt belegd en de behaalde resultaten. Het zou bijdragen aan het inzicht in de diverse DC-prestaties als deze voorzien kunnen worden van een benchmark, bijvoorbeeld een MSCI-wereldindex of andere relevante indexen en een prestatie-overzicht over een wat langere termijn dan het huidige kwartaalinzicht. Het VO roept het bestuur op hier aandacht aan te besteden. Dit mede omdat bij de toekomstige opbouw, na invoering van de nieuwe pensioenwetgeving, het belang van DC verder zal toenemen.

In 2020 heeft SPIN voor de actieve DC-deelnemers de mogelijkheid geschapen om, binnen de fiscale ruimte, zelf extra bij te storten in hun individuele DC-kapitaal. Deze mogelijkheid, die in 2006 was gesloten, is hiermee in ere hersteld.

Verder heeft SPIN deze deelnemers op individueel niveau verder inzicht gegeven omtrent de mate waarin het verwachte pensioen zich verhoudt tot hun huidige pensioengevende IBM inkomen en persoonlijke situatie met de NIBUD-norm als uitgangspunt. Uiteraard wordt de kwaliteit van dit inzicht beperkt door de gegevens waarover SPIN beschikt.

Mede gezien de ontwikkelingen in het pensioenlandschap, waarbij vanaf 2026 iedereen naar verwachting alleen nog maar in een DC-systematiek gaat opbouwen, is het tijdig verhogen van de interesse in dit onderwerp naar mening van het VO erg belangrijk. Ook het faciliteren en stimuleren van het inwinnen van persoonlijk advies en het maken van een financieel plan voor de eigen privé-situatie kan hieraan ondersteunend zijn. Dit is zeker zo nu vanuit IBM er vooralsnog geen signalen zijn dat haar standaard premie-inleg op een niveau zal worden gebracht waarbij de pensioenverwachting richting de landelijke norm uit kan komen, zonder extra inleg van de deelnemer zelf.

Het VO maakt zich zorgen of de medewerkers die mogelijk een ontoereikend pensioen hebben, dit wel voldoende beseffen. Het overgaan tot actie is daarvan immers afhankelijk. Het VO wil hierbij SPIN oproepen aan deze groep blijvend aandacht te schenken. De kracht van de boodschap zit vaak in de herhaling.

Communicatie

In 2020 werden we overvallen door de Corona-pandemie en dit zorgde ervoor dat goede en effectieve digitale communicatie door SPIN nog belangrijker werd.

Naar de deelnemers

Het VO waardeert derhalve de genomen stappen ter verbetering van de uitvoering van het communicatiebeleid en realisatie van gestelde doelstellingen gedurende het afgelopen jaar. Voorbeeld is onder meer het bieden van inzicht in de pensioenopbouw aan de actieve deelnemers.

Om mogelijk verkeerde perceptie en/of interpretatie over de uitkomst van de DC-regeling te verkleinen is de campagne 'Ontoereikend Pensioen' opgestart. Als onderdeel van deze campagne zijn er in september 2020 gepersonaliseerde brieven en e-mails, gestuurd naar de DC-deelnemers met als onderwerp "heeft u straks genoeg?". Dit alles om het bewustzijn van de deelnemers in de DC-regeling te vergroten over de stand van zaken van hun pensioen en de mogelijkheid om te acteren. Het VO is tevreden dat SPIN deze actie, waarover in 2019 al het nodige is besproken, in 2020 daadwerkelijk vorm heeft kunnen geven om zo medewerkers te informeren maar tevens ook te stimuleren zich meer te verdiepen in deze materie en zichzelf eigenaar te voelen van hun eigen pensioenvoorziening

Vervolgens was er begin november een nieuwe uitzending van Pensioen-TV met als thema "hoe kom ik erachter of mijn pensioen voldoende is?" en "wat kan ik doen als mijn pensioen straks niet genoeg is?". Ook heeft SPIN extra ondersteuning geboden aan deelnemers die in 2020 met hun DC-kapitaal een pensioen gingen kopen bij een verzekeraar. De opmerking die we hierbij maken is dat het ons niet duidelijk is in welke mate de diverse campagne-uitingen effect hebben gescoord.

De verzending van de UPO's was in 2020 relatief laat. Via de SPIN-nieuwsbrief werd die vertraging aan de deelnemers gecommuniceerd. Het VO vraagt het bestuur om de ingezette lijn, de UPO's in het tweede kwartaal te versturen, te herstellen.

De helpdesk ten behoeve van de deelnemers en gepensioneerden verzorgd door TKP blijkt goed te functioneren. Er zijn het VO in 2020 geen klachten dienaangaande bekend.

Ontwikkelingen in de communicatie

Er is in 2020 zeker grote inspanning geleverd rondom DC-communicatie en ook de aanhoudende aandacht voor de DB-populatie mag niet onvermeld worden gelaten. Uitdaging voor de toekomst is om alle deelnemers te voorzien van specifiek op hun situatie toegespitste communicatie. Om de kwaliteit van de communicatie te borgen herhaalt het VO de opmerking uit het jaarverslag 2019 om, waar relevant, communicatie

uitingen vooraf door een deelnemerspanel op de inhoudelijke kwaliteit te laten toetsen en de effectiviteit naderhand te meten.

Dit wordt nog belangrijker in 2021 met de afsplitsing van overgang naar een ZAF, het pensioenakkoord en Kyndryl. Deze ontwikkelingen vragen om zorgvuldige communicatie naar alle deelnemers, gepensioneerden en slapers.

Verder kan ook de opvolging van het eerdere initiatief van de Pensioen-TV bijdragen aan meer bewustzijn bij de deelnemers over hun pensioen.

Educatie

Voor het uitvoeren van haar taak heeft het verantwoordingsorgaan de juiste competenties nodig. Eind 2019 is een individuele evaluatie uitgevoerd van de competenties van alle VO-leden, welke heeft geleid tot een educatieplan en een toetsing die in 2020 heeft plaatsgevonden.

Het resultaat is dat de algemene teamcompetentie verhoogd is: zeven leden hebben nu SPEN (Stichting Permanente Educatie Nederland) -niveau A en vijf leden hebben certificaten behaald voor deelgebieden. De twee VO-leden die in 2020 nieuw zijn aangetreden, hebben de opleiding in de 2^e helft van 2020 gevolgd. Het doel voor 2021 is meer VO leden op niveau A te certificeren.

3.2.1 Reactie van het Algemeen bestuur

Het bestuur dankt het Verantwoordingsorgaan voor de inzet, de constructieve samenwerking en de grote betrokkenheid van de leden en feliciteert de leden met de behaalde educatieresultaten. Met belangstelling heeft het bestuur kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het VO. De aanbevelingen worden door het bestuur meegenomen in de uitvoering van de werkzaamheden in 2021 en wij zullen het VO uiteraard informeren over de opvolging daarvan.

4 Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december 2020

(bedragen in € x 1.000)

Ref. ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
1 Beleggingen voor risico pensioenfonds		
- Vastgoedbeleggingen	-	69.217
- Aandelen	160	982
- Vastrentende waarden	4.333.265	4.114.604
- Derivaten	348.028	242.147
- Overige beleggingen	495.970	454.505
	5.177.423	4.881.455
2 Beleggingen voor risico deelnemers	600.416	547.553
3 Materiële vaste activa	125	150
4 Vorderingen en overlopende activa	12.960	10.139
5 Overige activa	4.987	7.361
TOTAAL	5.795.911	5.446.658

Ref. PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
6 Stichtingskapitaal en reserves	1.371.466	1.305.374
7 Technische voorzieningen	3.723.421	3.525.330
8 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	600.416	547.553
9 Derivaten	86.204	53.839
10 Overige schulden en overlopende passiva	14.404	14.562
TOTAAL	5.795.911	5.446.658

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf paragraaf 4.4.3 en paragraaf 4.4.6.

4.2 Staat van baten en lasten

(bedragen in € x 1.000)

Referentie	BATEN	2020	2019
11	Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	2.673	4.082
12	Premiebijdragen risico deelnemers	15.650	15.126
13	Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	413.125	497.193
14	Beleggingsresultaten risico deelnemers	58.915	82.011
15	Overige baten	19	112
	TOTAAL BATEN	490.382	598.524
	LASTEN		
16	Pensioenuitkeringen	151.172	148.167
17	Pensioenuitvoeringskosten	2.322	2.473
	Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
	Pensioenopbouw	19.340	17.246
	Toeslagverlening	67.321	46.335
	Rentetoevoeging	-12.226	-7.663
	Ottrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-152.487	-149.588
	Wijziging marktrente	307.974	361.683
	Wijziging actuariële uitgangspunten	-23.131	-38.379
	Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-33	-318
	Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-10.189	-5.202
		196.569	224.114
18	Mutatie overige technische voorzieningen	1.522	2.682
19	Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	52.863	83.271
20	Saldo overdrachten van rechten	19.772	12.978
21	Overige lasten	70	2.198
	TOTAAL LASTEN	424.290	475.883
	Saldo van baten en lasten	66.092	122.641
	Bestemming van het saldo van baten en lasten		
	Reserves Actuariële- en Beleggingsrisico's	-8.827	31.060
	Overige reserves	74.919	91.581
		66.092	122.641

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf paragraaf 4.4.10.

4.3 Kasstroomoverzicht

(bedragen in € x 1.000)

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premies	19.055	19.014
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	803	1.126
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	2.184	2.116
	22.042	22.256
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-150.904	-147.717
Betaald in verband met overdracht van rechten	-23.838	-9.606
Betaalde premies herverzekering	-5.452	-2.797
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.974	-5.684
	-185.168	-165.804
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten	-163.126	-143.548
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	21.706	73.701
Verkopen en aflossingen van beleggingen	2.455.282	2.265.843
Verkopen beleggingen deelnemers DC kapitaal	79.311	47.050
	2.556.229	2.386.594
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-2.320.936	-2.181.146
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-4.926	-5.565
Aankopen beleggingen deelnemers DC kapitaal	-69.685	-51.851
	-2.395.547	-2.238.562
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	160.752	148.032
Netto kasstroom	-2.374	4.484
Mutatie liquide middelen	-2.374	4.484
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen primo boekjaar	7.361	2.877
Liquide middelen ultimo boekjaar (5)	4.987	7.361

4.4 Toelichting op de Jaarrekening

4.4.1 Algemeen

Activiteiten

Stichting Pensioenfonds IBM Nederland (hierna 'het pensioenfonds'), is statutair gevestigd te Amsterdam en feitelijk te Amstelveen. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41215424.

Doel van het fonds is het verstrekken van pensioenuitkeringen op basis van statuten, pensioenreglementen en individuele pensioenovereenkomsten die zijn bestemd voor ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds. Het bestuur heeft op 17 juni 2021 de jaarrekening vastgesteld.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

4.4.2 Grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in euro's x 1.000, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeden en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:	2020		2019	
	31 december 2020	Gemiddeld 2020	31 december 2019	Gemiddeld 2019
USD	1,1240	1,1480	1,1230	1,1190
GBP	0,8950	0,8880	0,8470	0,8740
JPN	126,3250	121,9860	121,9880	121,9470

De vermelde gemiddelde valutakoersen zijn gebaseerd op middeling van de valutakoersen per maandeinde.

Tabel 21. Valutakoersen ten opzichte van de Euro

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Door het bestuur gevormde oordelen bij toepassing van de grondslagen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening, hebben met name betrekking op de beleggingen en de technische voorzieningen.

Schattingswijziging

In 2020 heeft er een wijziging van de toe te passen AG-prognosetafel plaatsgevonden en is de ervaringssterfte aangepast. De technische voorziening per 31 december 2020 is op basis van deze nieuwe inschattingen bepaald. Het effect van deze aanpassing bedraagt – € 74.232 voor de AG2020 prognosetafel en € 51.101 voor de ervaringssterfte. Het effect van deze schattingswijziging op de dekkingsgraad bedraagt 0,8%-punt positief. Ten tijde van de berekening van de AG2020 prognosetafel was er nog geen statistische informatie over de effecten van Covid-19 bekend. Ook nu kunnen die effecten nog niet statistisch betrouwbaar worden bepaald.

Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de langlopende- en kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

4.4.3 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

Beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Slechts indien de marktwaarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Aandelen

De marktwaarde van beursgenoteerde aandelen is de beursnotering per balansdatum.

Vastrentende waarden

De marktwaarde van beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen is de beursnotering per balansdatum. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde beleggingen betreffen beleggingen in fondsen. Voor waardering wordt de Net Asset Value gehanteerd.

Derivaten

De derivaten worden gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde van derivaten wordt bepaald op basis van een model waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid. Voor rentederivaten betreft dit de overnight indexed swap curve.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor Private Equity wordt hiervoor de methodiek van een General Partner gehanteerd. Deze kan per investering anders zijn, en staat ook in het verkoopcontract (de AFS Available for Sale) per investering omschreven. De liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit een verbouwing aan het huurpand, kantoorapparatuur en kantoorinventaris. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen wordt rekening gehouden. De afschrijvingstermijn voor de verbouwing is tien jaar, voor de kantoorapparatuur drie jaar en voor de kantoorinventaris vijf jaar.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid. Vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige activa

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Reserve Actuariële en Beleggingsrisico's

Deze reserve is gelijk aan het vereist eigen vermogen, zoals gedefinieerd in het FTK en berekend volgens de in de Regeling Pensioenwet voorgeschreven methode. Daarmee is het niveau van deze reserve mede afhankelijk van het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille van SPIN.

Overige reserves

De overige reserves worden jaarlijks gemuteerd door bestemming van het saldo van baten en lasten. De bestemming betreft het saldo van baten en lasten na aftrek van het bedrag dat bestemd is om te worden gemuteerd in de Reserve Actuariële risico's.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen voortkomend uit de op de balansdatum geldende pensioenreglementen. De belangrijkste kenmerken van de regeling zijn opgenomen in paragraaf 2.4 van het bestuursverslag.

Jaarlijks besluit het bestuur in het begin van het nieuwe boekjaar of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum genomen toeslagbesluiten zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt ten aanzien van de DB-regeling bij de berekening rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Als een DC deelnemer arbeidsongeschikt wordt, dan krijgt hij vrijstelling van premiebetaling. Omdat er nog wel inleg is in de toekomst, maar geen premie meer wordt ontvangen, wordt hiervoor een voorziening getroffen ter grootte van de toekomstig in het DC-kapitaal te storten premie tijdens arbeidsongeschiktheid. De toekomstig te storten premies worden gewaardeerd op basis van de contante waarde en rekening houdend met de marktrente. Deze voorziening van vrijgestelde DC inleg, is onderdeel van de DB voorziening.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- *Marktrente*: De gehanteerde marktrente is de rentetermijnstructuur zoals ultimo 2020 gepubliceerd door DNB. Ultimo 2020 was de gemiddelde rente 0,0% (2019: 0,6%);
- *Levensverwachting*: De levensverwachting is gebaseerd op de AG prognosetafel 2020 (2019: AG prognosetafel 2018), met gebruikmaking van generieke correctiefactoren naar inkomen. De correctiefactoren zijn gebaseerd op Willis Towers Watson 2020 ervaringssterfte (2019: Mercer ervaringssterfte 2019, inkomensklasse "Hoog");
- *Leeftijdsbepaling*: Leeftijden worden in jaren en maanden bepaald. Bij deelnemers met een aanspraak op uitgesteld ouderdomspensioen na de reglementaire pensioendatum wordt de leeftijd op de reglementaire pensioendatum gehanteerd en wordt de toekomstige duur op maanden naar beneden afgerond;

- *Pensioenleeftijd:* De pensioenleeftijd voor actieve deelnemers in de BasisPensioenregeling is gelijk aan de 1e dag van de maand volgend op de 67ste verjaardag. Voor gewezen deelnemers wordt de reguliere pensioenleeftijd van het reglement gehanteerd op grond waarvan deze aanspraken zijn ontstaan (60, 65 jaar of 67 jaar);
- *Partnerfrequentie en leeftijdsverschil partners:* Voor opbouw van weduwen-, weduwnaars- en partnerpensioen wordt gerekend op basis van partnerfrequenties en leeftijdsverschil van de partners. (Gewezen) deelnemers die de pensioendatum nog niet hebben bereikt, worden per de berekeningsdatum als (100%) gehuwd of duurzaam samenlevend beschouwd (onbepaalde partnersysteem). Op of na de pensioendatum wordt de partnerfrequentie gebaseerd op de feitelijke burgerlijke staat (bepaalde partnersysteem). Mannelijke deelnemers worden geacht een drie jaar jongere vrouw te hebben, de vrouwelijke deelnemers een drie jaar oudere man;
- *Kostenopslagen:* Er wordt een kostenopslag van 1% van de voorziening pensioenverplichtingen gehanteerd als reservering voor toekomstige administratieve en excassokosten. Aanvullend is een voorziening uitvoeringskosten getroffen die is opgenomen onder "overige technische voorzieningen";
- *Mate van arbeidsongeschiktheid:* Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt uitgegaan van de feitelijke mate van arbeidsongeschiktheid.

Overige technische voorzieningen

Onder 'Overige technische voorzieningen' worden voorzieningen opgenomen voor risico's die samenhangen met de pensioenverplichtingen voor zover deze niet zijn opgenomen in de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen.

Waardering van de 'Overige technische voorzieningen' vindt plaats op basis van dezelfde actuariële grondslagen als de technische voorzieningen risico pensioenfonds. In deze post zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

Voorziening bijzondere toeslagverplichtingen

In de 'Voorziening bijzondere toeslagverplichtingen' is de verplichting tot onvoorwaardelijke toeslagverlening verwerkt met betrekking tot polissen waarvan de nominale verplichtingen in 1996 zijn ondergebracht bij ASR. De onvoorwaardelijke toeslagverlening komt voor rekening van SPIN en betreft cumulatief maximaal 1,75% per jaar.

Voorziening conversieverplichtingen

Bij conversie van deelnemers aan het IBM Pensioenreglement naar het FlexPensioenreglement zijn extra stortingen in het 'defined contribution'-kapitaal toegezegd. De hoogte van de extra stortingen worden berekend volgens de 'conversie-en incentive'-regeling. De 'Voorziening conversieverplichtingen' dekt de kosten die voortvloeien uit deze toezegging.

Voorziening uitloopriscico arbeidsongeschiktheid

De 'Voorziening uitloopriscico arbeidsongeschiktheid' anticipeert op toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de arbeidsongeschiktheidsregeling. Deze verplichtingen ontstaan tot uiterlijk twee jaar na afsluiting van het boekjaar. De voorziening wordt jaarlijks vastgesteld op de in de laatste twee jaar bij IBM in rekening gebrachte risicopremie voor arbeidsongeschiktheid.

Voorziening uitvoeringskosten

In de 'Voorziening pensioenverplichtingen' is een kostenopslag van 1% verwerkt als reservering voor toekomstige administratie- en excassokosten. In aanvulling op deze post is onder de post 'overige technische voorzieningen' een 'Voorziening uitvoeringskosten' gevormd voor operationele kosten indien de relatie met de sponsor zou worden beëindigd. Deze voorziening bedraagt 0,8% van de voorziening voor DB. Deze voorziening wordt jaarlijks door het pensioenfonds getoetst.

Voorzieningen voor risico van deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

4.4.4 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en technische voorzieningen.

Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar) bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare-premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

De indirecte vermogensbeheerkosten, zoals transactiekosten, provisies en valutaverschillen zijn verrekend met de beleggingsopbrengsten en daarom niet afzonderlijk zichtbaar. De directe vermogensbeheerkosten zijn afzonderlijk onder de beleggingsopbrengsten gepresenteerd.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Het deel van de vergoeding en kosten dat betrekking heeft op het beheer van beleggingen is in mindering gebracht op de post beleggingsresultaten.

Mutatie technische voorzieningen

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico van het pensioenfonds.

Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenaanspraken.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4.4.5 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

4.4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2020

(alle bedragen in € x 1.000)

Activa

1 Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	69.217	982	4.114.604	188.308	454.505	4.827.616
Aankopen	2.528	2.817	2.472.076	6.617	45.361	2.529.399
Verkopen	-72.607	-3.901	-2.363.685	-84.686	-100.404	-2.625.283
Herwaardering	2.081	495	117.298	141.193	90.556	351.623
Overige mutaties	-1.219	-233	-7.028	10.392	5.952	7.864
Stand per 31 december 2020	-	160	4.333.265	261.824	495.970	5.091.219
Schuldpositie derivaten (credit)						86.204
						5.177.423
Stand per 1 januari 2019	102.593	316	3.915.745	54.280	410.094	4.483.028
Aankopen	102.449	3.635	1.992.489	5.347	63.756	2.167.676
Verkopen	-154.191	-2.981	-2.015.140	10.352	-85.517	-2.247.477
Herwaardering	19.670	-62	229.470	116.169	64.699	429.946
Overige mutaties	-1.304	74	-7.960	2.160	1.473	-5.557
Stand per 31 december 2019	69.217	982	4.114.604	188.308	454.505	4.827.616
Schuldpositie derivaten (credit)						53.839
						4.881.455

De overige mutaties in het verloopoverzicht van de beleggingen bestaat volledig uit de mutaties van kortlopende beleggingsvorderingen- en schulden en liquiditeiten.

Vastgoedbeleggingen	31-12-2020	31-12-2019
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijn de participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	-	67.998
Vorderingen	-	353
Schulden	-	-123
Liquide middelen	-	989
	-	69.217

De vastgoedportefeuille is in 2020 geliquideerd.

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5%.

Aandelen	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen	4	593
Schulden	155	388
Liquide middelen	1	1
	160	982

Ultimo 2020 wordt niet belegd in aandelen van de sponsor (2019: idem).

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5% (2019: idem).

Vastrentende waarden	31-12-2020	31-12-2019
Obligaties of beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	4.300.266	4.074.577
Vorderingen	23.264	24.732
Schulden	-693	-788
Liquide middelen	10.428	16.083
	4.333.265	4.114.604

Ultimo 2020 wordt voor € 0,6 miljoen of 0,01% belegd in vastrentende waarde van de sponsor. In 2019 belegde het pensioenfonds voor € 4,3 miljoen of 0,09% in vastrentende waarden van de sponsor.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

	2020	%	2019	%
Duitse staatsobligaties	1.931.140	44,6	1.814.433	44,1
Nederlandse staatsobligaties	620.861	14,3	586.626	14,3
Franse staatsobligaties	302.438	7,0	296.365	7,2
	2.854.439	65,9	2.697.424	65,6

Derivaten	31-12-2020	31-12-2019
Valutaderivaten	11.619	1.242
Rentederivaten	336.409	240.905
Inflatieswaps	-86.204	-53.839
	261.824	188.308

De toelichting op de derivatenposities is in de risicoparagraaf opgenomen.

Overige beleggingen	31-12-2020	31-12-2019
Private Equity	488.545	453.032
Liquide middelen	7.425	1.473
	495.970	454.505

De private equity portefeuille is een gediversifieerde portefeuille verdeeld over verschillende managers.

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5,0% (2019: idem).

Securities lending

Het pensioenfonds is van mening dat risico's met betrekking tot securities lending op dit moment niet opwegen tegen de opbrengsten die hiertegenover zou kunnen staan. Het pensioenfonds sluit derhalve in de contracten de mogelijkheden tot uitlenen van effecten uit.

Schattingen en oordelen

De beleggingen van het pensioenfonds zijn gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor de beleggingen waar geen directe marktnotering beschikbaar is wordt gebruik gemaakt van waarderingmodellen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over de belegging. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

In onderstaand overzicht is de marktwaarde van de beleggingen opgenomen, ingedeeld naar de volgende vier waarderingniveaus:

Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

Niveau 2: De marktwaarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Niveau 3: De marktwaarde wordt vastgesteld aan de hand van netto contante waardeberekeningen waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 4: Een andere geschikte methode.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2020 als volgt worden samengevat:

	Genoteerde markt- prijzen	Onafhan- kelijke taxaties	Waarderings- modellen	Overig	Totaal
Per 31 december 2020					
Aandelen	160	-	-	-	160
Vastrentende waarden	3.309.565	-	-	1.028.700	4.338.265
Derivaten	-	-	261.824	-	261.824
Overige beleggingen	-	-	-	495.970	495.970
	3.309.725	-	261.824	1.524.670	5.096.219

De beleggingen die zijn opgenomen in niveau 4 betreffen voor overige zakelijke waarden beleggingen in private equity en voor vastrentende waarden, de risk parity portefeuille, het inflatiegerelateerde obligatiefonds (voor € 429 van de € 1.390), het Wereldwijde mixed obligatiefonds en de Nederlandse hypotheek fondsen.

Voor een nadere toelichting op de samenstelling van de beleggingsportefeuille verwijzen wij naar de paragraaf 'Risicobeheer'.

	Genoteerde markt- prijzen	Onafhan- kelijke taxaties	Waarderings- modellen	Overig	Totaal
Per 31 december 2019					
Vastgoedbeleggingen	69.217	-	-	-	69.217
Aandelen	982	-	-	-	982
Vastrentende waarden	3.151.385	-	-	963.219	4.114.604
Derivaten	-	-	188.308	-	188.308
Overige beleggingen	-	-	-	454.505	454.505
	3.221.584	-	188.308	1.417.724	4.827.616

2 Beleggingen voor risico deelnemers

	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Stand per 1 januari 2019	244.762	219.520	464.282
Aankopen	15.565	46.616	62.181
Verkopen	-33.092	-23.036	-56.128
Herwaardering	54.414	22.804	77.218
Stand per 31 december 2019	281.649	265.904	547.553
Aankopen	27.245	50.128	77.373
Verkopen	-38.477	-41.013	-79.490
Herwaardering	33.981	20.999	54.980
Stand per 31 december 2020	304.398	296.018	600.416

De waarde van alle beleggingen zijn gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt, ofwel niveau 1.

Aandelen	31-12-2020	31-12-2019
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	304.398	281.649
Overige vorderingen	2.456	1.128
Overige schulden	-2.456	-1.128
	304.398	281.649

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5% (2019: idem).

Vastrentende waarden	31-12-2020	31-12-2019
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	296.018	265.904
Overige vorderingen	2.145	449
Overige schulden	-2.145	-449
	296.018	265.904

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5% (2019: idem).

3 Materiële vaste activa

	Verbouwing gebouw	Kantoor- inventaris	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2020	150	-	150
Afschrijvingen	-25	-	-25
Boekwaarde per 31 december 2020	125	-	125
Aanschafwaarde	250	203	453
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-125	-203	-328
Boekwaarde per 31 december 2020	125	-	125

De afschrijvingspercentages per jaar van de verbouwing gebouw en kantoorinventaris zijn respectievelijk 10% en 20%.

4 Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vordering op IBM uit hoofde van premies	576	2.093
Vorderingen uit herverzekering	12.057	7.725
Overige vorderingen en overlopende activa	327	321
	12.960	10.139

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De vordering op IBM uit hoofde van premies is in het begin van 2021 ontvangen.

5 Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	4.987	7.361

De overige activa betreft uitsluitend liquide middelen en staan alle ter vrije beschikking van het fonds.

Passiva

6 Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Reserve Actuariële en Beleggingsrisico's	290.040	298.867
Overige reserves	1.081.426	1.006.507
	1.371.466	1.305.374

	Reserve actuariële en beleggingsrisico's	Overige reserves	Totaal
Stand per 1 januari 2019	267.807	914.926	1.182.733
Bestemming van saldo baten en lasten	-31.060	91.581	122.641
Stand per 1 januari 2020	298.867	1.006.507	1.305.374
Bestemming van saldo baten en lasten	-8.827	74.919	66.092
Stand per 31 december 2020	290.040	1.081.426	1.371.466

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

De dekkingsgraad is ultimo jaar als volgt:	31-12-2020	31-12-2019
Nominale dekkingsgraad	131,7%	132,1%
Beleidsdekkingsgraad	127,7%	129,7%

De (nominale) dekkingsgraad van SPIN wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen en de voorzieningen voor risico deelnemers zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de periode januari 2020 tot en met december 2020. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

De vermogenspositie kan als volgt worden gespecificeerd:	31-12-2020	31-12-2019
Stichtingskapitaal en reserves	1.371.466	1.305.374
Minimaal vereist eigen vermogen	151.420	144.231
Vereist eigen vermogen	290.040	298.867

Herstelplan

De vermogenspositie van SPIN kan worden gekarakteriseerd als goed. Een herstelplan is bij SPIN dan ook niet van toepassing.

Voorstel tot resultaatbestemming

De Wettelijke reserves worden jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten gelijkgesteld aan het vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen wordt berekend met gebruikmaking van het standaardmodel. Hierbij wordt het vereist vermogen bepaald op basis van de strategische beleggingsmix.

7 Technische voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	3.672.340	3.475.771
Overige technische voorzieningen	51.081	49.559
	3.723.421	3.525.330

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	31-12-2020	31-12-2019
Stand per begin boekjaar	3.475.771	3.251.657
Pensioenopbouw	19.340	17.246
Toeslagverlening	67.321	46.335
Rentetoevoeging	-12.226	-7.663
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-152.487	-149.588
Wijziging marktrente	307.974	361.683
Wijziging actuariële uitgangspunten	-23.131	-38.379
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-33	-318
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-10.189	-5.202
	3.672.340	3.475.771

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten op pensioen.

Toeslagverlening

Het Bestuur heeft begin januari 2020 besloten de pensioenaanspraken per 1 januari 2020 als volgt te verhogen:

- Algemene toeslagregeling: 1,99%
- ASR toeslagregeling: 1,64%
- GBC-toeslagregeling: 1,64%

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,32% (2019: -0,24%), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-curve aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode en de hiervoor gereserveerde kosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Rentepercentage per 31 december	
2018	1,20
2019	0,60
2020	0,01

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

In 2020 heeft er een wijziging van de toe te passen AG-prognosetafel plaatsgevonden en is de ervaringssterfte aangepast. De technische voorziening per 31 december 2020 is op basis van deze nieuwe inschattingen bepaald. Het effect van deze aanpassing bedraagt – € 74.232 voor de AG2020 prognosetafel en € 51.101 voor de ervaringssterfte. Ten tijde van de berekening van de AG2020 prognosetafel was er nog geen statistische informatie over de effecten van Covid-19 bekend. Ook nu kunnen die effecten nog niet statistisch betrouwbaar worden bepaald.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

	31-12-2020	31-12-2019
Toevoeging aan de technische voorzieningen	2	18
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-35	-336
	-33	-318

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

	31-12-2020	31-12-2019
Resultaat op kanssystemen:		
Sterfte	-7.143	-1.173
Arbeidsongeschiktheid	-755	-329
Mutaties	160	-1.913
Overige technische grondslagen	-2.451	-1.787
	-10.189	-5.202

Onder de overige technische grondslagen zijn onder andere de onttrekkingen inzake de incentive uitkeringen opgenomen.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

	31-12-2020	Aantal 2020	31-12-2019	Aantal 2019
Actieven	749.803	1.496	692.602	1.538
Gepensioneerden	2.262.603	5.406	2.198.203	5.353
Slapers	659.934	4.553	584.966	4.688
Voorziening voor pensioenverplichtingen	3.672.340	11.455	3.475.771	11.579

Korte beschrijving pensioenregeling

SPIN voerde per 31 december 2020 DB-en DC-pensioenregelingen uit.

De hoofdlijnen van de DB-pensioenregelingen zijn:

IBM Pensioenreglement

Dit is een uitkeringsovereenkomst met een ouderdomspensioen op 60 jaar of 65 jaar. Dit betreft gewezen deelnemers die in het verleden niet zijn overgegaan naar het FlexPensioenreglement of het Basispensioenreglement als deelnemer A.

FlexPensioenreglement

Dit is een uitkerings- en premieovereenkomst met een ouderdomspensioen op 60 jaar. Dit betreft gewezen deelnemers die in het verleden niet zijn overgegaan naar het BasisPensioenreglement als deelnemer B en die hun DC-kapitaal hebben ondergebracht bij een verzekeraar.

BasisPensioenreglement

Het BasisPensioenreglement kent de volgende drie soorten (gewezen) deelnemers:

- Deelnemer A: Uitkeringsovereenkomst met een ouderdomspensioen op 65 jaar en 67 jaar;
- Deelnemer B: Uitkerings- en/of premieovereenkomst met een ouderdomspensioen op 65 jaar en 67 jaar;
- Deelnemer C: Premieovereenkomst met een DC-kapitaal ten behoeve van ouderdomspensioen en/of nabestaandenpensioen op de AOW-leeftijd.

AOP-reglement

(Gedeeltelijk) Arbeidsongeschikten, zowel in- als uit dienst kunnen aanspraak maken op arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrije pensioenopbouw. De hoogte van de

pensioenuitkering en de premievrije pensioenopbouw is onder andere afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

De Basis B en Basis C DC-pensioenregelingen betreffen: Tot pensionering bouwt de deelnemer een pensioenkapitaal op. Dit pensioenkapitaal muteert met de ingelegde premies en de behaalde beleggingsresultaten. De (gewezen) deelnemer koopt met het opgebouwde pensioenkapitaal op pensioendatum pensioenrechten in bij een verzekeringsmaatschappij.

Toeslagverlening

De ambitie van het bestuur is pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van DB-pensioenregelingen jaarlijks te verhogen met de per regeling relevante consumentenprijsindex (periode september-september). De toeslagverlening bij het fonds is, behoudens de ASR-toeslagregeling, voorwaardelijk. Het is derhalve niet zeker dat in de toekomst toeslagen worden verleend.

Het fonds kent 3 toeslagregelingen die onderstaand worden toegelicht:

Voorwaardelijke toeslagregelingen

1. Algemene toeslag

Het fonds probeert de pensioenaanspraken en -rechten jaarlijks te verhogen op basis van 75% van de consumentenprijsindex - alle huishoudens (periode september - september).

2. GBC-toeslagregeling

Deze toeslagregeling is voorwaardelijk en geldt voor pensioenen die in de periode 1 januari 1982 tot en met 31 december 1995 zijn opgebouwd en per 1 januari 1996 als premievrij of ingegaan pensioen zijn overgegaan naar het fonds. Voor de GBC-toeslagregeling is de ambitie om de pensioenaanspraken en -rechten jaarlijks te verhogen op basis van 100% van de consumentenprijsindex-alle huishoudens (periode september - september) afgeleid.

Onvoorwaardelijke toeslagregeling

3. ASR-toeslagregeling

De ASR-toeslagregeling geldt voor premievrije en ingegane pensioenen waarvan de per 31 december 1995 opgebouwde pensioenen niet per 1 januari 1996 zijn overgedragen aan SPIN. Deze toeslagregeling is onvoorwaardelijk. Hiervoor is een 'voorziening bijzondere toeslagverlening' opgenomen in de balans.

Voor de ASR-toeslagregeling geldt dat verhoging van pensioenaanspraken jaarlijks plaatsvindt op basis van de consumentenprijsindex afgeleid - alle huishoudens (periode september - september). Randvoorwaarde bij de ASR-toeslagregeling is dat cumulatief maximaal 1,75% toeslag per jaar wordt toegekend.

Overige technische voorzieningen	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening bijzondere toeslagverlening	14.024	14.069
Voorziening uitvoeringskosten	29.551	27.979
Overige technische voorzieningen	7.506	7.511
	51.081	49.559

De overige technische voorzieningen bestaan uit de voorziening conversieverplichtingen en voorziening uitloopriscio arbeidsongeschiktheid.

Voorziening bijzondere toeslagverlening	31-12-2020	31-12-2019
Stand per begin boekjaar	14.069	12.997
Rentetoevoeging	-907	-25
Onttrekking	862	1.097
	14.024	14.069

In de 'Voorziening bijzondere toeslagverlening' is de verplichting tot onvoorwaardelijke toeslagverlening verwerkt met betrekking tot polissen waarvan de nominale verplichtingen in 1996 zijn ondergebracht bij ASR. De onvoorwaardelijke toeslagverlening komt voor rekening van SPIN en betreft cumulatief maximaal 1,75% per jaar.

Voorziening uitvoeringskosten	2020	2019
Stand per begin boekjaar	27.979	26.179
Rentetoevoeging	-97	-61
Onttrekking	1.669	1.861
	29.551	27.979

In de 'Voorziening pensioenverplichtingen' is een kostenopslag van 1% verwerkt als reservering voor toekomstige administratie- en excassokosten. In aanvulling op deze post is onder de post 'overige technische voorzieningen' een 'Voorziening uitvoeringskosten' gevormd voor operationele kosten indien de relatie met de sponsor zou worden beëindigd. Deze voorziening wordt vastgesteld als 0,8% van de voorziening voor DB. Deze voorziening wordt jaarlijks getoetst.

Overige technische voorzieningen	2020	2019
Stand per begin boekjaar	7.511	7.701
Rentetoevoeging	-10	-8
Onttrekking	-5	-182
	7.506	7.511

Voorziening conversieverplichtingen

Bij conversie van deelnemers aan het IBM Pensioenreglement naar het FlexPensioenreglement zijn extra stortingen in het 'defined contribution'-kapitaal toegezegd. De hoogte van de extra stortingen worden berekend volgens de 'conversie-en incentive'-regeling. De 'Voorziening conversieverplichtingen' dekt de kosten die voortvloeien uit deze toezegging. Ultimo jaar bedraagt de voorziening € 3.633 (2019: € 3.427).

Voorziening uitloprisico arbeidsongeschiktheid

De 'Voorziening uitloprisico arbeidsongeschiktheid' anticipeert op toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de arbeidsongeschiktheidsregeling. Deze verplichtingen ontstaan tot uiterlijk twee jaar na afsluiting van het boekjaar. De voorziening wordt jaarlijks vastgesteld op de in de laatste twee jaar bij IBM in rekening gebrachte risicopremie voor arbeidsongeschiktheid. Ultimo jaar bedraagt de voorziening € 3.873 (2018: € 4.084).

8 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	2020	2019
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	600.416	547.553

Verloop voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	2020	2019
Stand per begin boekjaar	547.553	464.282
Inleg en stortingen	15.650	15.126
Uitkeringen en onttrekkingen	-22.212	-13.866
Beleggingsresultaten risico deelnemers	59.425	82.011
	600.416	547.553

Toevoegingen en onttrekkingen zijn nader gespecificeerd in de toelichting op de posten in de staat van baten en lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen risico deelnemers is naar categorieën als volgt samengesteld:

	31-12-2020	31-12-2019
Actieven	345.720	315.922
Gepensioneerden	713	897
Slapers	253.983	230.734
Voorziening voor pensioenverplichtingen	600.416	547.553

9 Derivaten

	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten	86.204	53.839

De negatieve derivaten bestaan uit inflatiederivaten van € 86.204 (2019: € 53.839). De toelichting op de derivatenposities zijn in de risicoparagraaf opgenomen.

10 Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.612	3.613
Te betalen kosten	2.605	2.484
Overige schulden	8.148	8.425
Overlopende passiva	39	40
	14.404	14.562

De overige schulden bestaan o.a. voor € 2,6 miljoen uit DC kapitaal vanwege pensionering van deelnemers dat onttrokken is uit de DC portefeuille, maar nog moet worden doorgestort naar verzekeraars (2019: € 6,0 miljoen) en € 4,6 miljoen inzake het saldo van nog te storten DC kapitaal eind 2020 (2019: € 1,6 miljoen).

4.4.7 Risicobeheer

Doel van SPIN is het verstrekken van pensioenuitkeringen op basis van statuten, pensioenreglementen en individuele pensioenovereenkomsten. Het kunnen realiseren van deze doelstelling is grotendeels afhankelijk van de solvabiliteit van het fonds. Het beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en het premiebeleid zijn de belangrijkste maatregelen ter beheersing van het solvabiliteitsrisico.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premies moet verhogen en bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds de pensioenaanspraken vermindert.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers aan te houden. De omvang van deze buffers wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). In deze toets wordt het vereist eigen vermogen van het fonds bepaald.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	132,1	131,4
Premie	-0,7	-0,6
Uitkering	1,2	1,3
Toeslagverlening	-2,1	-1,3
Beleggingsrendementen	9,9	12,6
Wijziging rentetermijnstructuur voorziening pensioenverplichtingen	-9,3	-11,5
Aanpassing levensverwachting	0,8	
Overige oorzaken	-0,2	0,2
Dekkingsgraad per 31 december	131,7	132,1

Zoals uit dit overzicht blijkt is de dekkingsgraad in 2020 afgenomen. De daling van de dekkingsgraad werd vooral veroorzaakt door een toename van de technische voorzieningen als gevolg van een daling van de rente, negatieve resultaten op premies, toeslagverlening en overige effecten. De daling werd gedeeltelijk teniet gedaan door een positief beleggingsresultaat (inclusief renteafdekking), effect op uitkeringen en aanpassingen van de AG prognosetafel en fondsspecifieke ervaringssterfte.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het pensioenfonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de pensioenfondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende surplus/tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

	2020	2019
S1 Renterisico	6.032	3.214
S2 Risico zakelijke waarden	199.068	210.910
S3 Valutarisico	45.561	44.047
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	105.333	100.201
S6 Verzekeringstechnisch risico	94.079	104.458
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief risico	-	1.800
Diversificatie-effect	-160.033	-165.763
Totaal	290.040	298.867

	2020	2019
Vereist pensioenvermogen	4.613.877	4.371.750
Voorziening pensioenverplichting	4.323.837	4.072.883
Vereist eigen vermogen	290.040	298.867

Aanwezig pensioenvermogen (Totaal activa -/- schulden)	1.371.466	1.305.374
Surplus	1.081.426	1.006.507

Het vereist eigen vermogen is berekend op basis van de standaardmethode van DNB waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie. Het vereist eigen vermogen is beperkt afgenomen van 107,3% in 2019 naar 106,7% in 2020.

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico. Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het pensioenfonds op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogenoeten manager- en custody risico), en de juridische bepalingen omtrent gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst (juridisch risico). Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken, welke in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur. Het bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktposities worden periodiek gerapporteerd.

Renterisico (S1)

Het renterisico is de mogelijke impact op de hoogte van de dekkingsgraad door waardewijziging van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van wijzigingen in de rente. Het renterisico ontstaat als de looptijd van de beleggingen en de looptijd van de verplichtingen niet in overeenstemming zijn. Een daling of stijging van de rente heeft dan een andere invloed op de waarde van de beleggingen en de waarde van de verplichtingen.

Om dit renterisico te verminderen zorgt SPIN ervoor dat de looptijd van de beleggingen en de looptijd van de verplichtingen niet veel van elkaar afwijken. Het beleid van SPIN is om de geïndexeerde verplichtingen af te dekken voor 92% (strategisch; 95% actueel). Voor de rentegevoeligheid van de geïndexeerde verplichtingen baseert SPIN zich op de markrentecurve.

De presentatie van de vastrentende waarden in bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het pensioenfonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen zoals in onderstaand overzicht weergegeven.

Looptijdoverzicht van de vastrentende waarden, rentederivaten en technische voorzieningen

2020	Markt- waarde	Nominale kas- stromen	Looptijdoverzicht							
			<2 jaar	>2 en <5 jaar	>5 en <10 jaar	>10 en <20 jaar	>20 en <30 jaar	>30 en <40 jaar	>40 en <50 jaar	>50 jaar
Vastrentende waarden	3.714.229	4.421.803	109.662	510.676	792.963	378.043	1.338.741	1.247.497	40.047	4.174
Rentederivaten	250.021	2.425.298	28.239	68.991	427.039	554.122	404.288	506.452	370.531	65.636
Technische voorzieningen	3.723.421	3.722.822	156.595	456.602	750.716	1.242.657	737.585	297.243	66.371	6.053

Bovenstaand overzicht toont links de marktwaarde van de vastrentende waarden. Deze wijkt af van de totale marktwaarde van de vastrentende waarden van SPIN omdat in het bovenstaande overzicht alleen de kasstromen van de vastrentende waarden zijn gepresenteerd die gebruikt worden voor de afdekking van het renterisico. De tabel toont tevens de rentegevoeligheid van de beleggingen (vastrentende waarden en Derivaten) en de technische voorzieningen (op basis van UFR-rentecurve). Dit is uitgedrukt in "BPV", Basis Point Value. BPV geeft de waardeverandering van de beleggingen en de verplichtingen bij een rentebeweging van 1 basispunt (0,01%). Onderstaand treft u dezelfde tabel over 2019.

2019	Markt-waarde	Nominale kas-stromen								
			<2 jaar	>2 en <5 jaar	>5 en <10 jaar	>10 en <20 jaar	>20 en <30 jaar	>30 en <40 jaar	>40 en <50 jaar	>50 jaar
Vastrentende waarden	3.355.081	4.003.510	105.790	436.524	803.311	324.735	1.035.896	1.228.072	69.182	-
Rentederivaten	187.065	2.322.080	-33.608	67.765	328.540	572.950	492.524	489.422	404.487	-
Technische voorzieningen	3.525.259	4.559.218	94.542	338.989	670.154	818.857	1.624.571	859.902	152.203	-

De samenstelling van de portefeuille van vastrentende waarden is onderstaand weergegeven.

	2020	2019
Euro staatsleningen	1.607.747	1.543.033
Corporate bonds	404.370	366.325
Inflation linked bonds	1.389.742	1.316.932
Emerging market debt	97.983	114.596
Covered bonds	233.350	228.933
Global Strategy fund	136.367	135.343
Nederlandsche Hypotheken	338.426	209.006
Risk Parity	124.920	200.436
	4.333.265	4.114.6043

Risico zakelijke waarden (S2)

Zakelijke waarden risico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk private equity) verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Als gevolg van COVID-19 hebben de managers in de Private Equity portefeuille afgelopen jaar in Q3 voorzichtige schattingen inzake de waardering van investeringen gehanteerd. Omdat de wereldwijde beurzen een fors herstel lieten zien in het 4^e kwartaal van 2020 heeft dit uiteindelijk geleid tot een grote herwaardering van de Private Equity portefeuille. Deze herwaardering is verwerkt in 2020.

Valutarisico (S3)

Door de spreiding in de beleggingsportefeuille belegt SPIN in diverse landen en diverse valuta. Het valutarisico is het risico van koersmutaties in de beleggingsportefeuille door veranderingen in de koersen van deze valuta. Het beleid van SPIN is om over 94,3% van de totale waarde van de beleggingsportefeuille (uitgedrukt in euro's) geen valutarisico te lopen. Voor de afdekking van dit risico maakt SPIN gebruik van valutaderivaten.

De valutapositie per 31 december 2020 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

Valuta	2020		
	Totaal voor afdekking	Valuta-derivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	4.246.945	570.346	4.817.291
GBP	43.748	-18.416	25.333
JPY	9.000	-8.409	591
USD	673.415	-531.903	141.512
Overige valuta	106.492	-	106.492
Totaal niet EUR	832.655	-558.727	273.928
	5.079.600	11.619	5.091.219

De valutapositie per 31 december 2019 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2019		
	Totaal voor afdekking	Valuta-derivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	3.875.557	611.970	4.487.527
GBP	60.050	-18.548	41.502
JPY	14.060	-12.502	1.558
USD	749.020	-579.678	169.342
Overige valuta	127.687	-	127.687
Totaal niet EUR	950.817	-610.728	340.089
	4.826.374	1.242	4.827.616

Marktrisico

Het marktrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het marktrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het pensioenfonds. In aanvulling hierop maakt het pensioenfonds voor afdekking van het marktrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Naast de strategische mix heeft het pensioenfonds in het mandaat aan de vermogensbeheerders richtlijnen gesteld aan het maximaal percentage dat namens het pensioenfonds in een sector, land of tegenpartij mag worden belegd. Naleving van deze richtlijnen vindt plaats door de beleggingscommissie op basis van onafhankelijke rapportages van de custodian.

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

In %	Pensioenregelingen			
	DB		DC	
	2020	2019	2020	2019
Consumentenmarkt	-	-	20,6	20,0
Energie	-	-	2,6	4,6
Financiële instellingen	-	-	13,2	16,3
Gezondheidszorg	-	-	11,6	11,7
Industrie	-	-	9,9	10,8
IT	-	-	23,1	18,0

Bouw- en grondstoffen	-	-	4,3	3,9
Telecommunicatie	-	-	9,3	8,2
Utiliteiten	-	-	2,7	3,0
Vastgoed	-	-	2,4	3,1
Niet geclassificeerd	-	-	0,3	0,4
Totaal	-	-	100,0	100,0

SPIN heeft gedurende 2018 haar volledige DB-aandelenportefeuille geliquideerd. Deze kolommen zijn voor 2019 en 2020 derhalve leeg.

Kredietrisico (S5)

Het kredietrisico is risico dat een tegenpartij van SPIN haar verplichtingen niet kan nakomen. Dit risico ontstaat bij beleggingen in vastrentende waarden, derivatencontracten, de positie met de herverzekeraar en de premiebetaling vanuit IBM.

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings zoals eind 2020 gepubliceerd door S&P en Moody's is als volgt:

In %	Pensioenregelingen			
	DB		DC	
	2020	2019	2020	2019
AAA	67,1	66,3	52,3	52,5
AA	14,0	14,7	18,3	18,1
A	6,2	6,8	8,3	7,8
BBB	8,2	7,8	3,6	4,7
<BBB	1,4	1,4	16,1	16,5
Geen rating, met name kasmiddelen	3,1	3,0	1,4	0,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

De belangrijkste verzekeringstechnische of actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Door toepassing van de meest actuele informatie over overlevingskansen wordt het langlevensrisico voor het fonds voor dit moment gemitigeerd. Bij het opstellen en toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2020 zijn de effecten van COVID-19 buiten beschouwing gebleven.

SPIN heeft voor schade op het kortleven- en arbeidsongeschiktheidsrisico een verzekering afgesloten op individuele basis bij een herverzekeringsmaatschappij.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe verplichtingen te voldoen. Directe verplichtingen zijn bijvoorbeeld de maandelijkse pensioenuitbetalingen, de betaling van kosten of de verplichting om onderpand te verstrekken aan tegenpartijen bij een derivatentransactie. In de samenstelling van de beleggingsportefeuille houdt SPIN rekening met de beschikbaarheid van beleggingen om te verkopen. Dit houdt in dat een groot deel van de portefeuille direct op een gereguleerde beurs te verkopen is. Voor potentiële onderpandsverplichtingen uit derivatentransacties houdt SPIN een portefeuille met staatsleningen aan die kunnen dienen als onderpand.

SPIN maakt periodiek een analyse van de liquiditeit van alle beleggingscategorieën onder normale marktomstandigheden en bij marktomstandigheden in stresssituaties. Uit de laatste analyse blijkt dat onder normale marktomstandigheden circa 84% van de beleggingen een goede liquiditeit hebben en onder stress scenario's is dit circa 39%. De niet direct liquide te maken beleggingen in de beleggingsportefeuille betreffen met name de private equity portefeuille en de hypothekenfondsen.

Momenteel zijn er geen liquiditeitsrisico's voor het fonds. In de solvabiliteitsstoets van het fonds wordt er derhalve dan ook geen buffer aangehouden voor het liquiditeitsrisico.

Concentratierisico (S8)

De spreiding in de beleggingsportefeuille is weergegeven bij het marktrisico en het kredietrisico. Ultimo 2019 zijn in de beleggingsportefeuille voor de DB-regeling de volgende posten met een omvang van groter dan 2% van het totaal van de beleggingsportefeuille voor risico van het fonds aanwezig:

	31-12-2020	%	31-12-2019	%
Duitse staatsobligaties	1.931.140	33,3	1.814.433	33,3
Nederlandse staatsobligaties	620.861	10,7	586.626	10,8
Franse staatsobligaties	302.438	5,3	296.365	5,4
Totaal	2.854.439	49,3	2.697.424	49,5

Aangezien deze posten betrekking hebben op staatsobligaties van landen met een goede kredietwaardigheid wordt er geen buffer aangehouden voor het concentratierisico.

Wat betreft vastrentende waarden voor de DC-regeling is sprake van concentratierisico bij de Euro staatsobligatie portefeuille, t.w. Duitsland, Nederland, Finland en Oostenrijk in de verhouding 50%, 27%, 13% en 10% (2019: idem).

Voor de DC-regeling zijn er geen aandelen met een omvang van groter dan 2% van het belegd vermogen van de beleggingen voor risico deelnemers.

Operationeel risico (S9)

Het operationeel risico betreft risico's welke samenhangen met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering.

De operationele risico's worden beheerst door een intern beheersingssysteem. In dit beheersingssysteem worden allereerst de operationele risico's in kaart gebracht. Vervolgens worden beheersmaatregelen ingevoerd om de risico's te beperken. Periodiek wordt de uitvoering van deze beheersmaatregelen getoetst door de risicomanager.

Alle operationele procedures en controlemaatregelen worden beoordeeld door de risicomanager en geparafeerd door de verantwoordelijke afdelingsmanager. Uitgangspunt bij de procedures en controlemaatregelen zijn een goede scheiding van functies en bevoegdheden en voldoende zichtbare controles. Binnen het fonds zijn alle individuele bevoegdheden en limieten voor het aangaan van financiële verplichtingen met externe partijen vastgelegd.

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Het fonds heeft een belangrijk deel van de uitvoerende activiteiten uitbesteed aan externe partijen. De reden hiervoor is dat deze partijen de gevraagde werkzaamheden door schaalvoordelen en deskundigheid efficiënter en effectiever uit kunnen voeren. De belangrijkste externe partijen in 2020 waren: TKP (pensioenadministratie), Northern Trust (custodian), Cardano (overlaymanager) en diverse externe vermogensbeheerders voor het beheer van de beleggingsportefeuille.

Het fonds heeft het uitbestedingsbeleid vastgelegd in het Beleidsplan Uitbesteding. In dit plan zijn de uitgangspunten vastgelegd om het uitbestedingsrisico adequaat te beheersen. Het fonds selecteert aan de hand van uitgebreide selectiecriteria (o.a. kwaliteit, prijs, en beheersbaarheid). De aard, omvang en beschrijving van de uitbestede werkzaamheden worden opgenomen in een overeenkomst (deze bevat alle relevante rechten en verplichtingen van zowel het fonds als de uitvoerder) en een service level agreement.

Het fonds controleert de kwaliteit van de uitvoering intensief om vast te stellen of alle afspraken ook daadwerkelijk worden nagekomen. Dit wordt gedaan onder andere aan de hand van gesprekken, eigen controlemaatregelen binnen het fonds en op basis van rapportages van deze partijen. De belangrijkste rapportages zijn de servicelevelrapportages en de ISAE3402 type II rapportage. Een ISAE3402 type II rapportage is een rapportage waarin de serviceorganisatie alle doelstellingen en hiermee samenhangende controlemaatregelen beschrijft. Een onafhankelijke accountant geeft in dit rapport een oordeel of deze controles gedurende het jaar adequaat zijn uitgevoerd.

Stysteemrisico

Stysteemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Uitgangspunten derivaten

Uitgangspunten derivaten

Bij uitvoering van het beleggingsbeleid gebruikt SPIN derivaten voor verbetering van risicobeheersing. Beleid en gebruik van derivaten is de afgelopen jaren ongewijzigd.

Uitgangspunten voor toepassing:

- toestemming voor het gebruik van derivaten ligt bij het algemeen bestuur. In de richtlijnen voor de externe vermogensbeheerders geldt dat geen toestemming wordt gegeven voor het aangaan van derivatentransacties, tenzij in specifieke situaties het algemeen bestuur wel toestemming geeft;
- uitsluitend gebruik derivaten voor zover passend binnen het algemene beleggingsbeleid;
- de portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden;
- geen gebruik van hefboomwerking (leverage);
- beschikbaar zijn van een specifieke rapportage die inzicht geeft in de effecten van het gebruik.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om risico's af te dekken. Het fonds gebruikt met name de volgende instrumenten: valutatermijncontracten, renteswaps, forwards, futures (vastrentend) en swaptions. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2020:

2020 Type contract	Contract Omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Valutaderivaten	558.726	11.619	11.619	-
Rentederivaten	1.373.000	336.409	336.409	-
Inflatiederivaten	884.900	-86.204	-	86.204
	2.816.626	261.824	348.028	86.204

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2019:

2019 Type contract	Contract Omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Valutaderivaten	610.728	1.242	1.242	-
Rentederivaten	1.399.000	240.905	240.905	-
Inflatiederivaten	771.500	-53.839	-	53.839
	2.781.228	188.308	242.147	53.839

De bovenstaande derivatenposities hebben volledig betrekking op de DB-regeling. De renteswaps en swaptions worden gebruikt voor de afdekking van het renterisico en hebben hierdoor een lange looptijd. De forwardcontracten worden gebruikt voor de afdekking van het valutarisico en hebben gemiddeld een looptijd van circa 6 maanden.

Voor de posities in derivaten is ultimo 2020 € 277 miljoen (2019: € 190 miljoen) aan onderpand ontvangen. Het onderpand bestaat volledig uit staatsleningen van de Nederlandse, Franse en Duitse staat.

4.4.8 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

SPIN heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met TKP die loopt tot 31 december 2021. De vergoeding bedraagt jaarlijks circa € 1,2 miljoen. De totale verplichting voor de resterende looptijd is circa € 1,2 miljoen.

Investeringsverplichtingen

Voor private equity bestaan op balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen. Deze verplichtingen zullen naar verwachting in de komende jaren worden afgewikkeld.

	31-12-2020	31-12-2019
Investeringsverplichtingen (committed capital)	604.830	641.346
Gestort kapitaal (called capital)	-504.725	-512.913
	100.105	128.433

Voorwaardelijke verplichtingen

SPIN heeft bij de ING Bank een ongebruikte kredietfaciliteit voor een bedrag van € 10 miljoen. Er zijn geen overige voorwaardelijke verplichtingen.

4.4.9 Verbonden partijen

Transacties met (voormalige) bestuurders

Voor de beloning van de bestuurders van het dagelijks bestuur wordt verwezen naar het onderdeel pensioenuitvoeringskosten in de toelichting op de staat van baten en lasten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van het reguliere pensioenreglement.

Overige transacties met verbonden partijen

Tussen het fonds en de werkgever is een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling.

Daarnaast wordt ultimo 2020 voor € 0,6 miljoen of 0,01% belegd in leningen verstrekt aan de sponsor. In 2019 belegde het pensioenfonds voor € 3,4 miljoen of 0,09% in vastrentende waarden van de sponsor.

4.4.10 Toelichting op de Staat van baten en lasten over 2020

11 Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

De premiebijdragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
Bijdrage werkgevers en werknemers	2.645	2.752
Overige	28	-
Bijdrage werkgever voor retro-actieve aanpassing AO regeling t/m 2017	-	1.330
	2.673	4.082

Op basis van de dekkingsgraad kon door het bestuur conform het premiebeleid, evenals in 2019, een premiekorting verlenen aan de werkgever. De verschuldigde premie over 2020 is derhalve substantieel lager dan de gedempte kostendekkende premie.

De premieopbrengsten zijn niet gesplitst naar een werkgevers- en een werknemersdeel, omdat de totale premie volgens overeenkomst aan de werkgevers in rekening wordt gebracht. Een deel van de premie wordt door de werkgevers ingehouden op het salaris van de werknemers. Aangezien er geen directe relatie is tussen het werkgevers- en het werknemersdeel, kunnen deze niet afzonderlijk worden weergegeven. De premie wordt actuarieel bepaald op basis van de pensioengrondslag, leeftijd en geslacht. Voor deelnemers die deels in de db en deels in de dc regeling opbouwen is de verhouding van belang.

Naar aanleiding van aanpassing van reglement per 1-1-2018 is naast de reguliere premie in 2019 een retroactieve aanpassing AO regeling t/m 2017 ad € 1.330 bij de werkgever in rekening gebracht.

Pensioenfondsen zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het fonds in rekening brengt. De feitelijke premie is de premie die als bate in de staat van baten en lasten geboekt wordt.

De (gedempte) kostendekkende premie en feitelijke premie zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	28.030	25.465
Feitelijke premie	2.645	2.752
Gedempte premie	21.645	21.217

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

<i>Gedempte kostendekkende premie</i>	2020	2019
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	15.158	14.679
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	1.288	1.197
Opslag voor uitvoeringskosten	115	285
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	5.084	5.056
Gedempte kostendekkende premie	21.645	21.217

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord. De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

<i>Feitelijke premie</i>	2020	2019
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	20.242	19.735
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	1.288	1.197
Opslag voor uitvoeringskosten	115	285
Premiekorting	-19.000	-18.465
Totaal feitelijke premie	2.645	2.752

Voor 2020 is de feitelijke premie lager dan de gedempte kostendekkende premie. Op basis van de dekkingsgraad ultimo 2019 kon conform het premiebeleid een premiekorting worden verleend. Deze premiekorting bestaat uit een korting op de solvabiliteitsopslag van € 1.288 en een aanvullende premiekorting. De aanvullende premiekorting is vastgesteld op 100% van de gedempte kostendekkende premie exclusief uitvoeringskosten. Op grond van de bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst heeft het bestuur besloten € 17.712, zijnde 87,5% van deze aanvullende korting, te verlenen aan de werkgever. De verschuldigde premie over 2020 is derhalve lager dan de gedempte kostendekkende premie.

De kostendekkende premie zonder rentedemping bedraagt over 2020 € 28,0 miljoen (2019: € 25,5 miljoen). De samenstelling is als volgt:

<i>Kostendekkende premie</i>	2020	2019
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	19.648	17.379
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	1.670	1.408
Opslag voor uitvoeringskosten	115	285
Bijdrage aan onvoorwaardelijke onderdelen	6.597	6.393
Totaal gedempte premie	28.030	25.465

12 Premiebijdragen risico deelnemers

	2020	2019
Premiebijdragen risico deelnemers	15.650	15.126

De premiebijdragen zijn voor werknemers 5% van de pensioengrondslag en zijn voor de werkgever gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. De kostendekkende premie van € 15.650 is gelijk aan de feitelijke premie. In de totale premie is een opslag voor uitvoeringskosten van € 825 (2019: € 796) meegenomen.

13 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengst	Indirecte beleggings- opbrengst	Kosten vermogens- beheer	Totaal
2020				
Vastgoedbeleggingen	-8	2.081	-29	2.044
Aandelen	3	495	-	498
Vastrentende waarden	47.984	117.298	-6.715	158.567
Derivaten	19.938	141.193	-937	160.194
Overige beleggingen	3.004	90.556	-1.738	91.822
	70.921	351.623	-9.419	413.125

Hierboven staat een overzicht van de beleggingsresultaten voor risico van het fonds. Hierbij wordt per soort beleggingsopbrengsten een uitsplitsing gegeven per beleggingscategorie. Na aftrek van de aan de beleggingscategorieën toegerekende kosten vermogensbeheer resulteren de netto beleggingsresultaten.

De kosten vermogensbeheer bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kosten portefeuillebeheer ad € 2.813;
- Kosten bewaarloon ad € 1.187;
- Belastingdienst (omzetbelasting) ad € 215;
- Overige kosten ad € 2.407;
- Door SPIN aan vermogensbeheer toegerekende Pensioenuitvoeringskosten ad € 2.797.

De transactiekosten in 2020 bedragen € 3.511 (vastgoed: € 24, aandelen: € 75, private equity: € 535, vastrentende waarden: € 2.443, risk parity: € 142 en derivaten € 292). Deze transactiekosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.

	Directe beleggings- opbrengst	Indirecte beleggings- opbrengst	Kosten vermogens- beheer	Totaal
2019				
Vastgoedbeleggingen	2.226	19.670	-372	21.524
Aandelen	100	-62	9	47
Vastrentende waarden	51.918	229.470	-5.889	275.499
Derivaten	17.370	116.169	-884	132.655
Overige beleggingen	3.062	64.699	-293	67.468
	74.676	429.946	-7.429	497.193

De kosten vermogensbeheer bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kosten portefeuillebeheer ad € 3.001;
- Kosten bewaarloon ad € 1.197;
- Belastingdienst (omzetbelasting) ad € 225;
- Overige kosten ad € 268;
- Door SPIN aan vermogensbeheer toegerekende Pensioenuitvoeringskosten ad € 2.738.

De transactiekosten in 2019 bedragen € 3.906 (vastgoed: € 82, aandelen: € 590, private equity: € 798, vastrentende waarden: € 2.193, risk parity: € 164 en derivaten € 79). Deze transactiekosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.

14 Beleggingsresultaten risico deelnemers

2020	Directe beleggings-opbrengst	Indirecte beleggings-opbrengst	Kosten vermogens-beheer	Transactie-kosten	Totaal
Aandelen	4.618	33.981	-180	-	38.419
Vastrentende waarden	-	20.999	-503	-	20.496
	4.618	54.980	-683	-	58.915

Hierboven is een overzicht van de beleggingsresultaten voor risico van de deelnemers opgenomen. Hierbij wordt per soort beleggingsopbrengsten een uitsplitsing gegeven per beleggingscategorie. Na aftrek van de aan de beleggingscategorieën toegerekende kosten vermogensbeheer resulteren de netto beleggingsresultaten.

De kosten vermogensbeheer in 2020 bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kosten portefeuillebeheer ad € 271;
- Kosten bewaarloon ad € 133;
- Kosten fiduciair beheer ad € 15;
- Door SPIN aan vermogensbeheer toegerekende Pensioenuitvoeringskosten ad € 264.

De transactiekosten in 2020 bedragen € 247 (aandelen: € 70 , vastrentende waarden: € 177). Deze transactiekosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.

2019	Directe beleggings-opbrengst	Indirecte beleggings-opbrengst	Kosten vermogens-beheer	Transactie-kosten	Totaal
Aandelen	5.433	54.414	-188	-	59.659
Vastrentende waarden	-	22.804	-980	-	21.824
	5.433	77.218	-1.168	-	81.483

De kosten vermogensbeheer in 2019 bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kosten portefeuillebeheer ad € 259;
- Kosten bewaarloon ad € 624;
- Kosten fiduciair beheer ad € 15;
- Door SPIN aan vermogensbeheer toegerekende Pensioenuitvoeringskosten ad € 270.

De transactiekosten in 2019 bedragen € 287 (aandelen: € 136 , vastrentende waarden: € 151). Deze transactiekosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.

15 Overige baten

	2020	2019
Overige baten	19	112

16 Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdompensioen	124.199	122.367
Nabestaandenpensioen	25.957	24.803
Arbeidsongeschiktheidspensioen	835	819
Afkoop pensioenen en premierestitutie	181	178
	151.172	148.167

17 Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Bestuurskosten	187	158
Kosten verantwoordingsorgaan	29	55
Administratiekostenvergoeding	1.278	1.293
Adviezen en professional fee	1.096	1.001
Contributies en bijdragen	281	288
Dwangsommen en boetes	-	-
Communicatiekosten	124	148
Automatiseringskosten	70	109
Personeelskosten	2.026	2.127
Huisvestingskosten	231	232
Kosten beleggingscommissie	61	69
Toerekening aan beleggingskosten	-3.061	-3.007
	2.322	2.473

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders die niet in loondienst waren bedraagt € 187 (2019: € 158).

Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Verantwoordingsorgaan

Aan de leden van het Verantwoordingsorgaan werd door het pensioenfonds in 2020 een vergoeding verstrekt van € 24 (2019 € 22).

Accountantshonoraria

De honoraria van de onafhankelijke externe accountant(s) zijn als volgt:

	2020	2019
Controle van de jaarrekening	89	95

In de 'Adviezen en professional fee' zijn de kosten van EY begrepen. Hierin zijn opgenomen de kosten voor het onderzoek van de jaarrekening en de verslagstaten € 89 (2019: € 95). De totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft. De andere niet controle-opdrachten en adviesdiensten op fiscaal terrein waren in 2020 en 2019 nihil.

Personeelskosten

	2020	2019
Salarissen medewerkers	1.500	1.575
Pensioen lasten	87	81
Sociale lasten	148	165
Overige personeelskosten	291	306
	2.026	2.127

SPIN heeft 20 werknemers, 16,2 fte (2019: 25 werknemers, 16,2 fte), waarvan ultimo 2020 2 bestuurders C, 2 fte (2019: 2 fte). De salarissen en overige vergoedingen voor de bestuursleden in dienst zijn € 384 (2019: € 334), de pensioenlasten € 26 (2019: € 24).

De totale bezoldiging voor bestuursleden onderverdeeld naar uitvoerende- en niet uitvoerende bestuursleden is als volgt:

Bezoldiging uitvoerende bestuursleden € 410 (2019: € 368). Deze kosten maken onderdeel uit van de personeelskosten.

Bezoldiging niet-uitvoerende bestuursleden € 187 (2019: € 158). Deze kosten maken onderdeel uit van de bestuurskosten.

18 Saldo overdracht van rechten

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-2.493	-2.078
Uitgaande waardeoverdrachten	54	269
Uitgaande waardeoverdrachten risico deelnemers	22.211	14.787
	19.772	12.978

De waardeoverdrachten betreffen de ontvangst van of overdracht aan een pensioenuitvoerder van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenkapitaal.

19 Overige lasten

	2020	2019
Overige FlexPensioenlasten	403	397
Premies herverzekering	-1.063	999
Overige lasten	730	802
	70	2.198

4.4.11 Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

4.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Toeslagverlening na balansdatum

SPIN heeft begin januari 2021 besloten de pensioenaanspraken per 1 januari 2021 als volgt te verhogen:

- Algemene toeslagregeling: 0,83%
- ASR toeslagregeling: 0,99%
- GBC-toeslagregeling: 0,99%

Deze toeslag heeft per 1 januari 2021 een verhogend effect op de technische voorzieningen van ongeveer € 31,3 miljoen en een verlagend effect voor hetzelfde bedrag op de reserves. Deze toeslag is niet in de cijfers van 2020 verwerkt.

Aanpassing UFR

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft op 28 augustus 2020 aangegeven dat invoering van de nieuwe UFR-methode vanaf 1 januari 2021 plaats vindt in vier gelijke stappen. Deze Ultimate Forward Rate (UFR) is onderdeel van de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB.

De overgang naar een nieuwe UFR-methode is onderdeel van het advies van de Commissie Parameters uit juni 2019. De stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraad zich geleidelijk materialiseert. Hoe "jonger" een fonds, hoe hoger de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen, en

hoe groter de impact van de invoering van de nieuwe UFR-methode. Ook een lagere rentetermijnstructuur zorgt voor een grotere impact.

Het toepassen van de eerste stap van de nieuwe UFR-methode zou op de dekkinggraad van het fonds per 1 januari 2021 een effect hebben van ongeveer -0,4%-punt.

4.6 Vaststelling jaarrekening

Het bestuur van SPIN stelt de jaarrekening 2020 vast.

Amstelveen, 17 juni 2021

Het Algemeen bestuur,

E.W. Galesloot-Vaal, voorzitter

R.W. Houweling, secretaris

M. Hus, vice-voorzitter

R.A.C. van Schayk

R. Griffioen

S.L. Movig

K. Verloop

W.A.P. van Eechoud, directeur

L.A.N. Gielissen, adjunct-directeur

5 Overige gegevens

5.1 Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

De Wettelijke reserves worden jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten gelijkgesteld aan het vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen wordt berekend met gebruikmaking van het standaardmodel. Hierbij wordt het vereist vermogen bepaald op basis van de uitkomst van de berekening van de strategische beleggingsmix.

5.2 Actuariële verklaring

Stichting Pensioenfonds IBM Nederland

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds IBM Nederland te Amsterdam is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8,6 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2,8 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds

heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amstelveen, 17 juni 2021

Mevrouw drs. J.C.M. Hofmans AAG

Mercer (Nederland) B.V.

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de staat van baten en lasten over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie *Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds IBM Nederland (hierna: de stichting) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 56 miljoen
Toegepaste benchmark	1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (afgerond), zijnde het totaal van de technische voorzieningen, voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers en stichtingskapitaal en reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,8 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het algemeen bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>De stichting is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of de stichting voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in de toelichting op de balans per 31 december 2020 onder 6. ‘Stichtingskapitaal en reserves’.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>
Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2020 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certifierend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van de stichting beoordeeld op basis van het actuariel rapport van de certifierend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p>

	<p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maanddekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: de overgang naar de Prognosetafel AG2020, de aanpassing van de ervaringssterfte (correctiefactoren) en de toeslagverlening (indexatie) . • Daarnaast heeft de certificerend actuaaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaaris.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020.
Waardering en toelichting van beleggingen voor risico pensioenfonds zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	<p>De beleggingen voor risico pensioenfonds zijn een significante post op de balans van de stichting. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (genoteerde marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen ('Waarderingsmodellen') of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.</p> <p>De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij het gebruik van waarderingsmodellen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name private equity en voor vastrentende waarden de risk parity portefeuille, het inflatiegerelateerde obligatie fonds, het wereldwijde mixed obligatie fonds en de Nederlandse hypotheek fondsen, kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum.</p> <p>De stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf 4.4.3 en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans per 31 december 2020 onder 1. 'Beleggingen voor risico pensioenfonds'. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2020 per saldo € 262 miljoen is belegd in derivaten, € 1.029 miljoen in niet-(beurs)genoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden en dat € 489 miljoen is belegd in private equity. Dit betreft 35% van de totale beleggingen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen voor risico pensioenfonds zonder genoteerde marktprijzen niet juist</p>

	<p>gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.</p>
Onze controleaanpak	<p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfondsen per 31 december 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen die beleggen hebben wij de waardering geverifieerd aan de hand van de gecontroleerde jaarrekening/opgave 2020 en vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. • Voor de posities in derivaten hebben wij de interne beheersmaatregelen van het waarderingsproces onderzocht en met gebruikmaking van onafhankelijke waarderingsexperts integraal de waardering en de daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst. • Voor de posities in private equity fondsen hebben wij de waardering geverifieerd met gecontroleerde jaarrekeningen 2020 van deze fondsen. Waar deze (nog) niet beschikbaar zijn, omvat onze controle het vaststellen van de aansluiting met de meest recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum, alsmede de back-testing (met gecontroleerde jaarrekeningen) en onderzoek van de monitoring procedures van het bestuursbureau. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2020 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>
Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
Risico	<p>De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en de voorziening uitvoeringskosten, betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de stichting (correctiefactoren). Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag ('voorziening uitvoeringskosten'), waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.</p> <p>De stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en de voorziening uitvoeringskosten beschreven in paragraaf 4.4.3 en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans per 31 december 2020 onder 7. 'Technische voorzieningen' van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat</p>

	<p>(schatting)wijzigingen hebben plaatsgevonden door overgang naar de Prognosetafel AG2020 en aanpassing van de ervaringssterfte (model). Volgens deze toelichting zijn de technische voorzieningen hierdoor per saldo € 23 miljoen afgekomen.</p> <p>Voorts is onder verzekeringstechnisch risico in de risicoparagraaf van de jaarrekening de impact van de ontwikkelingen als gevolg van Covid-19 toegelicht.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>
<p>Onze controleaanpak</p>	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaire van het pensioenfonds.</p> <p>De certificerend actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaire heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaire onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2020. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en de voorziening uitvoeringskosten per 31 december 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het algemeen bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaire. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaire en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het algemeen bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen onderzocht.</p>
<p>Belangrijke observaties</p>	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2020 of de toelichting van de technische voorzieningen.</p>

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van het algemeen bestuur;
- de overige gegevens;
- kerncijfers, profiel en personalia, verantwoording en toezicht en de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het algemeen bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het algemeen bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het algemeen bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het algemeen bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het algemeen bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het algemeen bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het algemeen bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze

jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het algemeen bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het algemeen bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle van de jaarrekening als geheel. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de verschillende activiteiten van het pensioenfonds. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Communicatie

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het algemeen bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 17 juni 2021

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. J.G. Kolsters RA ACA

6 Bijlagen

6.1 Bijlage 1: Relevante nevenfuncties

In onderstaand overzicht zijn de personalia van de bestuursleden opgenomen naar de stand van 17 juni 2021, met vermelding van hun beroep en relevante nevenfuncties. De bestuurders A en B zijn, behoudens de heer Verloop, in dienst bij IBM Nederland.

Voorzitter

Mw. E.W. (Liesbeth) Galesloot-Vaal

Functie in bestuur	Voorzitter
Beroep	Onafhankelijk adviseur
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	
1. Pensioenfonds Haskoning DHV; voorzitter bestuur	
2. Pensioenfonds Delta Lloyd; voorzitter bestuur	
3. Ondernemingspensioenfonds Mn Services; lid Raad van Toezicht	

Bestuurders A

M. (Martin) Hus

Functie in bestuur	Vice-voorzitter
Beroep	Advocaat in dienstbetrekking
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen

R. (Rijk) Griffioen

Functie in bestuur	Lid
Beroep	Adviseur IBM Retirement Funds
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	Instituut voor Pensioeneducatie; bestuurslid

R.A.C. (Ronald) van Schayk

Functie in bestuur	Lid
Beroep	Treasury International Project Manager
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen

Bestuurders B

S.L. (Søren) Movig

Functie in bestuur	Lid
Beroep	Organisatieadviseur Risk Management and Compliance
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen

R.W. (Rob) Houweling

Functie in bestuur	Secretaris
Beroep	Technical Client Advisor
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen

Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen
K. (Rinus) Verloop	
Functie in bestuur	Lid
Beroep	Gepensioneerd, voormalig adjunct-directeur SPIN
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen
Bestuurders C	
W.A.P. (Wouter) van Eechoud	
Functie in bestuur	Lid
Beroep	Directeur SPIN
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	geen
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	Lid bestuur Eumedion Lid Raad van Toezicht PNO Media
L.A.N. (Lucien) Gielissen	
Functie in bestuur	Lid
Beroep	Adjunct-directeur SPIN
Nevenfunctie(s) uit hoofde van bestuur	Lid Advies- en Uitvoeringsraad van de Pensioenfederatie
Nevenfunctie(s) relevant voor bestuursfunctie	geen

Colofon

SPIN, jaarverslag 2020

Redactie & realisatie: SPIN afdeling communicatie,
PV&H Communicatie

Ontwerp: neon Ellen van Diek, Amsterdam

Vragen over uw IBM-pensioen?

Mail of bel naar onze servicedesk bij TKP.

Wij helpen u verder. spin@tkppensioen.nl / 050-582 7997

Vermeld altijd uw pensioenummer. Zo kunnen we u
sneller van dienst zijn.

Stichting Pensioenfonds
IBM Nederland

%

